

PRAEFATIO SCI HIERONIMI

Primum quaeritur quare post euangelia quae
supplementum legis sunt et in quibus nobis ex-
empla et praecepta uiuendi plenissime
digerta sunt uoluerit a portolur has epistu-
lar ad singulas ecclesias destinare;

hac autem causa factum uidetur. ut scilicet
intra nascentis ecclesiae nouis causis
existentibus; ^{et} praesentia atq; orientia
perire carere uita. et post futurar exclu-
deret quaeritoner. exemplo prophetae
qui post editam legem moysi in qua omnia
di mandata legebantur.

Nihilominus tamen doctrina sua rediuita
tempore populi conpretere peccata.
Et propter exemplum libri ad nostram
etiam memoriam transferuntur.

Deinde quaeritur. cur non amplius qua-

PRIMUM LIBER EPISTOLARUM PAULI.

decem epistolar ad ecclesias scriptar.

Decem sunt enī cum illa quae dicit̄ ad hebreos.
pccm reliquis quattuor addiscipulor specia
liter sunt porrectae. ut orten deret̄ nouum
non discrepare a ueteri testamento & se
contra legem non ficept̄. mori.

Ad numerū primorū decalogi mandatorum
suar epistular ordinauit. & quot ille
praeceptis a pharaone instituit liberator
totidem hic epistular ^{aliquis diaboli. & idolatrie seruitute} docet̄ ad quisitor. nec
& duas tabular ^{Lapidias} duorum testamentorū
figuram habuisse ^{nobis} uiri eruditissimi tradider̄.

Epistulam sane quae ad ebreos scribitur.
quidam pauli non esse contendunt.
Eo quod non sit eius nomine, ^{si} titulata.
& prop̄ rer moner̄ sp̄it̄ que distantiam.
Sed aut bar nabae iuxta tertullianum aut
luce iuxta quordam. uel certe clementis
discipuli apostolorum. & episcopi romanæ
ecclesie ordinati. quibus respondendū ē.

post aptos.

4.
Si propterea pauli non erit quia eius non habe
nomen. ergo nec alii cuius erit. quia nullius
nomine titulatur, quod si absurdum est. ipsius
magis esse credenda est. quae tanto doctri
nae suae fulget eloquio, sed quoniam apud
hebraeorum ecclesias quasi destructor legitur.
falsa suspitione habebatur. uoluit tamen no^{cupuatio}
mine defiguris legitur & ueritate xpi reddere
rationem; neodium nominis ⁱⁿ fronte ^{pr}lati
ualitate excludere & lectionis. non est rane
mirum si eloquentior uideatur in proprio.
id est ebreo. quem in peregrino id est gre
co quo caeterae epistolae sunt scriptae sermone.
noue & sicem quorundam quere romanorum
epistola in primo sit posita. cum eam non pri
mo scriptam ratio manifestat. Nam hanc
reprofiat cente hi & ierusalem scriptis re
testatur. Cum corinthios & aliorum ante
ut minis terium quod recum portaturur erat
colligerent. ut teris & ortatur sit. unde in

tellegi quidam uolunt. Ita omnes epistular
ordinatar. ut prima ponatur quam uis posterior
fuerit ordinata. ut per singular epistular gradibus
adram. ad perfectiora ueniretur.

Romanorum namque plerique tam rudes erant
ut non intellexerent de se gratia sed sui
meritis esse saluator. et ob hoc duo inter se populi
f. 68. conflictarent Idcirco illor indigere adrent
con rigitia gentilitatis priora commemorant.

Corinthiis autem iam dicit scientiae gratiam esse
concessam et non tam omnes increpat quam
cu r peccanter non increpauerint reprehendit
Sicut ^{ut} auditur inter uos fornicatio. et iteru
Congregatis uobis cum meo spiritu. tradere huius
hominē modi satane.

In secunda uero laudantur et magis ac magis ut
proficiant admonentur.

Galathae iam nullius criminis arguuntur nisi hoc
tantum quod callidissimis pseudo apostolis cre
diderunt

Ephesane nulla reprehensione sed multa laude
 sunt digni quia fidem apostolicam seruauerunt.
 Philppenses etiam multo magis conlaudantur.
 qui nec audire quidem falsos apostolos uolu-
 erunt

in portat
 Theralomicenses nihilominus in duabus epistolis
 omni laude prosequitur. eo quod non solum
 fidem inconcussam seruauerint ueritatis
 sed etiam in persecutione ciuium fuerint
 constanter inuenti.

Goloenses autem tales erant ut cum ab
 apostolo uis corporaliter non fuerint
 hac digni laude haberentur. etsi corpore uigila-
 abrensam. sed spiritu uobiscum sum. gaudent
 et uident ordinem uestrum.

De hebreis uero quid dicendum est quorum
 theralomicenses qui plurimum laudati sunt
 imitatores facti dicuntur. sicut et ipse
 et uos fratres imitatores facti estis eccle-
 siarum dei quaerunt in iudea. eadem enim

par si estis et uos ^{caus.} a contribulibus uertis quae
et illi iudaeis; apud ipsos quoque hebreos eadem
commemoratur dicens. Nam et uinctis conpar
si estis et rapinam bonorum uertorum cum
gaudio suscepistis. Cognoscite uos habere
melio rem et manentem substantiam.

INCIPIT UERSUS SANCTI DAMASI EPISCOPI URBIS ROMAE
Jam dudum paulus procerum praeccepta secutus.
Cum domino patrias uellet praepone re legi.
Abuertit se omnia xristim laudare prophetar
Caedibus assiduus cupens discerpere plebem
Cum lacerata terrae matris ^{pis.} foedera caecur
port tenebras uerum meruit cognoscere lumen
Temptatur sensit por sit ^{quid} gloria xristi.
Auribus uocem domini lucem que recepit.
Conposuit mores xristi praeccepta secutus
Mutato placuit port quam denominat paulus
Mira fides rerum subito trans aethera uectus
Noscere promeruit por sent quid praemia uitae
Conscendit raptus mar terra penetralia xristi

6.
Tercia lux caeli tenuit paradisus euntem
Conloquitur dñi fructus secreta ^{q̄ feruat} referat
Gentibus ac populis iussus predicere uera
Profundum penetrare maris nocte q̄; diēq̄.

uisere Cum magnum satir est uixis relacente uo
Uerba uincla famem lapides rabiemq̄ ferurum:

Cer ceris inluuiem uirgar tormenta catenas
Nau fragum lacrimar serpentis dira uenena
Stigmata non timuit portare in corpore xpi
Credenter docuit porrent qui uinceremortem
Dignus amore diuinit per secla magister.
Uersib; his breuiter ^{nostra} fateor beatus sine doctor
Sc̄e tuor damasus uolui monstrare triumphos

Incipit argumentum eiusdem

Romani ex iudaeis & gentibus que crediderunt
his supba contentione uolebant se alterutrum
superponere.

Nam iudaei dicebant. nos sumus populor di
quor ab initio dilexit & fouet ^{vocauit} nos circum
cisi ex genere abraham ex stirpe sca

dir cendimur. et notur retro apud iudeam
tantum dr̄. nor de aegypto signis dī et uir ar̄ib;
liberati mare sicco pertransiuimur pede cum
inimicor̄ nor̄tror̄ ḡt̄cur̄simi fluctur̄ inuolue
rint; nobis ^{caelestempantē} manna pluit dñr̄ inderento &
quasi filius suus caeleste ^{alutai} p̄c̄bulum minis
trauit. por̄ die noctuque in columna nub̄es
ignis que praecersit ut nobis in in uio iter
ortenderit atque ut cetera eius circa nos
in menra beneficia taceamus. nos soli digni
fuumus dī legem accipere et uocem dī
loquentis audire eiusque cognoscere
uoluntatem. In qua lege nobis promissus
est x̄p̄r̄. ad quor̄ ^{dic̄} et ipse uenisse testatur est
dicens. Non ueni nisi ad uer̄ quae perierat
domus ir̄rit. Cum uos canes potius quam
homines appellauit; aequum ne ergo ^{ut} hodie idola
dererenter quibus ab initio dereruisistis nobis
comparamini. & non potius proflitorum
in locum ^{domino} ex leḡis auctoritate et consuetudine

deputemini. ^u et hoc ipsum non merebamini
nisi quia larga semper di clementia uoluit
uor ad nostra ^{imita} emendatione admittere;

finere

Geniter etiam e contrario respondebant.

quanto maiora erga uor di beneficia narra
ueretis. tanto maiorer uor criminis reor

erre monstrabatur; semper enim his omnib;

extertur ^{indigni} in grati. Nam ipsi pedibus quibus

Aridum mare transistis. Iudebatur ante idola

quae fecistis; et ipso ore quo paulo ante ob ^{facere idola quae non fecerunt}
necem aduersario dno cantaueratis simula ^{ad uos}

cre uobis fieri populi sceler illis oculis. uene
randa. quib; dm in nube uel igne conspicere

solebatur; manna quoque uobis fastidio ^{simulacra}
fuit & semper indereto contra dnm ^{in uobis}

mur morastis. ad egyptum unde uor manu ^{redu}

ualida eiecerat redire cupienter; quid plura ^{facere idola quae non fecerunt}

ita patres uestri crebra prouocatione
dm irritauerunt ut omnes in heremo more

rentur. nec plura ex senioribus eorum amplius

quam duo homines terram repromissionis in-
trarent. Sed quid antiqua replecamus. cum
etiam si ille minime fecisset. sed hoc solo
uor nemo dignar uenia iudicaret. quod
dnm xpm propheterum semper uobis
uocibus repromissum. non solum suscipere
noluistis. sed eum morte pessima per-
emistis. quem non ut cognouimus factam
credidemus. cum nobis de eo ante non fu-
erit predictum. unde probatur quod do-
lit seruimur non obstinatione. mentis
sed ignorantiae deputandum; qui enim
agnitam. ilico requimur. olim utique seque-
remur si ante cognouissemus. sic autem
uor de generis nobilitate iactat quasi non
inorum imitatio nec girquam carnalis
natura filior non faciat error eorum.
Denique erau et israhel cum ab abrahae
stirpe sint ^{fm} minime ^{tant.} in filis reputantur.
Hinc taliter alter cantib: apertolur remediū

8.
inter ponent. ita partium dimittit questi
oner. ut neutrum eorum sua iusticia salutem meruis
se ^{firmata} ostendat. am bor uero populor et sci
enter et grauter deli quire. iudaeor
quod per preuaricationem legir dñi in hono
rauerunt. Genter uero que ^{re} cognitum debu ^{decreatura}
erunt uenerari. Gloria eior in manu facta
mutauerunt simulacra. utror q; etiam
similiter ueniam conreccutar. dequaler er
se ueracis sima ratio ne demonstrat.
Præferentiam cum in ea dem lege prædic
tum . et iudaeor et genter ad xpi fidem
uocandar ostendat. quam obrem uisissim
eor humilienr. ad pacem et concordiam
cohortatur. **EXPLICIT ARGUMENTUM**

I SCITIS quia iudicium dñi secū ueritatē
Quis sine lege peccauerunt. sine lege peribunt
non audiret legir iusti sunt apud dñm.

II. Genter naturaliter ipsi sibi sunt lex. si
quidam illorum. exciderunt a fide. pum quid

incredulitas illorum fidem dei euecuauit ab eis.
viii. Loquitur lex, hic qui sine lege sunt & ebrei hanc
patrem omnium gentium dicunt.

ix. Sicut per adam mors ita et per xpm resur-
rectio mortuorum, stipendium peccati mors
gratia autem dei uita aeterna.

x. An ignoratis fratres peccatum non sciri nisi
lex diceret. Si secundum carnem uixeritis
moriemini. non sunt condigne passioner
huius temporis ad futuram gloriam.
Sper quae uideatur non est sper.

xi. Scimus autem quia diligenti-
bus deum omnia pro-
cedunt in bonum. Qui non reperabit car-
itate xpi. non uolentis neque currentis sed
miserentis est dei. Ignorantes dei iustitiam
et suam quaerentes statuerunt iustitiam dei
non sunt subiecti. corde creditur ad iusti-
tiam. Si autem gratiam non ex operibus.

xii. Quid ergo quod quaerebat isrl non est
consecutus. electio autem consecuta est

9.
numquid sic offenderunt ut caderent sed illorum
delictum salus gentibus; fractis sunt rami, noli
gloriam aduersus ramos, o latitudo diuitiarum
sapientiae dei.

iiii Obsecro itaque uos non rapere plus quam oportet
sapere. Unum corpus multa membra sumus.

Si fuerit inimicus tuus cibus illum. sicut potum
da illi. noli uinciam malo. sed uince in bono melius.

v Non propter escam scandalizandum fratrem.

vi Obedere potenter in firmatate impotentium por
tare et non sibi placere

vii Ut fiat oblatio gentium acceptabilis sanctificata in

spiritu sancto

*Incipit Nuncium ad Romanos. Romanis qui in urbe roma in xpm ihu crediderunt
et filii xpi de preuocati sunt uel sub nomine dnm ihu xpi in lege caruacione inducuntur
Hos uocant apostoli aduersus gentes uel euangelicam uel scribentes ab athenis*

secundo

viii Obseruare debere ab eis qui hereres et scandala

faciunt. *Incipit capitula. Incipit epistola pauli ad*

quasi ad epistolam ad romanos

romanos

Paulus seruus ihu xpi uocatur a portolus. *regre*

ordine *et aduocacionis.*
datur in euangelio dei quod ante promiserat

per prophetas suos in scripturis sanctis de filio suo.

filii
qui factus est ei ex re in dauid secundum carnem.

qui praedestinatus est filius dei in uirtute *manuscribi.*

secundum spm̄ p̄ificationis. experitur reformatione
mortuorum ihu xpi dñi nr̄i. Per quem accepimus
gratiam et oportolatum ad obediendum fidei
in omnibus gentibus pronomine eius. In quibus
estis et uos uocati ihu xpi dñi nr̄i.

Omnibus qui sunt rōme dilecti dñi uocati sc̄i.
gratia uobis et pax ad dō patre nostro et dñi
ihu xp̄o.

Primum quidem gratias ago dñi meo
per ih̄m xp̄m pro omnibus uobis. quia fides
uertra adnuntiatur in uniuersum mundo. Testis
enim mihi est dñs cui res uo in p̄iritu meo. in
euangelio filii eius. quod sine intermissione
memoriam uertri facio semper in orationibus
meis. Obsecrans si quomodo tandem aliqua
propter me iter habeam in uoluntate di ueniendi
ad uos. Desidero enim uidere uos. ut aliquid imper
tia gratia spiritualis ad confirmandos uos. id est
simul consolari in uobis. per eam que in uicem est
fide uertra atque mea. Nolo autem uos ignorare
fratres quia repte proposui uenire ad uos et prohiberi

tradidit illor dñ in desideria cordis eorum in immunditiam
ut contumelias afficiant corpora sua in se metipsis;
Qui commutauerunt ueritatem dñ in mendacium et
coluerunt et reuerentur creaturae potius quam
creatori; quiescunt benedicatur in secula amen; Propter
tradidit illor dñ in passionem signominie; Nam feminae
eorum immutauerunt naturalem usum in eum usum
quiescunt contra naturam; Similiter autem et masculi
relicto naturali usu feminae exarserunt in dese-
derunt suis inuicem masculi in masculos turpitudinem
operanter et mercedem quam oportuit erroris
sui in se metipsis recipientes; et sicut non probauerunt
dñ habere in notitia; Tradidit illor dñ in reprobum
sensum. ut faciant quae non conueniunt; Repletos
omni iniquitate. malicia. fornicatione. auaricia. uerum
plenos inuidia. homicidiis. contentione. dolo. malis-
sitate. susurrones. detractores. dñ odibiles. contu-
meliosos. superbos. elatos. inuentores malorum et
parentibus non obediens. insipientes. incompo-
sitor. sine affectione. absque foedere. sine misericordia;
Qui cum iustitiam dñ cognouissent non intellexerunt
qm̄ quae talia agunt digni sunt morte; Non solum autem
quae faciunt. sed et qui consentiunt facientibus;

ut
dicitur
in
1. cor.
13. et
in
1. tim.
2. et
in
1. pet.
2. et
in
1. ioh.
1. et
in
1. ioh.
2. et
in
1. ioh.
3. et
in
1. ioh.
4. et
in
1. ioh.
5. et
in
1. ioh.
6. et
in
1. ioh.
7. et
in
1. ioh.
8. et
in
1. ioh.
9. et
in
1. ioh.
10. et
in
1. ioh.
11. et
in
1. ioh.
12. et
in
1. ioh.
13. et
in
1. ioh.
14. et
in
1. ioh.
15. et
in
1. ioh.
16. et
in
1. ioh.
17. et
in
1. ioh.
18. et
in
1. ioh.
19. et
in
1. ioh.
20. et
in
1. ioh.
21. et
in
1. ioh.
22. et
in
1. ioh.
23. et
in
1. ioh.
24. et
in
1. ioh.
25. et
in
1. ioh.
26. et
in
1. ioh.
27. et
in
1. ioh.
28. et
in
1. ioh.
29. et
in
1. ioh.
30. et
in
1. ioh.
31. et
in
1. ioh.
32. et
in
1. ioh.
33. et
in
1. ioh.
34. et
in
1. ioh.
35. et
in
1. ioh.
36. et
in
1. ioh.
37. et
in
1. ioh.
38. et
in
1. ioh.
39. et
in
1. ioh.
40. et
in
1. ioh.
41. et
in
1. ioh.
42. et
in
1. ioh.
43. et
in
1. ioh.
44. et
in
1. ioh.
45. et
in
1. ioh.
46. et
in
1. ioh.
47. et
in
1. ioh.
48. et
in
1. ioh.
49. et
in
1. ioh.
50. et
in
1. ioh.
51. et
in
1. ioh.
52. et
in
1. ioh.
53. et
in
1. ioh.
54. et
in
1. ioh.
55. et
in
1. ioh.
56. et
in
1. ioh.
57. et
in
1. ioh.
58. et
in
1. ioh.
59. et
in
1. ioh.
60. et
in
1. ioh.
61. et
in
1. ioh.
62. et
in
1. ioh.
63. et
in
1. ioh.
64. et
in
1. ioh.
65. et
in
1. ioh.
66. et
in
1. ioh.
67. et
in
1. ioh.
68. et
in
1. ioh.
69. et
in
1. ioh.
70. et
in
1. ioh.
71. et
in
1. ioh.
72. et
in
1. ioh.
73. et
in
1. ioh.
74. et
in
1. ioh.
75. et
in
1. ioh.
76. et
in
1. ioh.
77. et
in
1. ioh.
78. et
in
1. ioh.
79. et
in
1. ioh.
80. et
in
1. ioh.
81. et
in
1. ioh.
82. et
in
1. ioh.
83. et
in
1. ioh.
84. et
in
1. ioh.
85. et
in
1. ioh.
86. et
in
1. ioh.
87. et
in
1. ioh.
88. et
in
1. ioh.
89. et
in
1. ioh.
90. et
in
1. ioh.
91. et
in
1. ioh.
92. et
in
1. ioh.
93. et
in
1. ioh.
94. et
in
1. ioh.
95. et
in
1. ioh.
96. et
in
1. ioh.
97. et
in
1. ioh.
98. et
in
1. ioh.
99. et
in
1. ioh.
100. et

OTTO. ubi dicitur
quod sed in pro
dicitur dicitur
quod sed in pro

... ut quare ipse in acc. ante poenas exsoluit. 9. Si in omnino cor parit. sed rationale anima uirtute sua se ipse appellat. ...
... Quis se sibi illi creatori suum cognoscere. 1. Cuius bene si uel mala cogitat uel necesse sit. Ita in corde suo cogitatione. ut quaedam sciat. ...

sine lege et peribunt; et quicumque in lege peccauerunt
per legem iudicabuntur; Non enim auditor er legir
iusti sunt apud dm̄. sed factor er legir iustificabuntur;

ij

Cum enim gentes quae legem non habent naturaliter
quae legir sunt faciunt. Huiusmodi legem non ha
bentes ipsi sibi sunt lex; qui ortendunt opur legir
scriptum in cordibus suis. Testimonium reddente
illis conscientia ipsorum. et inter se inuicem cogi
tationum accusantium aut etiam defendentium.

Indie cum iudicabit dr̄ occulta hominum secundum
euangelium manum per ihm̄ xpm̄. Si autem tu iudaeus
cognominaris. et requieris in lege & gloriaris
in dō. et nosti uoluntatem et probas ut aliora instruaris

Non magis si uideat
die instructi lege.
Docuit legir; et
dixit imperios; de
subicere p̄ fanos.

per legem. Confidit te ipsum ducem erre caecorum;
lumen eorum qui in tenebris sunt. eruditorum insipi
entium. magistrum infantium. Habentem formam
scientiae & ueritatis in lege; qui ergo alium docet.

d'

te ipsum non docet. qui praedicat non furandum
furaris. qui dicit non moechandum. moecharis;

hac die esat qm̄ iude
p̄ no. 1. tradigentib.
h. 1. q. 1. d. ab am. et am.
q. 1. q. 1. d. m. lud. q. 1. u. 1.
1. 1. 1.

qui abominaris idola sacri legum facis. Qui in lege
gloriaris. per praecuriam legir d̄m̄ in hono
rar. Nomen enim d̄i per uos blasphematur inter gentes.

tertia

Sicut scriptum est. Circumcisio quidem prodest. si legem

qui uultus legir
quo ueritate in
1. m. d. m. p. 1. 1.

X. Dicitur testimoniu
de filio n̄. 1. 1.
hic filius n̄. 1. 1.

Inpral
mo XII

iudicor; & non sicut blasphemamur. & sicut aiunt non qd
dicere. ficciamur mala ut ueniant bona. quorum dam
natio iusta est; quid dicitur Praecellimur eor. nequa
quam causati enim sumus iudaeos et grecos. omnes
sub peccato erre. Sicut scriptum est. quia non est
iustus quiquam. non est intellegens. non est requi
rens dm; Omnes declinauerunt simul in ualera facti ut
non est qui faciat bonum. non est ut que ad unum.
Sepulchrum patens est guttur eorum. lingua sua dolore
agebant. uenenum arpidum sub labiis eorum; quoru
os maledictione. & amaritudine plenum est. uelociter
pedes eorum ad effundendum sanguinem. Conteritio
& infelicitas in uis eorum. et uiam pacis non cognouerunt
non est amor di ante oculos eorum;

f 111

Scimus autem quoniam quaecumque lex loquitur
his qui in lege sunt loquitur. Ut omne os obstruatur.
& subditur fiat omnis mundus do. quia non ex operibus
legis non iustificabitur omnis caro coram illo.
Per legem enim cognitio peccati. Nunc autem sine
lege iustitia di manifestata est. Testificata a lege
prophetis; iustitia autem di per fidem ihu xpi super
omnes qui credunt; non est enim distinctio.
Omnes enim peccauerunt et egent gloria di.

13.

Iustificati gratia per gratiam ipsius. per redemptionem
quae est in xpo ihu. quem proposuit deus pro peccationem
per fidem in sanguine ipsius. ad ostensionem iustitiae
suae. propter remissionem praecedentium delictorum
in iustificatione dei. ad ostensionem iustitiae eius ⁱⁿ hoc
tempore. ut sic ipse iustus. et iustificans eum qui ex
fide est ihu. Ubi est ergo gloria ^{via} exclusa est. per
quam legem factorum non. sed per legem fidei.
Arbitramur enim iustificari hominem per fidem.
sine operibus legis. An iudeorum deus tantum. non
ne et gentium immo et gentium; quoniam quidem unus
deus qui iustificavit circumcisionem ex fide et praec
putum per fidem. Legem ergo derelinquimus per
fidem. ab sit. sed legem statuimus. quid ergo dicimus
inuenire abraham patrem nostrum secundum
carnem. Si enim abraham ex operibus iustificatus
est habet gloriam. sed non apud deum. quidem enim
scriptura dicit. credidit abraham deo. & reputa
tum est illi ad iusticiam. ei autem qui operatur.
merces non imputatur secundum gratiam. sed
secundum debitum. Si uero qui non operatur.
credent ^{aut} in eum qui iustificat impiu. reputatur
fidei eius ad iusticiam. Sicut et dauid dicit.

* secundum propositum gratia ed.

In psal
102. 200. 1

Beccitudinem hominis cui dñr accepto fest iusticiam sine
operibus; Beati quorum remis sunt iniquitates et quorum
tecta sunt peccata; Beccaturus cui non imputavit dñr peccata
~~peccata in ore eius dotam~~ beatitudo ergo haec in circumcisi
one an etiam in praepuato; ^{manet} Dicimur enim quia reputata est
Abrahae fides ad iusticiam; quomodo ergo reputata est
In circumcissione ^{Cum eet} an in praepuato; Non in circumcissione sed
in praepuato; Et signum accepit circumcissionis signaculum
iusticiae fidei quae est in praepuato; ut sit pater omnium
credentium per praepuatum; ut reputetur & illis ad
iusticiam; Et sit pater circumcissionis; Non his tantum
qui sunt ex circumcissione; sed et his qui sectantur
vestigia eius quae est in praepuato fidei patris nostri
Abrahae; Non enim per legem promissio abrahae dicitur emi
eius ut heres esset mundi; sed per iusticiam fidei;
Sic enim qui ex lege heredes sunt exinanita est fides;
abolita est promissio; Lex enim iustitiam operatur; ubi
enim non est lex; nec prevaricatio; Ideo ex fide ut
secundum gratiam firmata promissio omni semini;
Non enim qui ex lege est tantum; sed et qui ex fide est abrahae;
qui est pater omnium nostrorum sicut scriptum est
qui a patrem multarum gentium posuit ante dñm cui
credidit; qui vivificat mortuos; et vocat quae non sunt

cu efficit

In genesi

Tamquam ea quae sunt; qui contra spem in spem
credidit. ut fieret pater multarum gentium.

In gene
re

Secundum quod dictum est. ^{et} Sic erit rementium. *Sicut stellae caeli*
et non infirmatur fide. ^{et} Consideravit corpus suum
emortuum. Cum ^{iam} fere centum annorum erret,
& emortuam uulvam sae. In re promissione
autem di non hesitavit diffidentia. sed confortatur
est fide. datur gloriam dō. plenissime sciens quia
quaecūque promissit ^{de} potens est & ficere. Ideo
& reputatum est illi ad iustitiam. Non est autem
scriptum tantum propter ipsum quia reputatum
est illi. Sed et propter nos quibus reputabitur
credentibus in eum. qui surrexit ih̄m. dñm nostrum
amortuū. qui traditus est propter delicta nostra,
et resurrexit propter iustificationem nostram.
Iustificati igitur ex fide. pacem habeamus ad dñm per
dñm nostrum ih̄m xpm. Per quem et accessum
habemus fidei in gratia ista. In qua stamus et
gloriamur in re gloriae filiorum dī. non solū
autem. sed et gloriamur in tribulationibus.
Scienter quod tribulatio patientiam operatur;
patientia autem probationem; probatio uero spem;
sper autem non confundit. quia caritas dī diffusa est

in cordibus nostris per ipsum rem quidatur est nobis
ut quidem xpi cum adhuc infirmus eremur.
secundum tempus pro impiis mortuus est. Uix
enim pro iusto quis moritur. Nam pro bono
forsitan quis audeat mori. commendat autem suam
caritatem ^{de} in nobis. quoniam sicum adhuc peccatores
eremur xpi pro nobis mortuus est. multo igitur
magis iustificati nunc in sanguine ipsius salui erimur
ab ipse per ipsum. Si enim cum inimici eremur recon-
ciliati sumus deo per mortem filii eius. multo magis
reconciliati salui erimus in vita ipsius. Non solum
autem redet gloria in deo. per dominum nostrum
ihm xpm. per quem nunc reconciliationem accepimus.

¶ III

† Propterea sicut per unum hominem in hunc mundum
peccatum intravit. & per peccatum mors. & ita in
omnes homines ^{mors} pertransiit. In quo omnes pecca-
uerunt. usque ad legem enim peccatum erat in
mundo. Peccatum autem non imputabatur. cum
lex non esset. sed regnauit mors ab adam. usque
ad moysen. etiam in eos qui non peccauerunt. In si-
militudine praeariationis adae. qui est forma
futuri. Sed non sicut delictum. ita et donum. Si enim
unius delicto multi mortui sunt. multo magis

gratia dei & donum in gratia unius hominis ihu xpi
 in multis abundavit; et non sicut per unum peccantem
 ita et donum; nam iudicium ex uno in condemnationem,
 gratia autem ex multis delictis in iustificationem;
 Si enim unius delicto mors regnavit per unum
 multo magis abundantiam gratiae et donationis
 et iustitiae accipientes in vita regnabunt per unum
 ihu xpi; Igitur sicut per unius delictum in om-
 nes homines in condemnationem. sic et per unius
 iustitiam in omnes homines in iustificationem
 vitae. Sicut enim per inobedientiam unius
 hominis peccatores constituti sunt multi. Ita &
 per unius obedienciam iusti constituentur multi;
 Lex autem subintravit. ut habundaret delictum;
 ubi autem habundavit delictum. super abundavit
 gratia; Et sicut regnavit peccatum in morte
 ita et gratia regnet per iustitiam in vitam
 aeternam per ihu xpi dnm nostrum; quid
 ergo dicemur permanebimus in peccato. ut
 gratia habundet. absit; si enim mortui sumus pecca-
 to. quomodo adhuc vivemus in illo. An ignoratis fratres
 quia quicumque baptizati sumus in xpo ihu. in morte
 ipsius baptizati sumus. conreputati enim sumus

cum illo per baptismum in morte. ut quomodo surrexit
xpr̄ a mortuis per gloriam patris. ita et nos in noui-
tate uitae ambulemus. si enim complantati fictis sumus
similitudini mortis eius. simul et resurrectionis erimus.
hoc scienter. quia uetus homo nostros simul crucifixus
est. ut destruat corpus peccati. ut ultra non re-
uiuemus peccato. Si ergo mortui sumus cum xp̄o
credimus quia simul etiam uiuemus cum illo.
Scienter quod xp̄us ^{re} surrexit ex mortuis item non
moritur. mors illi ultra non dominabitur. quod
enim mortuus est peccato. mortuus est remel.
quod autem uiuit. uiuit dō. Ita et uos existimate
uos mortuos quidem esse peccato. uiuentes
autem dō in xp̄o ih̄u. Non ergo regnet peccatum
in uestro mortali corpore. ut oboediatis concu-
piscenciis eius. Sed neque exhibeatis membra
uestra arma iniquitatis peccato. Sed exhibete
uos dō tamquam ex mortuis uiuentes. et
membra uestra arma iustitiae dō. peccatum
enim ⁱⁿ uobis non dominabitur. non enim sub lege
estis sed sub gratia. quid ergo peccabimur quoniam
non sumus sub lege sed sub gratia. absit. periclitari
quoniam cui exhibuistis uos seruos ad oboediendum.

qui enim mortuus est
iustificatus est a peccato.

16.
Serui estis eius cui obedistis. siue peccata in mortem.
siue obedientiam ad iustitiam. Gratias autem deo.
quod fuistis serui peccati. obedistis autem corde
In eam formam doctrinae. in qua traditi estis.

Liberati autem a peccato. serui facti estis iustitiae.

Humanum dico propter infirmitatem carnis
uestre. sicut enim exhibuistis membra uestra seruire
inmunditiae et iniquitati ad iniquitatem.

Ita nunc exhibete membra uestra seruire iustitiae
in sanctificationem. Cum enim serui erretis peccati.
liberi fuistis iustitiae. quem ergo fructum habu-
istis tunc in quibus nunc erubescitis. nam finis illorum
mors est. nunc uero liberati a peccato. serui autem
facti deo. habetis fructum uestrum in sanctificatione.
finem uero uitam aeternam. in christo ihesu domino nostro.

Tu An ignoratis fratres. scientibus enim legem
loquor. quia lex in homine dominatur. quanto
tempore uiuit. nam que sub uiro est
mulier. uiuente uiro alligata est ^{legi}. Si autem
mortuus fuerit uir ^{eius}. soluta est a lege uiri. Igitur
uiuente uiro uocabitur adultera. si fuerit cum alio uiro.
Si autem mortuus fuerit uir eius. liberata est
a lege uiri. ut non sit adultera si fuerit cum alio uiro.

† Suspendia enim peccati mors. gratia autem uitae aeternae.

Itaque frater mei et tuor mortificati estis legi per corpus
xpi. ut sicut alterius qui ex mortuis resurrexit. ut
fructificet in domino. Cum enim essemus in carne.
passiones peccatorum quae per legem erant opera-
bantur in membris nostris. ut fructificarentur morti.
Nunc autem soluti sumus a lege mortis in qua
detinebamur. ita uteruiamus in nouitate spiritus. et
non in uetustate litterae. quid ergo dicimus. lex
peccatum est. absit. sed peccatum non cognoui. nisi per
legem. nam concupiscentiam non sciebam.
Nisi lex diceret non concupiscer. occasione autem
accepta. peccatum per mandatum operatum est
in me omnem concupiscentiam. sine lege enim
peccatum mortuum erat. ego autem uiuebam sine
lege aliquando. sed cum uenisset mandatum peccati
reuixit. ego autem mortuus sum. et inuentum est
mihi mandatum quod erat ad uitam. hoc esse ad
mortem. Nam peccatum occasione accepta
per mandatum seduxit me et per illud occidit.
Itaque lex quidem sancta et mandatum sanctum et
iustum et bonum. quod ergo bonum est. mihi
factum est mortis. absit. Sed peccatum ut dixi
pareat peccatum. per bonum mihi operatum est

17.
mortem. ut fiat supra modum peccans peccatum per
mandatum. Scimus enim quia lex spiritualis est. ego autem
carnalis sum. uenundatur sub peccato. quod enim operor
non intellego. Non enim quod uolo hoc ago. sed quod odi.
illud facio. Si autem quod nolo illud facio. consentio legi
quoniam bona est. Hunc autem uicem non ego operor
illud. sed quod habitat in me peccatum. Scio enim quia
non habitat in me hoc est in carne mea bonum. Nam
uelle adiacet mihi. perficere autem bonum non in uoluntate
non enim quod uolo bonum hoc facio. sed quod nolo malum
hoc ago. Si autem quod nolo illud facio. non ego operor
illud. sed quod habitat in me peccatum. Inuenio igitur
legem uolentem mihi facere bonum. quoniam mihi malum
adiacet. Condelector enim legi dei secundum interi-
orem hominem. uideo enim aliam legem in membris
meis repugnantem legi mentis meae. et captiuam me
in lege peccati quae est in membris meis. Infelix
ego homo. qui me liberabit de corpore mortis huius.
gratia dei per ihesum dominum nostrum. Igitur ego ipse mente
reruo legi dei. carne autem legi peccati. nihil ergo
nunc damnationis est his qui sunt in christo ihesu. qui non
secundum carnem ambulant. Lex enim spiritus uitae in
christo ihesu liberauit me a lege peccati et mortis. Nam

quod impossibile erat legi in quo infirmabatur per
carnem. dñ filium suum mittens in similitudinem
carnis peccati. et de peccato damnauit peccatum in
carne. ut iustificatio legis impleatur in nobis. qui non
secundum carnem ambulamus sed secundum spm;
qui enim secundum carnem sunt quae carnis sunt sapientia;
qui uero secundum spm. quae sunt sps renouant; nam
prudencia carnis. mors est; prudencia autem sps
uita et pax; quoniam sapientia carnis inimica est
dō. Legi enim dī non ^{est subiecta} ~~subiicitur~~ nec enim potest;
qui autem in carne sunt dō placere non possunt;
tu autem in carne non es sed in spū. Si tamen sps
dī habitat in uobis; Si quis autem spm xpi non habet
hic non est eius; si enim xps in uobis est. corpus quidem
mortuum est propter peccatū. Sps uero uiuit propter
iustificationem; Quod si sps eius ^{qui} surretauit ihm a mor
tuis habitat in uobis; qui surretauit ihm xpm a mor
tuis. uiuificabit emortalia corpora uestra. propter
inhabitantem spm eius in uobis; Ego fratres debita
ser sumus non carni ut secundum carnem uiuamus;
Si enim secundum carnem uixeritis moriemini;
Si autem spū facta carnis mortificatis. uiuatis;
quicumque enim spū dī aguntur. hi filii sunt dī.

18.
Non enim accepistis spm̄ seruitutis tērum in amore,
sed accepistis spm̄ adoptionis filiorum. in quo clamam;
abba pater; Ipse ^{enī} sp̄r testimonium reddit sp̄ritui
nostro quod sumus filii dī. Si autem filii ethereder,
hereder quidem dī. cohereder autē xp̄i. si amē con
pamur. ut et glorificemur; Existimo enim quod
non sunt condignae passionis huius temporis ad
futuram gloriam quae reuelabitur in nobis; Nam
expectatio creaturae. reuelationem filiorū dī spec
tat; Vanitas enim creatura subiecta est non uolens.
sed propter eum qui subiecta ^{eam} in r̄pem; quia et ip̄a
creatura liberabitur a seruitute corruptionis in
libertatem glorie filiorum dī; Scimus enim quod
omnis creatura in gemitu est. et parturit utique
adhuc; non solum autem illa. sed et nos ipsi primi
tias sp̄r habentes; & ipsi intra nos gemitur ad
optionem filiorum; expectanter redēptionem
corporis nostri; Spe enim salui facti sumus; sper
autem quae uideatur. non est sper; nam quod uidet
quis quid sperat; Si autem quod non uidemur
speramus. per patientiam expectamus; Similit̄
autem et sp̄r adiuuat infirmitatem nostram;
nam quidoremur sicut oportet necrimur. sed ip̄e

sp̄r postulat pronobis gemitibus inenarrabilibus; qui
autem scrutatur corda scit quid desideret sp̄n quia
secundum d̄m postulat proreor.

¶ ui

. bonū.

Scimus autem quoniam diligetibus d̄m omnia coope-
rantur. ^{in bonum.} hic qui secundum propositum uocati sunt sc̄i;

¶ Nam quos ^{ut} pr̄erit et pr̄ceditinauit conformer fieri
imaginis filii sui. ut sit ipse primogenitus in multis fra-
tribus; quos autem pr̄ceditinauit hor et uocauit;

& quos uocauit hor et iustificauit illos. ^{Quos autē iustificauit.}

illos & iudicauit;

¶ Quid ergo dicemur ad haec? si d̄m pronobis

quis contra nos, qui etiam filio ^{suo} proprio non peperit,

sed pronobis omnibus tradidit illum; quomodo

non etiam cum illo omnia nobis donabit; quis

accusabit elector d̄i. d̄m qui iustificat. quis est qui

condemnat. xp̄s ih̄s qui mortuus est. immo qui et

resurrexit. qui est in dextera d̄i. qui & licet

interpellat pronobis. qui non seperabit a cari-

tate xp̄i. Tribulatio. an angustia. an persecutio.

an fames. an nuditas. an periculum. an gladius.

Sicut scriptum est; quia propter te mortificamur

totā die. destituti sumus ut uer occisionis;

sed in his omnibus superamur. per eum qui dilexit

nos; certus sum enim. quia neque mori. neque uita-

neq. un. aiter.

Neque angeli. neque principatur. neque instantia
 neque futura. neque fortitudo. neque altitudo.
 neque profundum. neque creatura alia poterit
 nos reparare a caritate di. quae est in xpo ihudno
 nostro; ueritatem dico in xpo non mentior; testi
 monium mihi perhibente concientia mea in spu
 sco. quoniam tristitia est mihi magna. et continu
 ur dolor cordi meo; optabam enim ipse ego
 anathema esse xpo pro fratribus meis. qui sunt
 cognati mei secundum carnem. qui sunt israhelites;
 quorum adoptio est filiorum. et gloria & eter
 tamentu. & legir laetio. et obsequium & promissio
 sa; quorum pater. & ex quibus xpr recedum
 carnem. qui est super omnia dr benedicatur in
 secula amen; non autem quod exciderit uerbu
 di; non enim omnes qui exiit hii sunt israhelites;
 neque qui emensunt abrahae omnes filii.
 Sed mirae uocabatur ab iremen; id est non ^{qui} filii
 carnis hii filii di. sed qui filii sunt promissionis; est
 mantur in remine; promissionis enim uerbum
 hoc est. Secundum hoc tempus ueniam. et erit
 sa. rae filius; non solum autem. sed et rebecca
 ex uno concubitu ^{filios.} habebit; isaac pater noster;

IX

Ipseque
si

Inge
nes

Cum enim nondum nata fuissent autali quidegit reme
boni aut mali. ut recundum electionem propositum di
maneret. non ex operibus sed ex uocante dictum
est ei quia maior reruid & minori. Sicut scriptum
est. Jacob dilexi. erau autem odio habui. quid ergo dicem?
pum quid iniquitas apud dm absit. ^{non enim dicit;}
mireretur cuius mirereor. & misericordiam prestabo
cuius mirereor. ^{cori fuerit;} Itaque non uolentis neque curren
tis sed miserentis est di. Dicit enim scriptura pha
sicony. ^{Quia} In hoc ipsum excita uita. ut ostendam in te uir
tatem meam. & ut annuntietur nomen meum in uni
uersa terra. Ergo cui uult miseretur. & quem
uult obdurat. Dicit itaque mihi. quid adhuc queritur
uoluntati eius qui resistit. O homo tu quis es. qui
perpondeas do. pum quid dicit figmentum ei qui se
finxit. quid me fecisti sic.annon habet potestatem
figulus luti. ex eadem massa facere aliud quidem
uicem in honore. aliud uero in contumeliam. quod si
uolens di ostendere iram. & notam facere po
tentiam suam. sustinuit in multa patientia uasa
irae apta. in interitum. ut ostenderet diuitias
gloriae suae in uasque misericordiae. quae praeparauit
ut in gloriam quos et uocauit nos. non solum ex

ps

Inge
uere

Inex
odo

Inex
odo

Ioseph

iudaeis. sed & iam & senabur. sicut in ore dicitur,
 uocabo non plebem meam. plebem meam. et non di-
 lectam dilectam. ^{Et non miser cordis a consecuta misericordia e secutam;}
 & erit in loco ubi dicitur estis

Ioseph
12

non plebs mea uos. ibi uocabuntur filii diuini; ^{Isaiar}
 autem clamat pro irritis si fuerit numerus filiorum
 irriti tamquam harena maris. reliqua aeralue-
 fi or. uerbum enim consummans et breuians
 inaequitate. quia uerbum breuiatum faciet
 dnr super terram. Et sicut predixit traicer.

Inera
12

Nisi dnr sabaoth reliquisset nobis semen, sicut
 sodomae. fuissemus & sicut gomorrae similiter
 fuissetur, quidem godicemur. quod genter quae
 non rectabantur iusticiam adprehenderunt iusti-
 tiam, iusticia autem quae ex fide est; Irrituero
 sectando legem iusticiae. In legem iusticiae non
 peruenit. quare quia non ex fide sed quasi ex ope-
 ribus. ^{em} Offenderunt in lapidem offensionis. Sicut
 scriptum est. Ecce ponam in sion lapidem offen-
 sionis & petram scandali. & omnes qui credidit in eu
 non confundentur. ^{em} Frater uoluntar quidem
 cordis mei. & obretractio addm fit pro illis in sa-
 lutem. testimonium enim pr hibeo illis. quod
 a emulationem di habent. sed non secdu scientiam;

Inera
12

Ignoranter enim di iustitiam. & suam querentes statuere.
Iustitiae di non sunt subiecti; finis enim legis xpi ad
iustitiam omnispesentia. Morer enim scripsit

Inleu
ticu

Quo iustitiam que ex lege est qui fecerit homo uiu &
mea. quae autem ex fide est iustitia. sic dicit

In deute
ronomii

predixit in corde tuo qui ascendet in caelis. id est
xpm deducere. Aut qui descendit in abyssum. hoc

est xpm ex mortuis reuocare. Sed quid dicit scriptura

In deute
ronomii

prope est uerbum in ore tuo. & in corde tuo. hoc
est uerbum fidei quod predicamur. quae si confitearis

in ore tuo dnm ihm. Et in corde tuo credideris qd
dr illum surretaut a mortuis saluus eris. Corde

In eua
1a

enim creditur ad iustitiam. ore autem confessio fit
in salutem. Dicit enim scriptura, omnis qui credit
in illum non confundetur, non enim est distinctio
iudaei & greci; Nam idem dnr omniu diues.

In mi
chaer

in omnes qui inuocant illum, omnis enim quicumque
inuoceuerit nomen dni saluus erit, quomodo ergo
inuocebunt in quem non crediderunt. Aut quomodo

In iohel

credunt ei quem non audierunt. Quomodo autem
audient sine predicante, aut quomodo predicabunt

In naum

nisi mittantur. sicut scriptum est, quam speciosum
pedes euangelizantium pacem euangelizantium

bona; sed non omnes obediunt euangelio; et aiareni
 dicit; Dne quis credidit auditui nostro ergo fider
 ex auditui. auditur autem per uerbum xpi; sed dico;
 Num quid non audierunt & quidem in omne terra
 exiit sonus eorum. et in fines orbis terre uerba
 eorum; sed dico. Num quid isrl non cognouit primus
 mores dicit; ego ad aemulationem uor addu
 cam in non gentem; In gentem insipientem in iram
 uor mittam; Esaiar autem audet et dicit. In uentur
 sum a non quaerentibus me. per clam apparui. his
 quime non interrogabant; ad isrl autem dicit;
 Tota die expandi manus meas ad populum non
 credentem. et contradicentem; ^{m hui} Dico ergo;
 Num quid repulit dr populū suum. Absit. Nam
 et ego israhelita sum. ex remine abricham ^{de} tribu
 beniamin; Non reppulit dr plebem suam quam
 praesciuit. An nescias in heli a. quiddicte
 scriptura; quem ad modū interpellat dñm aduer
 sus isrl. Dne prophetar tuor occiderunt ab a
 ria suffoderunt; et ego relictus sum solus. &
 quaerunt animam meam; Sed quiddicte illi;
 Responsum diuinum. Reliqui mihi septem milia
 uirorum; qui non cur uauerunt genua sua baal

era
iar

In pra
mo xvii

In cano
duo tero
nomis

In era
ta

rezi
na

Sic ergo & in hoc tempore, reliquias secundum electionem gratiae
saluae factae sunt, si autem gratia non ex operibus.

Alioquin gratia iam non est gratia;

¶ *Tit* quid ergo, quod quaerebatur? hoc non est conrectur.
electio autem conrecta est, ceteri uero ex caeca

In iera
ix

tae sunt, sicut scriptum est, Dedit illis dominus spiritum conpunc
tionis, oculos ut non uideant, et aures ut non audiant

In psalmo
Lxxvii

urque in hodie numquam; et dauid dicit, fiat mensa
eorum in laqueum, ^{& in captione} et in retributione illis et in candela,

obscurentur oculi eorum ne uideant, & dorsum illorum
semper incurua.

Dico ergo, numquam quid sic offende
runt ut caderent, absit; sed illorum delictum salua

gentibus, ut illi aemulentur, quod si delictum illorum
diuitiae sunt mundi, et deminutio eorum diuitiae

gentium, quanto magis plenitudo eorum, uobis
enim dico gentibus, quam diu quidem ego sum gen

tium apostolorum ministerium meum honorificabo.
si quomodo ad aemulandum prouocem carnem meam,

et salua faciam aliquos ex illis, si enim amissionem
reconciliatio est mundi, quae assumpcionis uitae ex mor

tuis, quod si delibatio est & marra, et si radix rai,
& rami, quod si aliqui & rami fracti sunt, tu autem

cum oleaster erres, inrentures in illis, & rotas radices

& pinguedinis oliuae factus es. Noli gloriari aduersus
 neminem. Quod si gloriaris. non tu radicem portas. sed
 radice. Dicit ergo fracti sunt rami. ut ergo in res ar.
 Bene propter incredulitatem fracti sunt. tu autem
 fides tu inoliatum rapere. sed tamen. Si enim de na
 turalibus ramis non peperit. ne forte nec tibi
 parcat. uide ergo bonitatem & seueritatem di.
 In eor quidem qui caeciderunt seueritatem. in te autem
 bonitatem si per maneris in bonitate. alioquin & tu
 excideris. sed & illi si non per manserint in in credu
 litate. in renerant. potens est enim de. iterum in re
 nere illor. nam si tu ex naturali excisus oleastro.
 & contra naturam in reneretur in bonam oliuam.
 quanto magis hi secundum naturam in renerantur
 propriae oliuae. Nolo enim uos ignorare fratres.
 misterium hoc. ut non sit uobis ipsi sapientes.
 quia caecitas ex parte contigit in irritum. donec
 plenitudo gentium intraret. & sic omnis in irritum saluus
 fieret. Sicut scriptum est. Veni & desin. qui em
 piat & auer impietatem ab iacob. & hoc illud me
 testamentum cum abstulero peccata eorum. ^{dicit dñs}
 secundum euangelium quidem inimici propter
 uos. secundum electionem autem carissimi

Iner
12

propter patres; sine penitentia enim sunt dona et uoca-
tio dñi. Sicut enim aliquando & uos non credidistis dñi;
hunc autem misericordiam consecuti estis. propt̄
illorum inoboedientiam. Ita et ista nunc non credi-
derunt in uestram misericordiam. ut & ipsi mise-
ricordiam consequantur; Concluserunt enim dñs om-
nia in incredulitate. ut omnium miseretur; Data
tudo diuitiarum sapientiae et scientiae dñi.
quam incomprehensibilis sunt iudicia eius. & in-
uestigabiles uiae eius; Qui enim cognouit sensum
dñi. aut quis consiliarius eius fuit. aut quis prior
dedit ei. & retribuetur ei. quoniam ex ipso & per
ipsum & in ipso sunt omnia. ipsi gloria in secula amen.
Obsecro itaque uos fratres per misericordiam dñi.
ut exhibeatis corpora uestra. hostiam uiuam sanctam
placentem. rationale obsequium uestrum;
& nolite conformari huic saeculo. sed reformamini
in nouitate sensus uestri. ut probetis quae sunt uolun-
tati bona. et beneplacens et perfecta. Dico enim
per gratiam quae data est mihi omnibus qui sunt
inter uos. non plus sapere quam oportet sapere.
sed sapere ad roborem; & unicuique sicut dñs diuisit
mensuram fidei; sicut enim in uno corpore multa membra

Thesala

Tim

habemus. Omnia autem membra non eundem actum
 habent. Ita multi unum corpus sumus in xpō; Singuli
 autem alter alterius membra, habentes autem dona
 tiones secundum gratiam quae data est nobis. differentes;
 siue prophetam. secundum rationem fidei; siue ministe
 rum. in ministrando; siue quid docet in doctrina; qui ex
 hortatur. in exhortando. qui tribuit. in simplicitate.
 qui praeeft. in sollicitudine. qui miseretur. in hilari
 tate; dilectio sine simulatione; odienter malis adhe
 renter bonis; caritatem fraternitatis. inuicem
 diligenter; honore inuicem praeeuenienter. sol
 licitudine non pigri; spū feruenter. dñō rerui
 enter; spe gaudenter. In tribulatione patienter;
 orationi instanter. necessitatibus scōrū com mu
 nicanter. hospitalitatem sectanter; Benedicite
 perrequerabur ^{uost} benedicite. & nolite maledicere;
 gaudere cum gaudentibus; flere cum flentibus; id ipsū.
 inuicem sentientes; non altarapientes. sed humilib;
 conuenienter; Nolite esse re prudenter apud uos metap
 sor; nullum malum pro malo reddentes; prouidenter;
 bona non tantum coram dō. sed etiam coram ^{omnibus} hominib;
 si fieri potest quod ex uobis est. cum omnibus hominib;
 pacem habentes; non uos metapror defendentes

In pro
uerbis

carissimi reddate locum irae. scriptum est enim mihi IN DEUTER
uindictam ego retribuam dicit dñr; sed si erunt
inimici tui cibi illi. sicut potum dailly, hoc enim
facient. carbonem ignis congerent super caput eius.
Noli uinci a malo. sed uince in bono malo. Omnis anima.
potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas
nisi a dō; quae autem sunt a dō ordinata sunt; Jaque
qui resistit potestati dī ordinationi resistit, qui
autem resistunt ipsi sibi damnationem adquirunt;
Nam principes non sunt timori boni operis sed mali.
Ira autem non timet potestatem. bonū fac. & habebis
laudem ex illa; dī enim minister est. uindex
iniquitatis qui malum agit, Ideo^q necessitate subditi esto
te non solum p̄pter iram. sed & p̄pter conscientiam, Ideo
enī & tributa praestatur, ministri enim dī sunt. in hoc
ipsum seruienter; Reddite omnibus debita; cui tributū
tributū, cui uectigal. uectigal, cui timorem. timorē.
cui honorem. honorem, Memini quocquam debeat
nisi ut inuicem diligatur, qui diligit proximum legē
impleat, nam non adulterabis. non occides. non fu-
raberis. non falsum testimoniū dices. non concupis-
ceris; & si quod est aliud mandatum in hoc uerbo est au-
ratur; Dilige proximum tuum. tamquam te ipsum;

In exo
do

In exo
do

In tibi in bonum. si autem malum feceris. non enim sine causa gladius portat; dicit enim minister

dilectio proximi malum non operatur, plenitudo ergo
 legis est dilectio, & hoc scienter tempus quia hora est
 iam non deromno surgere, nunc enim propior est
 nostra salus quam cum credidimus. pox p̄cessit. dies
 autem adpropinquavit. abiciamus ergo opera tenebra
 rum. et induamur arma lucis. sicut in die honesteambu
 lemur. non in comestrationibus & ebrietatibus non in
 cubilibus et impudicitis. non in contentione & gnula
 tione. sed induimus dñm ihm xpm; & carnis curam
 nefecatur in desideris. Infirmū autem infide assumpte.
 non in dirceptionib; ^{Coignationum;} Alius enim credit manducare se
 omnia; qui autem infirmus est. holera manducet.

¶ Si qui manducat non manducantem non spernat; &
 qui non manducat. manducantem non iudicat. dñs enī
 illum assumit. tu quis es qui iudicas alienū reruū
 suo dño stat aut cadit. stabit autem. potens est enim dñs
 statūere illum, nā alius iudicat diem. ^{inter diē;}
 alius iudicat omnem diem. unusquisque in suo sensu
 abundet. qui rapit diem. dño rapit; et qui manducat
 dño manducat. gratias enim agit dō; & qui non man
 ducat dño non manducat. & gratias agit dō. nemo
 enim non trū sibi uiuit. & nemo sibi moritur, siue
 enim uiuimus dño uiuimus. siue morimur dño morimur.

XIV

sive ergo uiuimus sive morimur. dñi sumus. In hoc enī
xpr̄ et mortuus est et re. ^{sic rec.} ut & mortuorum &
uiuorum dominetur; tu autem quid iudicari fratre
tuum. ^{aut tu quare spernir fratre}
tuū. omnes enim sta. bimur ante tribunal dī.
Scriptum est enim, uiuo ego dicte dñr̄, qm̄ mihi
flectet omne genu. & omnis lingua confitebitur
dō; Itaque unum quiriū nostrum. pro rationem sed
det dō; non ergo amplius inuicem iudicemur. sed hoc
iudicemur. ne ponatur offendiculum fratri
uel scandalum; scio & confido in dño ihū. quia nihil
commune per ipsum nisi ei quia estimat quid com
mune esse. illic commune est; si enim propter cibū
frater tuus contristatur. Tamñ secundum caritatem
ambular; nolū cibū tuo illum perdere. pro quo xpr̄
mortuus est. non ergo blasphemetur bonum
nostrum. non est regnum dī erca et potus. sed iusti
tia et pax et gaudium in r̄p̄r̄cō; qui enim in hoc
seruit xpo. placet dō. et probatur est hominibus;
Itaque quae pacis sunt sectemur. et quae edifi
cationis sunt inuicem ⁱⁿ ^{Custodiamus;} pro uocemur; nolū propt̄
ercam dertruere opur dī; omnia quidem munda
sunt. sed malum est homini qui per offendiculum

Thesa
7A

aut scandalizat.

manducat; bonum est non manducare carnem.
 et non bibere uinum. neque in quo frater tuus of-
 fendit. aut scandalizatur aut infirmatur; tu fidem quam
 habet pener te metipsum. habe coram dō; Beatus qui
 non iudicat se metipsum. in eo quod probat; qui autem
 dixerit sic manducauerit damnatus est. quia non ex
 fide; omne enim quod non est ex fide peccatum est;
 Debemus autem non firmiores. inbecillitate infir-
 morum sustinere. & non nobis placere; Unusquis
 que nostrum proximo suo placeat in bonū ad aedi-
 ficationem; Nam & xp̄i non sibi placuit. sed sicut
 scriptum est; Improperia improperantū tibi.
 caeciderunt super me; quaecumque enim scrip-
 ta sunt. ad nostrā doctrinā scripta sunt. ut per
 patientiam. & consolationē scripturarum spem
 habeamur; dñi autem patientiae. et solacii det uobis
 id ipsum sapere in altorū trum. secundum ih̄m xp̄m.
 ut unam inf̄ uno ore honorificetis dñm. & patrem
 dñi nostri ih̄u xp̄i; propter quod suscipite inuicē.
 sicut et xp̄i suscepit uos in honorem dī; Dico enī
 xp̄m ih̄m ministrum fuisse circumcisionis. prop-
 ter ueritatem dī. ad confirmandas promissiones
 patrum; Gentes autem super misericordia

xv

Thesala

Inpral
no

honorare dñm sicut scriptum est; propterea confitebor
tibi in gentibus. Et nomen tuum cantabo; et iterum dic,
Laetamini gentes. cum plebe eius, et iterum. Laudate
omnes gentes dñm. & magnificate eum ^{omnes} populi; &
rursus eradicet atq; erit radix ierre. & quid sur
get regere gentes. in eo gentes sperabunt; dñm autē
spei repleat uos omni gaudio & pace incredendo.
ut habundetis in spe & uirtute sp̄i sc̄i; cōturbatus sum
autem fratres mei ego ipse deuobis. quoniam & ipsi
pleni estis dilectione. repleti omni scientia. Ita ut
possitis alterutrū monere;

xi

Audacius autem scripsi uobis fratres & parte,
tamquam in memoriam uos reducent. propter
gratiam quae data est mihi a dō. ut sim minister xpi
ihū in gentibus. sc̄ificans euangeliū dī. ut fiat obla
tio gentium accepta sc̄ificata in sp̄u sc̄o; habeo igit
gloriam in xp̄o ihū a dō; non enim audeo aliquid
loqui eorū. quae me non efficiet xp̄i. in obediē
tia gentium uerbo & factis. in uirtute signorū
& prodiziorum. in uirtute sp̄i sc̄i. Ita ut ab he
braealem per circuitum urque gallicum reple
uerim euangelium xp̄i; sic autem hoc praedicau
euangelium. non ubi nominatus est xp̄i.

nesuper alienum fundamentum aedificarem; sed
 sicut scriptum est. Quibus non est adnuntiatum
 deo uidebunt. & qui non audierunt intellegent;
 pp̄t quod impediēbar plurimum uenire ad uos;
 hunc uero ulterius locum non habent in his regi-
 onibus. cupiditatem autem habent ueniendi ad
 uos. exultat iam praecedentibus annis; cum
 in hispaniam proficisci caepero. ^{spero quod} praeteriens
 uideam uos. & uobis deducar illuc. si uobis primū
 ex parte fructus fuero; hunc igitur proficiscar
 hierusalem. ministrantes ei; probauerunt enī
 macedonia & achaea conlationem aliquam facere
 in recuperationem eorum. qui sunt hierusalem; placuit
 enim eis. & debitorer sunt eorū; nam si spirita-
 lum eorum participes facti sunt gentales. Debet
 & carnalibus ministrare eis; hoc igitur cū consu-
 mauero & assignauero eis fructum hunc. profi-
 ciscar per uos in hispaniam; Scio enim quoniam
 ueniens ad uos in habundantia benedictionis
 xp̄i ueniam; obsecro igitur uos fratres per dñm
 nostrum ih̄m xp̄m. & per caritatem sp̄s. ut ad-
 iuuetis me in orationibus pro me ad dñm. ut liber-
 ab infidelibus qui sunt in iudaea. & obsequii mei

oblatio fiat accepta in hierusalem. scilicet. ut ueniam ad uos
in gaudio per uoluntatem dei. & refrigerer uobiscum;
Dei autem pacis. sit cum omnibus uobis. amen; Com mendo
autem uobis phoebem sororem nostram. quae est
in ministerio ecclesiae quae est cenchire. ut eam
suscipiat in domino dignetur. & assistat ei in
quocumque negotio uestri indigerit; & uim ipsa
quoque ad fratres multar. & mihi ipsi.

xii.

Salutate priscam et aquilam adiutores meos in
christo ihesu. qui pro anima mea suas ceruices suppositis
quibus non solum ego gratias ago. sed et cunctae
ecclesiae gentium. & domesticam eorum ecclesiam;
Salutate ephesum dilectum mihi. qui est primitiuus
a se in christo; ^{ihesu} Salutate mariam. quae multum laborauit
in uobis; Salutate andronicum et iulium cognatus
& conceptuor meos. qui sunt nobiles in apostolis.
qui retante me fuerunt in christo; Salutate ampliatum
dilectissimum mihi in domino; Salutate urbanum ad
iutorem nostrum in christo. & stachin dilectum meum;
Salutate apellen. probum in christo; Salutate eos qui
sunt ex aristoboli; ^{domo} Salutate erodionem cognatum meum;
Salutate eos qui sunt ex narcissi. qui sunt in domino;
Salutate triphenam. & triphosam quae laborant

27

indno; salute persidam carissimam. quae multū
laborauit indno; salute rufum electum indno.
& matrem ^{ei. &} meam; Salute. sin critum flezontā
hermēm patrobam. her mām & quicum eis sunt
fratres; Salute phi lozum. & iuliam nēreum &
sororem eiu olimpiadem. & olimpia. & omner qui
cum eis sunt scōr; Salute inuicem in orculo rō;
Salutant uor omner aecclēiae xpī;

[Xii]. Rogo autem uor fratres ut obrenuetur eor. qui
dissensioner & offendicula praeter doctrinam
quam uor didicistis faciunt. & declinate ab eis;
huiusmodi enim xpō dno nostro non reuolunt. sed
suo uentri. & per dulcer sermoner & benedictioner
seducunt corda innocentium; uestra autem obedi-
entia in omnem locum diuulgata est; gaudeo igitur
in uobis. sed uolo uor sapienter esse in bono. & sim-
pliciter amalo; Dñ autem pacis conterat satanā
sub pedibus uestris uelociter; gratia dñi nī ihū xpī
uobiscū. Salutat uor timotheus adiutor meus.
& lucius & iason. & eropi pater cognati mei; Saluto
uor ego ^{pro nomen} tertius qui scripsit epistolam indno;
Salutat uor gaius hospes meus. & uniuersae aec-
clēiae ^{gentium;} Salutat uor erastus. arcarius ciuitatis

^{p. nomen}
& quartus frat[er] ; Et autem qui potens est uos confir-
mare iuxta euangelium meum. & praedicationem ihu xpi.
secundum reuelationem misterii temporibus aeternis
tacti. quod nunc patefactum est per scripturas
prophetarum. secundum praeceptum aeterni di.
ad obedientiam fidei incunctis gentibus. Cognitoroli
sapienti do per ihu xpm. cui honor in saecula saecula
lorum amen. habet uersus dcccxi. ^{1. mille}

Finit epistula ad romanos. ^{cap.} Incipit ad corinthios

- i. Fidelis dr̄ per quem uocatus est de cir sur̄ dr̄ & con-
tentione uerborum. crux pereuntibus stulticia est.
Sapientiam loquimur inter p̄s-fector. animalis ho-
mo non p̄cipit. quae sunt spr̄ di. fundamentum est
ihu xpr̄ uos estis templum di.
- ii. De quodam qui uxorem patris sui habuit. Tradendum
satanae in interitum carnis.
- iii. Non bona gloriatio uestra pusillum fermentum
totam massam corrumpit de iudicia interfracta
molte fornicari quia corpora uestra membra sunt xpi.
- iiii. De continentia. & unus quisque suam uxorem habeat
& qui fuerint incontinentes nubant ne fiat reparatio
coniugii. Inquam uocationem uocatus est quis in eam
ambulet.

Iu De uirginibus.

Iui De sacrificiis. & circa idolotatorum & qui militat sunt
stipendur. umquam praedicant euangeliu inde uiuat
omnibus omnia fui. ut omnes lucraret.

Iuii Omnis qui in agone currit. omniu continentia habet
temptatio uor non adprehendat nisi humana, polo
uor ... participet et redaemoniorum. omne
quod in macello uenit manducate

Iuiii Caput uiri xpi. caput autem mulieris uir. oportet
herere erre. ut prouati manifesti sint
inter uor de dominicam caenam.

Iuiii De spiritalibus. uor est corpus xpi caritas
magna hinc est. de prophetatione linguae
holite pueri erre sensibus qui ignorat ignorabitur
mulieres in ecclesia taceant,

Ixi Quia xpi mortuus resurrexit. & uisus est apertur
quomodo mortui resurgunt. aut in ^{quo} corpore ueniunt.
Omnes quidem resurgimus. sed non omnes immu
tabimur.

Ixi De collectabus quae propter scōr fit.

Ixi De praelibamina stephani. & debere eos qui scōr
ministrant honorificari. Saluatio aquilae & prir
cillae. & qui non amat dñm ihm xpm sit anathema
ex pñe cap

an gu, megrum

Corinthi sunt achai. & hi similiter ab ap^{to} audierunt
verbum ueritatis. & subuersi multifari & falsi apostolor.
quidam a philorophide uerborum eloquentas alii ad rectales
iudaicas inducunt. horum reuocat apostolor ad ueram
& euangelicam fidem. ^{scribens} eis ab epheso per
timotheum. ad corinthios .ii. maranatha. i. dñs uenit

Incipit epistola
pauli apostoli
ad corinthios .i.

cu omib; qui uo
caut nom dñi nri
i xpi

Paulus uocatur apostolor ihu xpi per uoluntatem di.
& sortetur frater ecclesie di quae est corinthi.
sanctificatur in xpo ihu uocatur scilicet. In omni loco ip^{oru}
& nostro gratia uobis et pax ad o patrem nostro & dno
ihu xpo; Gratia a dno meo semper prouobis in gratia
di quae data est uobis in xpo ihu. quia in omnibus di
uiter facta est in illo. in omni uerbo & in omni scientia;
Eosicut testimonium xpi confirmatum est in uob^{is}. ita ut
nihil uobis desit in ulla gratia. expectantib; reuelat
ionem dñi nostri ihu xpi. qui & confirmabit^{ur} usque
ad finem sine crimine. in die aduentur dñi nostri ihu xpi;
Fidelis dñi per quem uocati estis in roci & caritatem filii
ihu xpi dñi nostri; Obsecro autem uos fratres per
nomen dñi ihu xpi. ut id ipsum dicatur omnes. & non
sint in uobis scilicet firmata; scilicet autem perfecti in eodem
sensu. & in eadem scientia; significatum est enim mihi
de uobis fratres mei ab his qui sunt cl oer. quia com

29
tentationes inter uos sunt; hoc autem dico. quod unus
quisque uestrum dicit; ego quidem sum pauli. ego
autem apollo. ego uero cephæ. ego autem xpi; diu
sur e xpi. Numquid paulus crucifixus est. prouobis
aut in nomine pauli baptizati estis. Gratias ago do
meo quod neminem uestrum baptizauimus in nomine
& zaium. ne quis dicat quod in nomine meo baptiza
ti sitis; baptizauimus autem & stephanæ domū. caserū
nercio. si quem alium baptizauerim. non enim misit
me xpi baptizare sed euāgelizare. non in sapien
tia uerbi ut euacuetur crux xpi. uerbum enim cru
cis. pereuntibus; quidem stultitia est. his autem
qui adiuuunt. id est uobis. uirtus est. Scriptū
est enim; perdam sapientiam sapientium. & pru
dentiam prudentium reprobo; ubi sapiens; ubi
serba. ubi ⁱⁿ quæstor huius rē. Nonne stultam
fecit dñs sapientiam huius mundi. p̄m quia indi
sapientia non cognouit mundus per sapientiam
dñi. placuit dō per stultitiam prædicationis. saluos
facere credentes. qm̄ & iudæi signa p̄cunt. & gre
ci sapientiam quæserunt. Non autem predicamus
xpm̄ crucifixum. Iudæis quidem scandalū. gentibus;
autem stultitiam; ipsi uero uocatur iudæis atque
grecis.

& qd infirmū ē dī
fortior ē hominib;

xpm diuinitatem et di sapientiam. quia quod stultum
est di sapientur est hominibus. uidete enim uocationē
uertram fratres. quia non multi sapienter secundū
carnem. non multi potenter. non multi nobiler. sed
quae stulta sunt mundi elegit dr̄ ut confundat sapi
enter. & infirmam mundi elegit dr̄ ut confundat fortia.
& ignobilia mundi & contemptibilia elegit dr̄. & quae
non sunt ut ea quae sunt der trueret. ut non glorieta
omnis caro in conspectu eius. Ex ipso autem uor estis
in xpō ihū. qui factus est sapientia nobis adō. & iustitia.
& r̄ficatio. et redemptio. ut quem ad modum
scriptum est. qui gloriatur in dño gloriatur;
& ego cum uenirem ad uos fratres. ueni non per
sublimitatem sermonis aut sapientiae. annuntians
uobis testimonium xpi. non enim iudicauis scire
me aliquid inter uos. nisi ihū xpm. et hunc crucifi
xum. ^{& tremore} Ego in infirmitate et amore multo fui
apud uos. ^{sermo meus.} & predicatio mea non in persuasibilib;
humane sapientiae uerbis. sed in ostensione spiritus
& uirtutis. ^{ut} fides uestra ponit in sapientia homi
num. sed in uirtute di; sapientia autem loquimur
inter perfectos; sapientia uero non huius seculi.
neque principum qui destruantur. sed loquimur

Iphiere
mā

di sapientia inmissa. terio quae abscondita est. quam
 predestinavit dñs antecula in gloriam nostram.
 quam nemo principum huius seculi cognovit.
 Si enim cognovissent. numquam dñm gloriæ cruci
 fixissent. Sed sicut scriptum est.
 quod oculis non vidit. nec auribus audiuit. nec in cor
 hominis ascendit. quae preparavit dñs diligentibus.
 Nobis enim revelavit dñs. per xpm suum.
 Sp̄s enim omnia scrutatur. etiam profunda.
 quae enim sunt hominum. quae sunt hominis. nisi xps
 hominis qui in ipso est. Ita et quae dei sunt nemo cog
 novit. nisi sp̄s dei. Nos autem non xpm huius mundi
 accepimus. sed xpm qui ex dō est. ut sciamus quae
 ad dō donata sunt nobis. quae & loquimur. non
 doctorum humanae sapientiae verbis. sed in doctrina sp̄s.
 spiritualibus spiritualia comparantes.
 Animalis autem homo non percipit ea quae sunt sp̄s dei.
 stultitia est enim illi. & non potest intellegere. quia
 spiritualiter examinatur. sp̄s talis autē iudicat om
 nia. & ipse a nemine iudicatur. qui enim cognovit
 sensum dñi qui instruat eum. Nos autem sensum
 xpi habemus. & ego frater non potui vobis loqui
 quasi spiritualibus. sed quasi carnalibus.

ppuniat
Hypsona

Tresa
TA

tamquam paruulus in xpo. Lac uobis potum dedi non
erant; pondum enim poteratis. sed nec nunc quidem
potestis. adhuc enim estis carnales; cum enim sit
in uos zelus et contentio. nonne carnales estis. &
secundum hominem ambulatis. Cum enim quis dicit
ego quidem sum paulus. alius autem ^{est} apollo.
nonne homines estis. quid igitur est apollo. quid
uero paulus. ministri eius cui credidistis. & uni
cuique sic dñs dedit; ego plantaui. apollo rigauit.
sed dñs incrementum dedit; itaque neque qui plan-
tat est aliquid neque qui rigat. sed qui incremen-
tum dat dñs; qui plantat autem & qui rigat unum
sunt. Unus quisque autem propriam mercedem
accipiet secundum suum laborem; dñs enim sumus
adiutores; dñs agricultura estis. dñs aedificatio estis;
secundum gratia dñi quae data est mihi. ut sapiens
architectus fundamentum posui. alius autem super
aedificat. Unus quisque autem uideat quomodo super
aedificet. Fundamentum enim aliud nemo potest
ponere praeter id quod positum est. quod est xpr̄
ih̄s; si quis autem super aedificat supra fundamentum
hoc. aurum argentum. lapides pretiosos. li-
na faenum stipula. unius cuiusque opus

manifestum erit; ^{di} Dies enim declarabit. quoniam
in igne reuelabitur. & unum cuius que opus quale
sit ignis probabit. Sicut uero opus manente quod
super aedificauit. mercedem accipiet. sicut uero
opus arrepto. detrimentum patietur. Ipse autem
saluus erit. sic tamen quasi per ignem.

Hec igitur quia templum dei estis & spiritus dei habitat
in uobis. Siquis autem templum dei uiolauerit. dispo-
det illum deus. templum enim dei rem est. quod estis
uoi. nemo ^{uof} seducat. Siquis uideatur inter uos
sapienter esse. in hoc saeculo stultus fiat. ut sit
sapienter. Sapientia enim huius mundi stultitia est
apud deum. scriptum est enim. comprehendam
sapientes in astutia eorum. et iterum. dominus nouit
cogitationes sapientium. quoniam uanae sunt.

Thesa
72

Thpsal
mo lxxxvii

Itaque nemo gloriatur in hominibus. omnia enim
uestra sunt. siue paulus. siue apollo. siue cephas. siue
mundus. siue uita. siue mors. siue praesentia. siue
futura. omnia enim uestra sunt. uos autem christi.
christus autem dei. Sic non existimet homo ut minis-
tror christi. et discipulatorer misteriorum dei.
hic iam quaeritur inter discipulatores. ut fidelis
quis inueniatur; mihi autem pro minimo est.

IV

Aut ab humano die ut a uobis iudicet. sed neque me ipsum iudico; nihil enim mihi
consciur sum. sed non in hoc iustificatus sum. qui autem
iudicat me dñr est; Itaque nolite ante tempus iudicare
quo adurque ueniat dñr. qui et in luminabit abt condita
tenebrarum. et manifestabit consilia cordium; &
tunc laus erit unicuique ad dō. Hec autem frater
transfigurauit in me. & apollo p̄ptuor. ut in nobis
dixit. p̄ supra quam scriptum est. unum aduer
sus ^{iterum} impletur pro alio. qui enim te disceruit
quid autem habet quod non accepisti. Si autem acce
pisti quid gloriaris quasi non acceperis. Tam rati
rata estis. tam diuiter facta estis. si in nobis regna
tur. & utinam regnaretis. ut & in uobis regna
remur. puto enim dñr ^{apostolor} nouis simon
ordendit. tamquam mortis destinator. qui a pec
taculum facti sumus ^{huic} mundo. & angelis & hominib;
por stulti propter xpm. uor autem prudenter
in xpo. por infirmi. uor autem fortes. uor nobi
les. non autem ignobiles; urque in hanc horam
& esurimus. et sitimus. & nudi sumus. & colaphis
cedimus. & instabiles sumus. & laboramus
operanter manibus nostris; maledicimur &
benedicimur. per reuocacionem patimur. & sustinemus;

blarphemamur. & obreeramur; tamquam purgamenta
 huius seculi facti sumus; omnium per ipsa mausque adhuc;
 Non ut confundam uos haec scribo. sed ut filios meos
 carissimos moneo. Nam si decem milia pedagorum
 habeatis in xp̄o. sed non multos patres; nam in xp̄o ih̄u
 per euangelium ego uos genui. Rogo ergo uos. imi-
 tatorer mei estote; Ideo misi ad uos thimotheum
 qui est filius meus carissimus & fidelis in dño. qui uos
 com mone faciat uias meas quae sunt in xp̄o. sicut
 ubique in omni ecclesia doceo; tamquam non uenturus
 sim ad uos. sic inflati sunt quidam; ueniam autem cito
 ad uos sidnr̄ uoluerit. & cognoscere non sermone
 eorum qui inflati sunt sed uirtutem. non enim in
 sermone est ^{regnum} ~~ueritas~~ dñi sed in uirtute; quid uultis
 in uirga ueniam ad uos an in caritate & sp̄s
 mansuetudinis. Omnino auditur inter uos forni-
 catio. & talis fornicatio qualis nec inter gentes.
 Ita ut uxorem patris ^{aliquis} ~~quis~~ habeat; & uos inflati
 estis. & non magis luctum habuistis. ut tollatur
 de medio uestrum qui hoc opus fecit; ego quidem
 abren corpore preren autem rpiritu. Tam iudi-
 caui ut preren eum qui sic operatur est.
 In nomine dñi nr̄ ih̄u xp̄i congregatur uobis & in ep̄u

71

cum uirtute dñi ihū. tradere huiusmodi satanae
in interitum carnis. ut sp̄s saluus sit in die dñi ihū xp̄i.

ii) ^{Ne} Non bonae gloriae uestra. Scitis quia modicum fer-
mentum. ut sitis noua conspersio sicut estis azimi.
*tota m. s. corrupta
& p. s. accedens s. m. a.* et enim pascha nostrum. immolatur est xpr̄.

Itaque sp̄ulemur. Non in fermento ueteri neque
in fermento malitiae et nequitiae. sed in azimis
sinceritatis & ueritatis. Scripsi uobis in epistula.
Ne commisit camini fornicariis. non utique forni-
cariis huius mundi. aut auaritis. aut rapacibus.
aut idolis seruientibus. ~~aut maledicis.~~ Alioquin.
deberatis de hoc mundo exire. [¶] Tunc autem
scripsi uobis. non commiseri. Si uis quis frater
nominatur est fornicator. aut auarus. aut
idolis seruiens. aut maledicus. aut ebriosus.
aut rapax. Cum eiusmodi nec cibum sumere.
quidem ^{mhi} de his qui foris sunt iudicare. [¶] Nonne
de his qui intus ^{sunt} uos iudicatis. [¶] Nam eos qui foris
sunt dñs iudicabit. aufer te malum ex uobis ipsis.
aut et aliquis uestrum habens negotium apud
alterum. iudicari apud iniquos. et non apud sc̄os.
An nescitis quoniam sc̄i de mundo iudicabunt.
et si in uobis iudicabitur mundus. indigni estis

^{mi} quidem in iudicatur. percutitur quoniam angelos iudi-
 cabimur. quantomagis saecularia. Saecularia igitur
 iudicia si habueritis. contemptibiles quisunt in ecclesia.
 illorum constituite ad iudicandum. aduere eundem uestram
 dico; sic non est inter uos sapiens qui quam quis possit
 iudicare inter fratrem suum? Sed frater cum fratre
 iudicio contendit. & hoc apud infideles. Tam quidem
 omnino delictum est in uobis. quod iudicia habetis in
 uos; quare non magis iniuriam accipitis. quare
 non magis fraudem patimini. sed uos iniuriam faci-
 tis & fraudatis. & hoc fratribus. An nec citis quia
 iniqui regnum dei non possidebunt. Nolite errare.
 neque fornicari. neque idolis reuenter. neque
 adulteri. neque molles. neque masculorum concubi-
 torer. neque furor. neque auari. neque ebrii
 neque maledici. neque rapaces regnum dei possidebunt.
 & haec quidem fuistis. sed abluti estis. rededificati
 estis. ^{saluati facti estis} In nomine domini nostri ihu xpi. & sps dei nostri;
 Omnia mihi licent. sed non omnia expediunt.
 Omnia mihi licent. sed ego sub nullius redigar
 potestate; erga uentri. & uenter ercit; Dr autem
 et hunc et ha. sed destruet; corpus autem non forni-
 cationi sed dno. & dnr corpori; Dr uero & dnm sur-
 citauit.

Tempore

& non succidat per uirtutem suam. Meretrix quoniam corpora uestra membra sunt xpi. tollent ergo membra xpi faciam membra meretricis. Absit. An meretrix quoniam qui aderet meretrici unum corpus efficitur. Erunt enim inquit duo in carne una. qui autem adheret dno. unus rpr est. fugite fornicationem; Omne peccatum quodcumque fecerit homo. extra corpus est. qui autem fornicatur in corpus suum peccat; An meretrix quoniam membra uestra templum est rpr rei qui in uobis est. quem habetis ad d. & non estis uestri. empti enim estis pretio magno. Glorificate & portate dm in corpore uestro. De quibus autem scripsit ^{mih} bonum est homini mulierem non tangere; propter fornicationem autem unus quisque suam uxorem habeat. & unaqueque suum uirum habeat; uxori uir debitum reddat. similiter autem et uxor uiro. ^{Mulier.} uxor sui corporis potestatem non habet. sed uir. similiter autem et uir sui corporis potestatem non habet. sed ^{mulier.} uxor. nolite fraudare inuicem. nisi forte & consensu ad tempus ut uacetis orationi. & iterum reuertimini in id ipsum. Hec enim det uos satanas propter incontinentiam uestram. Hoc autem dico secundum indulgentiam.

Thuc
preser

iii.

33.

non secundum imperium. Volo autem omnes
homines erresicut meipsum. Sed unus quisque
proprium habet donum ex dō. Alius quidem sic.
Alius uerō sic. Dico autem non nuptiar et uiduis.
Bonum est illis. si sic maneant sicut & ego.
quod si non continent nubant. melius enim
est nubere quam uri. His autem qui in atri-
monio iuncti sunt praecipio non eoz reddere.
uxorem a uiro non discedere. quod si discesserit
manere in nuptiam. aut uiro suo reconciliari.
& uir uxorem non dimittat. nam caeteris ego
dico non dnr. Si quis frater uxorem habet infi-
delem. & hęc consentit habitare cum illo. non
dimittat illam. & si quae mulier habet uirum infi-
delem. & hic consentit habitare cum illa non dimittat
uirum. Sciñficatur est enim uir infidelis in
muliere fidelis. & sciñficata est mulier infidelis
per uirum fidelis. alioquin filii uestri in
mundi essent. nunc autem sciñ sunt. quod si
infidelis discedit. discedat. non est enim ser-
uituti subiectus frater aut soror in huius
modi. In pace autem uocauit non dnr. unde eni-
scit mulier si uirum saluum faciet. nisi uirum cui
que

Aut unde sciñ uir si mulier e saluum faciet.

sicut diuisit dñr. Unum quemque sicut uocauit dñr.
ita ambulet. Sicut in omnibus ecclesiarum doceo; cir-
cumcirōf aliquis uocatur est. non adducit praeceptū;
In praeputio aliquis uocatur est. non circumcidatur;
Circūcisio nihil est & praeputium nihil est. sed obser-
uatio mandatorum dñi. Unusquisque in qua uoca-
tione uocatur est. in ea per maneat; Seruus uoca-
tur ep̄. non sibi tibi curae. sed & si poterit liber fieri.
magis utere; quoniam in dño uocatur est seruus.
liberatur est dñi. similiter & qui liber uocatur est.
seruus est xpi; praetio enim praestitū nolite fieri serui
hominum; unusquisque in quo uocatur est frater.
in hoc maneat apud dñm; De uirginibus autem praeceptū
dñi non habeo. consilium autem do. tamquam mise-
ricordiam consecretur uo dño. ut sim fidelis;
Ex ista ergo hoc bonum esse p̄pter instantem neces-
sitationem. quoniam bonum est homini sic esse. alligatus
est uxori. noluerit esse solutionem. solutur est ab uxore.
noluerit esse uxorem; si autem acciperit uxorem.
non peccasti; & si nupritur uirgo. non peccasti.
Tribulationem autem carnis habebunt huiusmodi.
Ergo autem uobis parco; Hoc itaque dico fratres.
tempus breue est. reliquum est. ut & qui habent

34
uxores tamquam non habentes sint. & qui flent
tamquam non flentes. & qui gaudent tamquam
non gaudentes; & qui emunt tamquam non por-
fidenter; & qui utuntur hoc mundo tamquam
non utantur; praeterit enim figura huius mundi;
uolo autem uos sine sollicitudine esse. qui sine
uxore est sollicitus est quae domini sunt. quomo-
do placeat deo; qui autem cum uxore est sollici-
tus est quae sunt mundi quomodo placeat uxori;
& diuisus est; & mulier innupta. & uir ³⁰ co³¹zitat
quae domini sunt. ut sit ³² r³³ca & corpore & spiritu;
quae autem nupta est co³⁴zitat quae sunt mundi.
quomodo placeat uiro ³⁵ suo. Porro hoc ad utilitatem
uestram dico. non ut laqueum uobis inticiam;
sed ad quod honestum est. & quod facultatem prae-
beat sine impedimento domini ³⁶ seruandi;
Siquis autem turpem se uideri existimat super
uirginem suam. quod sit super adulta. & ita
oportet fieri. quod uult faciat. non peccat si nu-
bat. Nam qui statuit in corde suo firmus non ha-
bet necessitatem. potestatem ³⁷ autem habet suae uolun-
tatis. & hoc iudicauit in corde suo seruare uirgi-
nem suam. benefacit. Itaque & qui matrimonio
³⁸ iungit

uirginitatem suam benefacit. & qui non iungit melius
fecit. mulier alligata est legi. quanto tempore
uir eius uiuit. quod si dormierit uir eius liberata est.
cui uult nubat tantum in dno. Beatior autem erit
si sic permanerit. secundum meum consilium.
puto autem quod et ego spm di habed; &

6 vi

De his autem quae idolis sacrificantur. scimus
quia omnes scientiam habemus. scientia inflat.
caritas uero aedificat. Siquis se existimat scire
aliquid. nondum cognouit. quem admodum oportet
eum scire. Siquis autem diligit dm. hic cognitur
est ab eo. De his autem quae idolis immolantur.
Scimus quia nihil est idolum in mundo. & quod
nullus dr nisi unus. nam et si sunt quid dicantur dii
sive in caelo sive in terra. si quidem sunt dii multi
& domini multi. nobis tamen unus dr pater ex
quo omnia. & nos in illis. & unus dn̄s ih̄s xp̄s
per quem omnia. & nos per ipsum. Sed non in
omnibus est scientia. quidam autem in conscientia
urque nunc idoli. quasi idolo th̄ritum manducant.
& conscientia ipsorum cum sit infirma pollutur.
etiam autem nos non commendat do. neque si mandu
cauerimus deficiemus. Uidete autem. ne forte

neque si mandu
cauerimus deficiemus

haec licentia uestra offendiculum fiat infirmis;
Si enim qui uiderit eum qui habet scientiam in idolo
recumbentem. nonne conscientia eius cum sit
infirmus. edificabitur ad manducandum id olo
dicitur. et peribit infirmus in tua conscientia frater.

X pro quo xpi mortuus est. Si autem peccanter in
fratres & percutientes conscientiam eorum
infirmam in xpo peccatis. quapropter si ea
scandalizat fratrem meum. non manducabo
carnem in aeternum. ne fratrem meum scanda
lizem. non sum liber. non sum a portulis. nonne
ihm dnm nostrum uidi. nonne opus meum uos
estis in dno. & si alius non sum a portulis. sed tamen
uobis sum. Nam signaculum a portulatis meruor
estis in dno. mea defensio apud eos qui me inter
rogant. haec est. Num quid non habemus poter
tatem manducandi & bibendi. Num quid non
habemus potestatem sororem mulierem
circumducendi. sicut & ceteri a portulis & fra
tres dni & cephar. autrolus ego & barnabas
non habemus potestatem hoc operandi. qui mi
litat suis stipendiis um quam qui plantat uineam.
& de fructu eius non edit. qui parit gregem.

IX

omnium mereruum feci. ut plures lucrifacerem. hic qui sub lege sunt quasi sub lege erant. cum ipse non erret sub lege. ut et qui sub lege erant lucrifacerem. hic qui sine lege erant tamquam sine lege erant. cum sine lege dicitur non erret. sed in lege erret christi. ut lucrifacerem eos qui sine lege erant. factus sum infirmis infirmus. ut infirmos lucrificarem. omnibus omnia factus sum. ut omnes facerem salvos. omnia autem facio propter euangelium. ut particeps eorum efficiar.

Q. & factus sum infirmis
 ut quasi ad eorum iudicium
 deus lucrifacerem.

viii Pericitur quod hi qui in stadio currunt. omnes quidem currunt. sed unus accipit bravium. sic currit ut comprehendatur. Omnis autem qui in agone contendit ab omnibus se abstinet. & ille quidem ut corruptibilem coronam accipiant. non autem incorruptam. ego sic curro. non quasi in incertum. sic pugno non quasi aerem verberans. sed castigo corpus meum. & interitum redigo. ne forte cum alius praedicaverim. ipse reprobus efficiar. prolo enim vos ignorantes fratres. quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt. & omnes mare transierunt. & omnes in mari baptizati sunt in nube & in mari.

i. p. m. v. i. s.

et omnes eandem escam spiritalem manducauerunt.
& omnes eundem potum spiritalem biberunt.
Bibebant autem de spiritali conreque[n]tia eor[um] petra.
petra autem erat xpr[ist]us. sed non in pluribus eorum
beneplacitum est d[omi]no. nam prostrati sunt in deserto.
Haec autem in figura facta sunt nostri. ut non simus
concupiscentes malorum sicut & illi concupierunt.
neque idolatras efficiamus sicut quidam ex ip[s]is.
quemadmodum scriptum est. Sedit populus man
ducare & bibere. & sur rexerunt ludere. neque
fornicemur sicut quidam ex ip[s]is fornicati sunt.
& caeciderunt una die uiginti tria milia. neque
temptemus xpr[ist]um sicut quidam eorum temptauerunt
& arserunt perierunt. neque murmora ueritas
sicut quidam eorum murmora uerunt. & perierunt
ab exterminatore. haec autem omnia in figura
contingebant illis. Scripta sunt autem ad corre
ctionem nostram in quor[um] finis reuelatorum de uene
runt. Itaque quis existimat stare uideat necesse.
temptatio uor non adprehendat nisi humana. fidelis
autem d[omi]ni ^{est} qui non patietur uor temptari super id
quod potestis. sed faciet cum temptatione etiam
prouentum. ut possitis sustinere.

37.
Propter quod carissimi mihi. fugite ab idolorum
cultura; ut prudenter loquor. uos iudicate quod
dico; calix benedictionis quem benedicimus. nonne com-
municatio sanguinis xpi est. & panis quem frangi-
mur. nonne participatio corporis dñi est. qm̄ unus
panis. unum corpus multi sumus. omnes quibus uno
pane participamus; uidete irriser secundum carnem;
nonne qui edunt hostias participer sunt altaris
quid dicitur. quod idoli immolatum sit aliquid
aut idolum sit aliquid. sed quae immolant gentes.
daemoniis immolant & non dō. nolo autem uos
socios fieri daemoniorum; non potestis calicem
dñi bibere. & calicem daemoniorum; an aemula-
mur dñm. Num fortior er illo sumus. omnia licent;
sed non omnia expediunt; omnia licent. sed non
omnia aedificant; nemo quod suum est quaerit.
sed quod alterius. omne quod in macello uenit
manducate nihil interroganter propter consci-
entiam. Dñi est terra. et plenitudo eius.
Siquis uocat uos infidelium & uultis ire. omne
quod uobis adponitur manducate nihil interro-
ganter propter conscientiam. Siquis autem
dixerit hoc immolatiuum est idoli. nolite

q. non potestis m̄se
om̄i participere
& m̄se demoniorū.

manducare. propter illum qui indicauit. & propter
conscientiam. Conscientiam autem dico non tuam.
sed alteri iur. ut quidem liber tar mea iudicatur
ab alia conscientia. Si ergo cum gratia participo.
quid blasphemor pro eo quod gratias ago. Si ergo
manducator siue bibitor. uel aliud quodcumque facerem
omnia in gloria dei facite. sine offensione estote
iudeis et gentibus & ecclesiae dei. Sicut & ego per
omnia. Omnibus placeo. non quaerens quod mihi
ualeat. sed quod multar utraluifiant.

Imitator er mei estote. sicut & ego xpi. laudo autem
uor fratres. quod per omnia mei memorer estis.
& sicut tradidi uobis praeccepta mea tenetis.

uolo autem uor scire. quod omnis uir caput xpi.
caput autem mulieris uir. caput uero xpi dei.

omnis uir orant aut prophetant uelato capite.
detur pat caput suum.

omnis autem mulier
orant aut prophetant non uelato capite. detur
pat caput suum. quia uniuersumq. facit ad uirum

Nam si non uelatur mulier. et
tondatur. si uero turpe est mulieri tonderi aut
decaluari uolet caput suum. uir quidem non
debet uelare caput. quoniam imago et gloria
est dei. mulier autem gloria est uiri. non enim

38

uir ex muliere est. sed mulier ex uiro. & enim non
creatur uir propter mulierem. sed mulier propter
uirum. Ideo debet mulier potestatem habere
super caput propter angelos. uerum tamen
neque uir sine muliere. neque mulier sine uiro
indno. Nam sicut mulier de uiro. ita et uir per muli
erem. Omnia autem ex do. ^{si ipsi iudicant.} deet mulierem non
uelatam orare dm. nec ipsa natura docet uor.
quod uir quidem sic mam nutriat. ignominia
est illi. mulier uero sic mam nutriat gloria
est illi. quoniam capilli prouelaminei dati sunt.
Siqui autem uidetur contentiosus esse. non
talem consuetudinem non habemus. neque
ecclesia di. hoc autem praecipio. non laudam.
quod non in melius. sed in deterius conuenitur.
primum quidem conuenientibus uobis in
ecclesiam. aucto rursus esse. et ex parte
credo. Nam oportet et herere esse. ut &
qui probata sunt. manifesti fiant in uobis.
X Conuenientibus ergo uobis in unum. Tam non
est dominicam caenam manducare.
unusquisque enim suam caenam praesumit
ad manducandum. et alius quidem esurit.

aliura autem ebrius est; cum quiddam non habeat
ad manducandum & bibendum aut ecclesiam di-
contem nitur et confunditur eorum qui non habent.
quid dicam uobis. Laudo uos in hoc non laudo; ⁱⁿ
ego enim accepi a domino quod et tradidi uobis.
quoniam dominus ihesus in quo te tradebatur accepit
panem & gratias agens fregit et dixit; hoc est
corpus meum quod pro uobis. hoc facite in meam com-
memorationem; similiter & calicem. postquam
caenauit dicens; hic calix nouum testamentum est
in meo sanguine. hoc facite quotienscumque
bibis in meam commemorationem; quotiens
cumque enim manducabis panem hunc &
calicem bibeas. mortem domini adnuntias donec
ueniat; Itaque quicumque manducauerit
panem uel biberit calicem domini indignus erit
erit corpus & sanguis domini; prober autem
se ipsum homo. & sic de pane illo aedat & de calice
bibat; qui enim manducat et bibit indigne
iudicium sibi manducat et bibit. non diiudicatur
corpus ^{domini}. Ideo inter uos multi infirmi & imbecilles
& dormiunt multi; quod si nos met ipsos iudica-
remus. non utique iudicaremur; Dum iudicamur
autem

ad nō corripimur. ut non cum hoc mundo damnemur;
 Itaque fratres mei cum conueniatis ad manducan-
 dum inuicem exspectate. si quis exiit domi
 manducet. ut non in iudicium conueniatur.
 cetera autem cum uenero disponam. Despra-
 libur autem nolo uos ignorare fratres.

unil. Scitis quoniam cum gentes essetis ad simula-
 cramenta prout ducebamini euntes; Ideo notū
 uobis facio quod nemo in rpu di loquens dicit
^{factio} autem a ihu; & nemo potest dicere dnr ihs nisi
 in rpu rō; Diuisioner uero gratiarum sunt idem
 autem rpr; & diuisioner ministracionum sunt
 idem autem dnr; & diuisioner operacionum
 sunt idem uero dr. qui operatur omnia in omnib;
 unicuique autem datur manifestatio rpr
 ad utilitatem; aliquidem per rpr datur ser-
 mo sapientiae. Alii autem sermo scientiae
 secundum eundem rpu; alii gratia sanctorum
 in uno rpu; alii operatio uirtutum. Alii prophe-
 tia. alii directio rpr; alii genera linguarum.
 alii interpretatio sermonum; haec autem
 omnia operatur unus atque idem rpr. Diuidens
 singulari prout uult; Sicut enim corpus unum est

q. aliter fides
 in eodē rpu

& membra habet multa. omnia autem membra
corporis cum sint multa. unum corpus sunt.
ita et xpr̄. etenim in unorpū omnes nos in
unum corpus baptizati sumus. Siue iudaei siue
gentiles. siue rerui siue liberi. & omnes unorpū
potati sumus. nam et corpus non est unum
membrum. sed multa. si dixerit pes quoniam
non sum manus. non sum de corpore. non ideo
non est de corpore. & si dixerit auris quia non
sum oculus. non sum de corpore. non ideo non ē
de corpore. si totum corpus oculus. ubi auditur.
si totum auditur. ubi odoratur. nunc autem posuit
dñi membra. unum quodque eorum in corpore
sicut uoluit. quod si errent omnia unum membrū.
ubi corpus. nunc autem multa quidem membra.
unum autem corpus. non potest autem dicere
oculus manus operata tua non indigeo. dicitur
caput pedibus. non est mihi necessarium. sed mul-
to magis quae uidentur membra corporis infirmi
ora esse necessaria^{ora} sunt. & quae peritiamur igno-
biliora membra esse corporis. his honorem ha-
bundantiorē circumdamur. & quae in honesta
sunt non tra abundantiorē honestatem habent.

honesta autem non tra nulliur egent. sed dñ
 & imperavit corpus. & cui de erat. abundantio se
 tribuendo honorem. ut non sit rēma incorpore
 sed id ipsum pro inuicē sollicitasint membra. & si
 quid patitur unum membrū. compatiuntur omnia
 membra. siue gloriatur unum membrum. con
 gaudent omnia membra. uor autem estis cor
 pur xpi. & membra de membra. & quordam quidē
 posuit dñ in ecclesia. primum apostolar. Secundo
 prophetar. tertio doctorer. Deinde uirtuter. & in
 gratias curacionum. Optulacioner. gubernacioner.
 genera linguarum. num quid omner apostoly.
 num quid omner prophetae. num quid omner doc
 torer. num quid omner uirtuter. num quid omner
 gratiam habent curacionum. num quid omner lin
 guar locuntur. num quid omner interpraetantur.
Aemulamini autem charismata maiora. & ad
 huc excellentior in uiam uobis demonstro.
 Si linguis hominum loquar & angelorum. carita
 tem autem non habeam. factus sum uelut aes
 aut cymbalum tinniens. & si habuero prophetiam.
 & nouerim mysteria omnia & omnem scientiam
 & habuero omnem fidem. scilicet in omnes trans
 ferā.

caritatem ^{autē} non habuero nihil sum; & si distribuero
in cibos pauperum omnes facultates meas.
& si tradidero corpus meum ^{ita} ut ardeam.
caritatem non habuero nihil mihi prodest;
caritas patient est. benigna est; caritas non aemu-
latur. non agit perperam. non inflatur. non est
ambitiosa. non querit quae sua sunt; non iri-
tatur. non cogitat malum. non gaudet super
iniquitatem; non gaudet autem ueritate; omnia
suffert. omnia credit. omnia sperat. omnia sustinet;
caritas numquam excidit; siue prophetae
euacuabuntur. siue linguae cerra bunt. siue
scientia destruetur; ex parte enim cognosci-
mur. & ex parte prophetamur; cum autem uenerit
quod perfectum est euacuabitur quod ex parte ē;
cum errem paruolus. loquebar ut paruolus.
sapiebam ut paruolus. cogitabam ut paruolus;
Quando autem factus sum uir euacuauit quae erant
paruoli; uidebam nunc per speculum in
enigmatē. tunc autem facie ad faciem; nunc
cognosco ex parte. tunc autem cognoscam
sicut et cognoscitur sum. nunc autem manet
fides sper caritas. tria haec. maior autem

41.
hinc caritate; Sec tamini caritate; aemulamini spi-
talia magis autem ut propheta; qui enim loquitur
lingua non hominibus loquitur reddo. nemo
enim audit. spu autem loquitur mysteria.
Nam qui propheta hominibus loquitur. ad aedi-
ficationem & exhortationem & conuersionem;
qui loquitur lingua se metipsum aedificat; qui autem
propheta ecclesiam aedificat; uolo autem omnes
uor loqui linguis; magis autem prophetare; nam
maior est qui propheta quam qui loquitur linguis.
Nisi forte ut inter praeteretur. ut ecclesia aedi-
ficationem accipiat. Nunc autem frater siue
uerso ad uos linguis loqueris. quid uobis prodero.
nisi si uobis loquar. aut in reuelatione. aut in sci-
entia. aut in prophetia. aut in doctrina. tamen quae
sine anima sunt uocem dantia. Siue tuba siue
cithara; nisi distinctionem sonituum dederint.
quomodo scietur. ^{id.} quod cantur. aut quod citha-
rizatur; & enim si incertam uocem det tuba.
qui parabit se ad bellum. Ita etiam per linguam
nisi manifestum sermonem dederit. quomodo
scietur id quod dicitur. Erunt enim in aera
loquentes. tam multa ut puta genera linguarum

sunt in hoc mundo. & nihil sine uoce est; Si ergo nesci
ero uirum uocem. ero ei cui loquor barbarus.
& qui loquitur mihi barbarus, sicut uos. quia emula
toner estis spiritum. ad aedificationem ecclesie quaerite
ut abundetis; & ideo qui loquitur lingua. oret ut in
praetetur; nam siorem lingua. spiritum meum orat
in enim autem mea sine fructu est; quid ergo est.
orabo spiritu. orabo & mente; praestam spiritu. praestam & morer
ceterum si benedixeris spiritu. quis supplet locum
idiote. quomodo dicit amen. Super tuam benedic
tionem. quoniam quid dicar nescit; nam tu quidem
bene gratiarum agis. sed aliter non aedificatur;
Gratias ago deo. quod omnium uestrum lingua loquor;
sed in ecclesia uolo quinque uerba. sensum meo loqui
ut & aliorum instruam. quam decem milia uerborum.
lingua; Praeter nolite pueri effici sensibus. sed
malitia paruoli estote; sensibus autem perfecti
estote; In lege. scriptum est. quoniam alius linguarum
& alius labur loquar populo huic. & nec sic exaudiet
medicis dominus; Itaque linguae insignum sunt non
fidelibus. sed infidelibus; Si ergo conueniat uniuersa
ecclesia in unum. & omnes linguarum loquantur.
Intret autem idiote aut infidelis. non dicet.

71
et alia
prophetae
aut infidelibus
sed fidelibus

42
quod insantur. Si autem omnes prophetent. in dō
autem quis infidelis uel idiota. conuincatur ab
omnibus. diiudicatur ab omnibus. Occulta cordis
eius manifesta fiunt. & ita cadens in faciem
adorabit. ^{dm} pronuntians quod uerū in uobis sit.
quid ergo est frater. cum conuentus unus
quisque uestrum primum habet. doctrinam
habet. apocalipsis habet. linguam habet. inter
pretationem habet. omnia ad aedificationem
fiant. Siue lingua quis loquitur. secundum
duos aut multum tres. & per partes. & unus
interpretetur. Si autem non fuerit interpres.
taceat in ecclesia. sicut autem loquatur & dō.
prophetae uero duo uel tres dicant. & ceteri diu
dicent. quod si alii reuelatum fuerit sedenti. prior
taceat. potest enim omnes per singulos prophe
tare. ut omnes dicant. & omnes exhortentur.
& sp̄ prophetarum prophetae subiecta sunt.
non enim est disrensiō in dō sed pacis. Sicut
in omnibus ecclesiis scōrum. ^{docet} mulieres in eccle
sia taceant. non enim permittatur eis loqui.
sed subditae esse sicut lex dicit. Siquid autem
uolunt dicere. domi uiros suos interrogent.

Turpe est enim mulieri loqui in ecclesia. An a uobis
uerbum dei processit. aut in uos solar per uenit.
siquis uidetur propheta erre. aut spiritalis.
cognoscat quae scribo uobis. quia dñi sunt mandata;
Siquis autem ignorat. ignorabitur. Itaque fratres
aemulamini. prophetare. & loqui in uos polite
prohibere; omnia autem honeste. & secundum
ordinem fiat. Notum autem uobis facio
fratres euangelium. quod praedicaui uobis.
quod et accepistis in quo & statur. per quod et
saluamini. i quaraone praedicaui uobis.
si tenetis. nisi frustra credidistis; Tradidi enim
uobis in primis quod et accipi. qm̄ xpr̄ mortuus
est pro peccatis nostris secundum scripturas. & qui sepultus

si quis uisur rex tere
dies ad remparan

& quia uisur est ceph̄e. & post haec undecim;
Deinde uisur est plur quam quingentis fra
tribus simul. & quibus multa manent usque adhuc.
quidam autem dormierunt. Deinde uisur est
iacobo. Deinde aptur omnibus; pouis sime autem
omnium tam quam ab ortuo. uisur est & mihi;
Ego enim sum minimus apostolorum. quoniam sum
dignus uocari apostolus. qm̄ perrecurus sum eccle
siam dei. Gratia autem dei sum id quod sum. & gratiae

in me uacua non fuit; Sed habundantur illis omnibus;
 laboraui. non ego autem; sed gratia dei mecum;
 siue enim ego siue illi. sic praedicauimus et sic
 credidistis; Si autem Christus praedicatur quod resur-
 rexit a mortuis quomodo quidam dicunt in uobis.
 quia resurrectio mortuorum non est. Si autem
 resurrectio mortuorum non est. neque Christus resur-
 rexit; si autem Christus non resurrexit. inanis est
 ergo praedicatio nostra. inanis est & fides uestra;
 Inuenimur autem et falsi testes dei. quoniam testi-
 monium diximus aduersum deum. quod
 surretauerit Christum quem non surretauit si mor-
 tui non resurgunt; Nam si mortui non resurgunt.
 neque Christus resurrexit. uana est fides uestra.
 adhuc enim estis in peccatis uestris. Ergo & qui
 dormierunt in Christo perierunt. si in hac uita tan-
 tum in Christo sperantes sumus. mirabiliorem
 sumus omnibus hominibus. nunc autem Christus
 resurrexit a mortuis. primitiae dormientium.
 quoniam per hominem morr. & per hominem resur-
 reccio mortuorum. ita et in Christo omnes uiui-
 ficabuntur. unum quisque autem in suo ordine.
 primitiae Christi. deinde hi qui sunt Christi in aduentu
 eius.

quod si Christus non resurrexit.

eius.

Et quia sicut in adu omnes moriuntur.

deinde finit. cum tradiderit regnum dō & patri. cum
evacuaverit omnem principatum et potestatem
& uir autem. Oportet autem eum regnare donec
ponat omnes inimicos sub pedibus eius. ^{Omnia enim sub}
^{iecit sub pedibus eius;} ^{autem} Inimica deruetur mors; Omnia enim
subiecit sub pedibus eius. Cum autem dicat omnia
subiecta sunt ei. sine dubio praeter eum quis subiecit
ei omnia. Cum autem subiecta fuerint illi omnia
tunc ipse filius subiectus erit illi qui sibi subiecit
omnia. ut sit dñs omnia in omnibus. alioquin quid
facient qui baptizantur pro mortuis. si omnino
mortui non resurgunt. ut quid et baptizantur
pro illis. ut quid et non periclitamur omni hora
cō die mori pro uestra gloria frater
quam habeo in xpō ihū dñō nostro; ^{Si} secundum
hominem ad bestiarum pugnam ephes. quid mihi prodest
si mortui non resurgunt. manducemus & bibamus;
cras enim moriemur; nolite reduci. corrumpunt
morem bonorum conloquia mala. Vigilate iusti &
nolite peccare. ignorantia enim dī quidam habet;
Ad reuerentiam uobis loquor; reddicit aliquis.
quomodo resurgunt mortui. quali autem corpore
ueniunt. Insuper tu quod remanet non uiuificatur.

nisi prius moriatur, & quod de remanet non corp^{us}
 quod futurum est remanet. sed nudum granū
 ut puta tritici. aut aliquid ceterorum; dicitur
 autem de illi corpus sicut uoluit. & unicuique
 seminum proprium corpus; non omnino caro
 eadem caro. Sed alia hominū. alia pecorum;
 alia caro uolucrum. alia piscium. & corpora
 caelestia. & corpora terrestria. Sed & alia
 quidem caelestium gloria. alia autem terreni
 trium. alia claritas solis. alia claritas lunae.
 & alia claritas stellarum; stella enim ab stella
 differit in claritate. sic & resurrectio mortuorum.
 seminatur in corruptione. surgit in incorrup-
 tione; seminatur in ignobilitate. surgit in gloria;
 seminatur in infirmitate. surgit in uirtute;
 seminatur corpus animale. surgit corpus spiritale;
 si est corpus animale. est & spiritale; sic & scriptū
 est; Factus est primus homo adam in animam
 uiuentem. postquam ad eum in spiritu uiuificante.
 sed non prius quod spiritale est. sed quod animale est.
 deinde quod spiritale; primus homo de terra
 terrenus. secundus homo de caelo caelestis.
 qualis terrenus. talis et terrenus.

In quo
 st

& qualis caelestis talis & caelestis; Itaque sicut por-
taurur imaginem terreni. portemur & imaginem
caelestis; hoc autem dico frater. quoniam caro &
sanguis regnum di possidere non pot sunt. neque
corruptio incorruptelaport sudebit; ecce mihi scerum
uobis dico. omnes quidem resurgemus. sed non

X. Immo merito
in lectu oculi inno
vultu tuba ca
nit enim tuba & mar
turi resurgente in
corrupta. & nos
immutabimur.

omnes in mutabimur. oportet enim corruptibile
hoc induere incorruptelam & mortale hoc induere in
mortalitatem; ^{Cum mortale hoc induerit in immortalitatem.} Tunc fiet sermo qui scriptus est;

Aborta est mors in victoria; ubi est mors victoria
tua. ubi est mors stimulu tuus. Stimulus autem
mors peccatum; Uir autem uero peccata lex, do
autem gratias quidedit nobis uictoriam. per dnm
notrum ihm xpm; Itaque frater mei dilecti.
stabilis estote & immobilis. abundanter quod
labor uester non est inanis in dno;

IN OSE E.

in apertis sep
scientes

IXI

De collectis autem quaefiunt in rcor. sicut or
dinau ecclesie galat idcirca & uos facite per
unam rabba. unus quisque uestrum apud re
reponat. recondens quod ei beneplacuerit; ut
non cum uenero. tunc collectaefiant; Cum
autem praesentis fuero. quor proliaberit per
epistular. hoc in totam per ferre gratiam

uestram inhierruralem; quod si dignum fuerit ut
 & ego eam. mecum ibunt; ueniam autem ad uos cum
 machedoniam pertransiero; nam machedoniam
 pertransibo; apud uos autem forsitan manebo.
 uel etiam hibernabo. ut uos me deducatis quocumque
 iero; uolo enim uos modo intransitu uidere;
 spero enim me aliquantum temporis manere
 apud uos. si dñr permiserit; permanebo autem
 ephesi usque ad pentecosten; ostium enim mihi
 apertum est magnum & euidens. & aduersarii
 multi; si autem uenerit timotheus. uidete ut
 sine amore sit apud uos. opus enim dñi operatur
 sicut & ego. persequitur ergo illum spernat. Deducite
 autem illum in pace. ut ueniat ad me; expecto enim
 illum cum fratribus. De apollo autem fratre ^{significauit.}
 quum multum rogauis eum ut ueniret ad uos cum fratribus;
 & utique non fuit uoluntas eius. ut nunc ueniret.
 ueniet autem cum elisacuum fuerit; uigilate
 fide. uiriliter agite & confortamini. omnia
 uestra in caritate fiant;

Xij. Obsecro autem uos fratres. nostris domum
 stephanae & fortunati. quoniam sunt primitiae
 achiae. & in ministerium scōrum ordinauerunt
 ipsos.

ut et uos subditis et eorum modi & omni cooperati
& laboranti. ^{in uobis;} Gaudeo autem in preterita stephani
& fortunati & achaici. quoniam id quod uobis
deerat ipsi suppleuerunt. Refecerunt enim
& meum spiritum & uestrum. cognosce
ergo qui eorum modi sunt; Salutant uos ecclesie
asie; salutant uos in dno multum aquila &
priscilla ^{ill} cum domestica sua ecclesia; salutant uos
fratres omnes. salutate inuicem in orculo rco;
salutatio mea manu pauli; Siquis non amat dnm
ihm xpm. sic anathema maranatha; Gratiadni
ihu uobiscum. Caritas mea cum omnibus uobis
in xpo ihu amen. **PIIIT. HAB. UERSUS. DCCCLXX.**
INCIP. CAPITULA AD CORINTHEOS. SECUNDA.
I De praesura nostra qui facta est in asia. suf-
ficient homini correptio quae amulatur fit; pe-
tristitia ab orbeat eum. & postea de uere
ei donari ppt uincenda opera diaboli
ij. quia xpi suauis odor sumus epistula est xpi
ministrata per nos. littera occidit spr uiui-
ficat. per recitatione passu. sed non derelicti;
Igitur si qua in xpo noua creatura est. ecce
tempus acceptabile. ecce nunc die salutari

non eo angustamini in nobis corinthi, sed in uirce
ribus uestris, quae coniectio xpi ad beliar secundu
dm tristitia penitencia in salute operatur,

ii] Graxadi quaedata est in ecclesia machedoniae
quod reipror tradiderunt do.

iii]. De ministerium quod fit in circi qui eminat in
benedictione. De benedictione & me tet, hilare
daxorem diligit dr.

ii] In humilitatem docere & non extolli. in carne
ambulanter non recundum carnem militamur. de
passionibus in infirmitatibus gloriari. Rapam
hominem urque intercium caelu dicit. non fili
parentibus sed parentibus filii thesaurizare,

ui] praecor dm nefiat aliquid in eor qui peccauerunt.
& non poentauerunt. *Incipit capitula ad cor.*

*Incipit epi
stola pauli
apostoli se
cunda ad
corinthios.*

Paulus apostolus ihu xpi per uoluntatem di
& thimotheus frater ecclesiae di quae est
corinthi. cum scir omnibus qui sunt in uniuersa
achiae. Gratia uobis & pax ad o patrem nostro.
& dno ihu xpo; Benedictur dr & pater dñi ni
ihu xpi. pater misericordiarum. & dr totus
conrolationis qui conrolatur non in omni tribu
lacione nostra. ut possimus & ipsi conrolari eor

Post acta poenitencia. consolatoria epistola scribens eis atroade & laudans
eos hortat ad meliora. e tristatos quide eos sed emendatos ostendit;

qui in omni parte sunt. per exhortationem
qua exhortamur & ipsi adō. quoniam sicut
abundant passionis xpi in uobis. ita & per xpm
abundat consolatio nostra. Siue autem
tribulamur. pro uestra exhortatione & salute.
Siue exhortamur. pro uestra consolatione que
operatur tolerantiam earundem passionum.
quare et nos patimur et sper nostra firma
pro uobis. Scienter quoniam sicut recipi passio-
num est. sic erit et consolatio.
Non enim uolumus ignorare ^{uor} fratres de tribula-
tione nostra quae facta est in asia. quoniam
supra modum grauati sumus supra uirtutem.
ita ut tederet nos & iam uiuere. Sed ipsi
in nobis responsum mortis habuimus. ut non
simus fidenter in nobis sed in deo qui sursum
mortuorum. quid tantis periculis eripuit nos
& eruet. in quem speramus. qm̄ & adhuc eri-
piet adiuuabitur et uobis in oratione pronot.
ut ex multarum ^{personis} facierum eius quae in uobis est
donationis. per multas gratias agantur pro
uobis. nam gloria nostra haec est. testimonium
conscientiae nostrae. quod in simplicitate

& sinceritate dī. & non in sapientia carnali sed
 ingrata dī conuerſati sumus in mundo; abundan
 tur autem ad uos; non enim aliar scribimus uobis
 quam quae legistis & cognouistis; spero autem
 quod usque in finem cognoscetis. sicut et cognou
 istis nos ex parte; quia gloria uestra sumus.
 sicut et uos nostram in die dñi nostri ihu xpi. & hac
 confidentia uolui prius uenire ad uos. ut recun
 dam gratiam haberetis; & per uos transire in
 macedoniam. Et iterum a macedonia uenire
 ad uos & uobis deduci in iudaeam; cum hoc ergo uolu
 ir remissum quid leuitate usur sum. aut quae cogi
 to secundum carnem cogito. ut sit apud me
 est. *& non.* Fidelis autem dñi. qui arer
 mo noster quisit ad uos. non est in illo est. *& non. sed est in illo est;*
 dī enim filius ihu xpi. qui in uobis per nos
 praedicatus est per me & siluanum & timotheū.
 non fuit est *& non.* sed est in illo fuit; quot quot
 enim promissiones dī sunt. in illo est; ideo & per
 ipsum amendo. ad gloriam nostram. qui autem
 confirmat nos uobis cum in xpo. & qui unxit
 nos dñi. & qui signauit nos. & dedit pignus sps
 in cordibus nostris. ego autem testem dñi in uoco

inanimam meam. quod parcent uobis non uenit
cor in dū non quia dominamur fidei uestrae. sed
adiutores sumus gaudii uestri. nam fide facta.
Statui autem hoc ipsum apud me. ^{per}terum in tri-
stia uenirem ad uos; si enim ego contristo uos.
& qui est qui me laetificet. nisi qui contristatur
ex me. & hoc ipsum scripsi uobis. ut non cum ^{uenero} tristi-
tiam super tristitiam habeam. de quibus oportuerat
me gaudere. Confidens in omnibus uobis quia
meum gaudium omnium uestrum est; nam ex
multa tribulatione & angustiis cordis. scripsi
uobis per multas lacrimas. non ut contristemini.
sed ut sciat quā caritate habeam abundan-
tur in uobis; si quis autem ^{me} contristauit. non me
contristauit sed ex parte. ut non onerem omnes
uos; sufficit illi qui eius modi est oburgatio haec
quae fit a pluribus. Tunc ^{pro} contra magis doneatur
& contremunt. ne forte abundantia tristitia
aborbentur qui eius modi est; propter quod
obrecōuor. ut confirmetur in illum caritatem;
Ideo enim & scripsi. ut cognoscam experimen-
tum uestrum. an in omnibus obaediētes sitis;
Cui autem aliquid donatur. & ego. nam et ego

quod donauit ^{siquid donauit} propter uos in persona xpi ut non
circumueniamur a satana. non enim ignoramus
cogitationes eius; cum uenirem autem troade
propter euangelium xpi. & ostium mihi apertum
esset in dno. non habui requiem spiritui meo.
eo quod non inueni in terram fratrem meum.
sed ualefaciens eis profectus ^{sum} in machedoniam;
T. Dō autem gratias qui semper triumphat non in
xpo ihu. & odorem nostrae uiae manifestat per
nos in omni loco. qui xpi boni odor sumus dō in
his qui uiuunt. & in his qui pereunt; alii quidem
odor mortis in mortem. alii autem odor uitae
in uitam. & ad haec qui tam idonei: non enim
sumus sicut plurimi aduiteranter uerbum dī.
sed ex sinceritate. sed sicut ex dō coram dō in
xpo loquimur; incipimus iterum per metip
sos commendare. aut num quid egemur sicut
quidam commendati eius epistular ad uos aut
ex uobis. epistola nostra uos estis scripta in cordib;
non trit. que scribitur ^{legitur} ab omnibus homi
nibus manifestat quoniam epistola estis xpi.
ministrata a nobis et scripta. non a tramentis sed
spū dī uiui. non in tabulis lapideis. sed in tabulis cordis
carnalibus;

Fiduciam autem talem habemur per xpm addm.
non quod sufficienter simur cogitare aliquid a nobis
quasi ex nobis. sed sufficientia nostra ex dō est;
que idoneor nos fecit ministror noui testamenti.
Non littera sed spūs. Littera enim occidit. spūs
autem uiuificat; quod si ministratio mortis litteris
deformata in lapidib; fuit in gloria. Itaut non porret
intendere filii irrt in faciem moisi propter glo
riā uultur eor quae euacuatur. quomodo non magis
ministratio spūs erit in gloria. Nam si ministeriū
damnationis gloria est. multo magis abundat
ministrerium iustitiae in gloria; idomē gloriifi
catum est quod claruit in hac parte. propter
excellentem gloriam; si enim quod euacuatur
per gloriam est. multo magis quod manet in gloria
est; habentes igitur talem spēm. multa fiducia
utamur; & non sicut moiser ponebat uelamen
super faciem suam. ut non intenderent filii
irrt in faciem eor quod euacuatur. sed obtinse
sunt sensū eorum; ut que in hodiernum enī die
Idipsum uelamen in lectione ueteris
testamenti manet non reuelatum. quoniam
in xpo euacuatur; sed ut que in hodiernum diem

cum legitur moyses uelamen est positum super cor
 eorum. cum autem conuersus fuerit ad dnm.
 auferetur uelamen; dnr autem rpr est; ubi
 autem rpr dnr. ubi liber tar; por uero reuelata
 facie gloriam dnr speculariter. in eadem imagine
 trans formamur. a claritate in claritate
 tamquam adni rpu; Ideo habentes hanc ^{ad} miri
 trationem. iuxta quod misericordiam conre
 cuti sumus non deficiamus. sed abdicamur occulta
 + de decoris non ambulantes in astita. ne que ad
 ulteranter uerbum di. red in manifestatione
 ueritatis. commendantes nos metapror ad
 omnem consuetudinem hominum coram do.
 quod etiam operatum est euangelium nostru
 in his qui per eunt operatum est in quibus dr
 huius reuli ex cecauit mentes infidelium.
 ut non fulgeat in luminatio euangelii gloriae
 xpi que est imago di. non enim nos metapror
 praedicamur. sed ihm xpm dnm nostrum.
 Non autem ser uos uestror per ihm; qm
 dr quid dixit de tenebris lucem r plen dercere.
 Inluxit in cordibus nostris ad in luminatione
 scientiae caritatis di. in facie xpi ihu.

habemur autem thesaurum istum in uasis fictilib;
& sublimitas sit uirtutis dei & non ex nobis; in omnibus
tribulationem patimur, sed non angustamur, aperi-
amur, sed non deficiamus, per recitationem patimur,
sed non derelinquimur; deicimur, sed non perimur,
semper moralisationem ihu incorporare nostro
circumferenter, ut & uita ihu incorporibus
nostris manifestetur; semper enim nos qui uiuimus
in morte tradimur propter ihm, ut & uita ihu
manifestetur in carne nostra mortali, ergo omni
in nobis operatur. uita autem in uobis; habentes
autem ^{eundem} rpn fidei. Sicut scriptum est;

Thpsal.
mo cxx

Credidi propter quod locutus sum; & non credimus
propter quod & loquimur; Sciens quoniam qui
suscitauit ihm, & non cum ihu suscitabit, &
constituet uobis cum; omnia enim propter uos.
ut gratia abundans per multas gratiarum
actiones abundet in gloria dei; propter quod
non deficiamus, sed licet is qui formis est poster
homo corruptus, tamen is qui in aere est
renouatur de die in diem. Idem quod in presentia
est momentaneum & leue tribulationis
nostrae, supra modum in sublimitate aeterni

gloriae pondus operatur in nobis. non contemplan-
 tur nobis quae uidentur sed quae non uidentur;
 quae enim uidentur temporalia sunt. quae autem
 non uidentur aeterna sunt; Scimus enim quoniam
 si terra destruitur domus nostra huius habitationis
 dirroluatur. quod aedificationem ex deo habemus.
 domum non manufactam aeternam in caelis;
 Nam & in hoc in gemis uicimus habitationem nostram
 quae de caelo est super indui cupientes. si tamen
 uestra non nudi inueniamur; Nam & quis sumus
 in hoc tabernaculo in gemis uicimus grauati
 eo quod nolumus expoliari sed superuestiri.
 ut a bror beatur quod mortale est aurum; qui
 autem efficit non in hoc ipsum dominum. quid dicit nobis
 pignus spiritus; **A**udenter igitur semper & scienter
 quoniam dum sumus in corpore peregrina-
 mur ad domino. per fidem enim ambulamus. &
 non per speciem; audemus autem. et bonam
 uoluntatem habemus. magis peregrinari
 a corpore. & praerenter erre ad dominum; & ideo
 contendimus. siue abreniter siue praerenter
 placere illi; omnes enim non manifestari
 oportet. ante tribunal christi. ut referat;

unusquisque propria corporis prout gerit siue
bonum siue malum; scienter ergo amorem dñi homi-
nibus suademur. dō autem manifesti sumus; Spero
enim. & in conscientia uestra manifestor non esse;
non iterum nos commendamus uobis. sed occasi-
onem damus uobis gloriam di pro nobis. ut habe-
atur ad eos qui in facie gloriantur & non in corde;
siue enim mente excedimus dō. siue obrii sumus
uobis; caritas enim xpi urget nos ^{estimantes} iudicantes hoc.
quoniam si unus pro omnibus mortuus est. ut &
qui uiuunt iam non sibi uiuant. sed ei qui pro ipis
mortuus est & resurrexit; Ita que nos ex hoc nemine
nouimus secundum carnem; & si cognouimus secundum
carnem xpm. sed nunc iam non nouimus; si qua
ergo in xpo. noua creatura. uetera transierunt
ecce facta sunt ^{omnia} noua. omnia autem ex dō; ^{gratia aut dō} qui recon-
ciliatus nos sibi per xpm. & dedit nobis ministe-
rium reconciliationis. quoniam quidem dñs erat
in xpo. mundum reconcilians sibi. non reputans
illis delicta ipsorum. & posuit in nobis uerbum
reconciliationis; pro xpo ergo legatione fungimur
tamquam dō. exhortante per nos. Obsecramus
pro xpo. reconciliamini dō. eum qui non nouerat

ergo omnes mortui
& pro omnibus mortuus est

peccatum pro nobis peccatum fecit. ut nos effici
 ceremur iusticia dei in ipso. Adiuuantes autem
 & exhortamur. ut in uacuum gratia dei recipiatur.
 At enim; tempore accepto exaudiuit. & in die
 salutis adiuuit; ecce nunc tempus acceptabile.
 ecce nunc dies salutis. meminidantes ullam offen
 sionem. ut non uti peretur ministerium nostrum;
 sed in omnibus exhibeamur nos metipros. sicut
 dei ministros; In multa patientia. In tribulationibus;
 In necessitatibus. In angustiis. In plagis. In carceribus;
 In seditionibus. In laboribus. In uigiliis. In ieiuniis.
 In castitate. In scientia. In longanimitate. In suau
 tate. In puritate. In caritate non ficta. In uerbo
 ueritate. in uirtute dei per arma iusticie.
 ad dextris & sinistris. per ^{gloria &} ignobilitatem. per
 infamiam & bonam famam. ut redutores. &
 ueraces. sicut qui ignoti. & cogniti. quasi mori
 enter. & ecce uiuimus. ut castigati. & non
 mortificati. quasi tristes. semper autem
 gaudentes. sicut egressi. multos autem loci
 pleter. tamquam nihil habentes. & omnia
 possidentes; Or nostrum patet ad uos corinthios. †
 cor nostrum dilatatum est; non angusti sumini in
 nobis.

Thesa
12

Sati

angustiamini autem in uisceribus uestris. eandem
autem habentes remunerationem; tamquam
filius dico. dilatamini et uos. & nolite iugum ducere
cum infidelibus; quae enim participatio iustitiae
cum iniquitate aut quaerocietas luci ad tene-
bras. quae autem conuentio xpi ad belial. aut
quae parricidii cum infideli. qui autem con-
sensus templi dei cum idolo. uos enim estis templum
dei uiuis sicut dñs dicit, quoniam habitabo in illis. &
inambulabo. & ero illorum dñs. & ipsi erunt mihi
populus; propter quod exite de medio eorum.
& reparamini dicit dñs. & in mundum ne teneatis
& ego recipiam uos. & ero uobis in patrem. & uos
eritis mihi in filios & filias dicit dñs omnipotens; +
Hanc igitur promissionem habentes carissimi
mundemur non ab omni iniquitate carnis & spiritus
perficienter sacrificacionem in amore dei capite
non in neminem lesimur. neminem corrupimus.
neminem circumuenimus; non ad condemnationem
dico. praedixi enim quod in cordibus nostris estis ad com-
moriendum & ad conuiuendum, multa mihi fiducia
est apud uos. multa mihi gloriaatio prouobis; +
Repletur sum consolacione super abundo gaudio +

Thymotheus
et hesaias.

In omni tribulatione nostraj; Nam et cum uenir
semus in machedoniam. nullam requiem habuit
caro nostra. sed omnem tribulationem passi.
foris pugnae. intus timores. sed qui consolatur
humiler. consolatur est non de in aduentu. ita;
non solum autem in aduentu eius. sed etiam
in oratio quo consolatur est in uobis. referent +
nobis uestrum desiderium. uestrum fletum.
uestram emulationem pro me. ita ut magis
gauderem. quoniam etsi ^{me} constiterit uos in epistula
non paenitet. & si peniteret. uideret quod epistula
illa & si ad horam uos contristauit. nunc gaudeo.
Non quia contristati estis. sed quia contristati
estis ad paenitentiam; Contristati equum estis
secundum dm. ut in nullo de trimentum patia
mini ex uobis. quae enim secundum dm tristitia
est. paenitentiam in salutem stabilem operatur; +
saeculi autem tristitia. mortem operatur;
ecce enim hoc ipsum ^{quod} secundum dm contris
tati uos. quantum in uobis operatur sollici
tudinem. sed de fensionem. sed indignatione.
sed amorem. sed desiderium. sed emulationem.
sed uindictam; In omnibus exhibuistis uos

incontaminator esse negotio; Igitur. et si scripsi
uobis non propter quod inuicem inuicem nec propter
eum qui par sit est. sed ad manifestandam sollici-
tudinem nostram. quam pro uobis habemus ad-
uocor coram deo. Ideo consolati sumus; In consola-
tione autem. nostra abundantius magis gauisus
sumus super gaudio. quia refectus est spiritus
+ ab omnibus uobis. & si quid apud illum de uobis
glorietur sum. non sum confusus; sed sicut omnia
uobis in ueritate locuti sumus. ita & gloria
nostra quae fuit aditum. ueritas facta est. ut
uirce faceretur abundantius in uobis sunt. Remur
centur omnium uestrum oboedientiam. quomodo
cum amore. & tremore excepit eum.
Gaudeo quod in omnibus confido in uobis.

.iiii. **N**otum autem facimus uobis fratres gratiam
dei quae data est in ecclesia macedoniae.
quod in multa experimento tribulationis
abundantia gaudii prorum. & alia summa pauperum
eorum abundantia in diuitiarum simplicitate eorum; +
quia secundum ueritatem testimonium illis
reddo. & supra ueritatem uoluntari fuerunt.
Cum multa exhortatione obirecrauerunt non

53

gratiam et communicationem ministerii quod
fit in cor. & non sicut sperauimus, sed reme apior
dederunt primum do. Deinde nobis per uoluntate
di. Ita ut rogemur tam ut quem ^d modum
coepit. ita et perficiat in uobis suam gratiam istam;
sicut in omnibus abundat. fide & sermone &
scientia et omni sollicitudine. ^{in super.} & caritate uestra
innor. ut & in hac gratia abundetis. Non quasi im-
perando dico. sed per aliorum sollicitudinem etiam
uestrae caritatis ingenium bonum comprobant;
+ Scitarem gratiam dñi nostri ihu xpi. quoniam
propter uos egerit factus est. cum erret diuersi
ut illius inopia uos diutius erretis. & consilium
in hoc do. hoc enim uobis uale est. quia non solum
facere. sed et uelle coepit ab anno priore. nunc
uerso & factus perficitur. ut quem ^d modum propter
est animus uoluntatis. ita sit & perficiendi. & eo
quod habetis; si enim uoluntas prompta est.
secundum id quod habet accepta est. non secundum
quod non habet. non enim ut alius sit nonis sit.
uobis autem tribulatio; sed ex aequalitate in
praesenti tempore. uestra abundantia illorum
inopiam suppleat; ut & illorum abundantia uestra
inopiae

774 pmo equo

fit supplementum. ut fiat aequalitas sicut scriptum est.
Qui multum ^{habet} non abundavit. & qui modicum non
minoravit; gratia autem dō. quidedit eandem
solicitudinem ^{pro vobis} in corde. quoniam exhorta
tionem quidem suscepit; sed cum sollicitior esse
sua voluntate profectus est ad uos. nisi mureta
cum illo fratrem. cuius laus est in euangelio per
omnes ecclesias; non solum autem. sed & ordinatus
ab ecclesia comiter peregrinationis nostrae. In hac
gratia quae ministratur a nobis ad dñi gloriam.
& destinata uoluntatem nostram. De ueritate hoc
ne quis non uti peret in hac plenitudine quae
ministratur a nobis; prouidemur enim bona non
solum coram dō. sed etiam coram hominibus;
nisi ^{mur} autem cum illis & fratrem nostrum. quē
probaui in multar saepe sollicitum esse. nunc
autem multo sollicitiorē confidentia multa in uobis.
siue pro tito. qui est socius meus & in uos adiu
tor. Siue ^{phis qui sunt} fratres nostri apostoly ecclesiarum
gloriae xpi. ostensionem ergo quae est caritatis
uestrae. & nostrae gloriae prouobis. in illo osten
dit in facie ecclesiarum; Nam de ministerio
quod fit in cor. ex habundantia est mihi scribere
uobis.

111

Scio enim promptum animum uestrum. pro quo
 de uobis glorior apud machedonas. quoniam achais
 parata est ab anno preterito. & uestra aemulatio
 prouocauit plurimos; nisi autem frater. ut ne
 quod gloriamur de uobis euacuetur in hac parte.
 ut quem admodum dixi parata sit. pecum uenerit
 mecum machedones. & in uenerit uos imparator
 erubescamus nos. & non dicam uos in hac substantia.
 Nec errarium ergo existamaui rogare fratres.
 ut praeueniant ad uos. & preparent promissam
 benedictionem hanc paratam esse. sic quasi bene-
 dictionem non quasi auaritiam; hoc autem dico. quoniam
 qui parcere minuat parce & metet. & qui reminat
 in benedictionibus. debenedictionibus & metet *uita eternam*
 unum quisque prout destinauit corde suo. non ex
 tristitia aut ex necessitate. hilarem enim datorem
 diligit dominus; potens est autem dominus omnem gratiam
 abundare facere in uobis. ut in omnibus semper
 omnem sufficientiam habentes. abundetis in omni
 opus bonum. Sicut scriptum est.
 Dispersit dedit pauperibus. iustitia eius manet
 in aeternum. qui autem administrat semen remi-
 nantia. & panem ad manducandum praestabit.

71 psal.
 mo. cxi.

& multiplicabit semen uestrum & auget incrementa
fructuum iustitiae uestrae. ut in omnibus locuple
tati. abundet in omni simplicitate. quae ope
ratur per nos gratiarum actionem dō. quoniam
ministerium huius officii. non solum supplet ea
quae desunt sciri. sed etiam abundat per multas
gratiarum actiones in dō. per probationem
ministerii huius. glorificantes dñm in obediencia
conversionis uestrae in euangelio xpi. & simplici
tate communicationis in illor & in omner. & in
iprorum obsecratione prouobis. desiderantū
uor propter eminentem gratiam dī in uobis.
Gratias dō super inenarabili dono eius.

Ita Ipse autem ego paulus obsecro uos per mansuetu
dinem & modestiam xpi. qui in facie quidem humiliter
inter uos. abrenū autem confido in uobis. rogo
autem ne praerent audeam per eam confidentiam
qua existimo audente in quor dam. qui arbitrantur
nos tam quam secundum carnem ambulemus.
In carne enim ambulantes. non secundum carnem
militamus. sed armamilitiae nostrae. nō carnalia
sed potentia dō. ad destructionē munitiorum
consilia destruentes. & omnem altitudinem & tollentē
se

55.

aduersum scientiam di. & incaptiuitatem redigen-
ter omnem intellectum in obsequium xpi. & in
promptu habentes ulcisci omnem inobedientiam.
cum impleta fuerit uestra oboedientia; quae
secundū faciem sunt uidete, Siquis confidit sibi
xpi reerre hoc cogitet iterum apudre. quia sic
ipse xpi est. ita & nos. nam & si aliquid amplius
gloriamur fuero de potestate nostra. quam dedit
d r in aedificationem & non in destructionem
uestram non erubescam, ^{Aut} ut non existimer
tamquam terrere uor per epistolar. quoniam
quidem a epistolae inquit graues sunt & for-
ter. Praerentā autem corporis infirma & sermo
contemtabilis; hoc cogitet qui eior modicus est.
quia qualer sumus uerbo per epistolar abrenter
tuler & praerenter in facto; pon enim audemur
inrerere quise ipror commenda. sed ipsi in nobis. <sup>Aut comparat
re nor quid dicit</sup>
nor me ipror me denter. & comparanter por
m & ipror nobis; por autem non in mensum gloriamur.
Sed secundum mensuram regulae quam mensur
est nobis dr. mensuram per tingendi urque
aduor. pon enim quasi non per tingenter aduor.
super extendimur nor. urque aduor enim.

¶ uenimus in euangelio xpi. non in inmensum gloriari
ante in alienis laboribus. ^{Aut} spem habentes cre-
centis fidei uestrae in uobis magnificari. secundum
regulam nostram in abundantia & iam in illa
quae ultra uos sunt euangelizare. non aliena regula
in his quae praeparatae sunt gloriari. Nam qui gloriatur
in domino gloriatur; non enim qui eipsum commendat
ille probatur est. sed quem deus commendat. utina
sustineretis modicum quid insipientiae meae. sed
& supportate me. aemulor enim uos dei aemulatione.
depono enim uos uniuero uirginem castam exhi-
bere christo. Timeo autem ne sicut res peris eam
seduxit astutia sua. Ita corrum paratur sensus
uestri. & excidant a simplicitate quae est in christo
ihesu. Nam si hic qui uent. alium christum praedicat
quem non praedicauimus. aut alium spiritum accipi-
tur. ^{que non accepit} aut aliud euangelium quod non recepistis
Recte patet emini. Existimo enim nihil meminur
fecisse. ^{magis} apostolorum. & si impertur ser-
mone. sed non scientia. In omnibus enim. manifestatus
sum uobis. aut numquid peccatum feci. me ipsum
humiliant. ut uos exaltemini. quoniam gratis euan-
gelium dei euangelizauimus uobis. aliarum ecclesiarum

56.
expoliari accipiens stipendium ad ministerium
uestrum & cum erem apud uos & ezere nulli
oneratus fui; Nam quod mihi deerat. suppleuerunt
fratres qui uenerunt a machedonia. & in omnibus
sine onere me uobis reuauit. & reuabo: est enim
ueritas xpi in me. quoniam haec gloria non
infringetur in me in regionibus achaiae; quare
quia non diligo uos. dr̄ scit; quod autem facio
faciam. ut am̄ putem occasionem eorum qui uolunt
occasionem. ut in quo gloriantur inueniantur
sicut & nos; nam eius modi pseudo apostoli operarii
subdoli. transfigurantes se in apostolos xpi. & non
mirum. ipse enim satanas transfiguratus se in angelum
lucis; non est ergo magnum. si ministri eius transfigu-
rentur uelut ministri iustitiae. quorum finis erit
secundum opera ipsorum; Iterum dico. ne quis
me putet insipientem; alioquin uelut insipientem
accipite me. ut & ego modicum quid glorier. quod
loquor. non loquor recundum dm̄. sed quasi in insi-
pientia. In hac substantia gloriae; quoniam multi
gloriantur recundum carnem. & ego glorior;
Libenter enim sufferar insipienter. cum sciam ipsi
sapienter; sustinetur enim si quis uos in seruitute redigit.

Siquis deuorat. siquis accipit. siquis ex tollitur. siquis
in faciem uor caedit. Secundu[m] ignobilitatem dico.
quasi non infirmi fuerimus ^{in hac parte} in quo quis audet. in in-
sipientia dico. Audeo & ego. haebrei sunt & ego. ^{israhelites}
Semen abrahamae sunt. & ego. ministri xpi sunt. ut ^{sunt & ego}
minur sapiens dico plur ego. In laborib; plurimur
In carceribus abundamus. In plagis supramodum
In moribus frequenter. A iudaeis quinquies qua-
dragenas. una minur accepit. ter uir gir caesus
sum. semel lapidatus sum. ter naufragium feci.
nocte et die in profundo maris fui. In cineribus
repe. periculis fluminum. periculis latronum.
periculis ex genere. periculis ex gentibus. periculis
in ciuitate. periculis in solitudine. periculis in
mari. periculis in falsis fratribus. In labore &
aerumna. In uigiliis mutar. In fame & siti. In
ieiuniis mutar. In frigore & nuditate. praeter
illa quae extrinsecus sunt instantia mea coti-
diana sollicitudo omnium ecclesiarum. qui
infirmatur. & ego non infirmor. qui scandalizatur.
& ego non uror. Si gloriari oportet
quae infirmatur meae sunt gloriabor.
Dr & pater dni ihu xpi. qui est benedicatur in scda

quod mentior; Damarci praepositus genti r
 aratheregir. custodiebat ciuitatem damascenorum.
 ut me comprehenderet. & per fenestram
 in porta dimissus sum per murum & effugi
 manus eius. Si gloriari oportet non & pedic
 quidem; ueniam autem ad uisionem & reuelatio
 ner dñi; Scio hominem in xpō ante annos quat
 tuordecim. siue in corpore nescio. siue extracor
 pur nescio. dicitur. Raptum eum modi urque
 ad tertium caelum; & scio huius modi hominē.
 siue in corpore. siue extracorpur nescio dicitur.
 qm̄ raptus est in paradysum. & audiuit
 arcana uerba quae non licet homini loqui;
 pro eum modi gloriabor. pro me autem ni
 hil nisi in infirmitate meae; Nam
 & si uidero gloriari. non ero insipiens; ueritate
 enim dicam; parco autem ne quis me existimet
 supra id quod uidet in me. aut audit aliquid ex me;
 & ne magnitudo reuelationum extollat me.
 Datur est mihi famulus carnis meae angelus
 satanae ut me colasitet; propter quod ter dñm
 rogavi ut discederet a me. & dixit mihi; sufficit
 tibi gratia mea. nam uirtus in infirmitate
 perficitur; Libenter igitur gloriabor in infirmi
 tate meae.

ut inhabitet in me uirtus xpi propter quod
placeo mihi in infirmitatibus. in contumeliis. in
necessitatibus. in persecutionibus. Inanis factus pro
xpo; cum enim infirmor. tunc potens sum. factus
sum insipiens. uos me coegistis. ego enim debui
a uobis commendari. nihil enim minus fui ab his
qui sunt supra modum apostoli. Nam & si nihil sum.
signa tamen apostoli ^{facta sunt} facta sunt super uos in omni
patientia. signis & prodigiis & uirtutibus. quid
est enim quod minus habuistis praeter
decidens. nisi quod ego ipse non grauavi uos.
Donate mihi hanc iniuriam. ecce tertio huc
paratus sum uenire ad uos. & non ero grauis
uobis; non enim ^{quero} quae uestrae sunt. sed uos; nec
enim debent filii parentibus. thesauri carere sed
parenter filii; ego autem libenter sine inpen
dam. & super impendam ipse pro animabus uestris
licet plur uos diligens minus diligam. sed
esto. ego uos non grauavi. sed cum errem a factis
dolo uos caepi. ^{sum} quid per aliquem eorum
quos misi ad uos circum ueni uos. rogauit autem.
& misi cum illo fratrem. ^{sum} quid dicitur uos circum
uenit. nocte eodem spiritu ambulauimus. nonne idem
uestigium. olim putatur quod excurreremus per apud uos.

sui coram dō in xpō loquimur. Omnia autem caris simi.
 p̄pt̄ uestram aedificationem, t̄meo enim p̄forte
 cum uenero non quales uolo inueniam uos. & ego
 inueniar a uobis. qualem non uultor; p̄forte con
 tentationes. demulationes. animositates. dissen
 siones. detractiones. susurrationes. Inflationes.
 seditiones sint inter uos; p̄terea cum uenero
 humiliet me d̄ apud uos. & luceam multos ex his
 qui ante peccauerunt. & non egerunt poeniten
 tiam super inmunditia & fornicatione. & impu
 dicitia quam gesserunt. Ecce t̄rcio h̄c uenio
 ad uos. In ore duorum uel trium testium stabit
 omne uerbum; praedixi & praedico, ut p̄reter
 uos & nunc absenti his qui ante peccauerunt
 & caeteris omnibus. quoniam si uenero iterū non
 parcam; an experimentum quaerit̄ eorum qui
 in me loquuntur xp̄i. qui in uobis non infirmatus
 sed potens est in uobis; nam & si crucifixus est
 ex infirmitate nostra sed uiuit ex uirtute d̄i;
 Nam et nos infirmis sumus in illo. sed uiuimus
 cum eo ex uirtute d̄i in uobis; uos me t̄p̄ror
 temptate. sicut infide. ipsi uos probate, an
 non cognoscit̄ uos ipsos. quia xp̄i ih̄s in uobis
 est. nisi forte reprobi estis; spero autem quod

et
cognoscere. quia non sumus reprobi. Oramur
autem dñm ut nihil mali faciat. non ut non proba
pareamus. sed ut uos quod bonum est faciat. non
autem ut reprobi simus. non enim per sumus aliquid
aduersum ueritatem. sed pro ueritate. Gaudemus
enim quando non infirmi sumus. uos autem poten
ter estis. Hoc & oramus uestram consumatione.
Ideo haec abren scribo. ut praerent dñm uos agam.
Secundum potestatem quam dñs dedit mihi in aedi
ficationem. & non in destructionem. De cetero
fratres gaudete. perfecti estote. exhortamini.
idem sapite. pacem habete. & dñi dilectionis &
pacis erit uobiscum. Salutate in uiculis in ore
scō. Salutant uos rei omnes. Gratia dñi ihu xpi.
& caritas dñi & communicatio sp̄s sc̄i cum omnib;
uobis amen. ^{ist} Incipit ad corinthios h̄c uersus. dicit.
Incipit ad galatas. argumentum.

Galatas sunt greci huiusmodi ueritatis primum
ab apostolo acceperunt. sed post dicitur eorum
temptata sunt a falsis apostolis. ut in legem & cir
cumcisionem uerterentur. hoc apostolus
reuocat ad fidem ueritatis. scribens eis ab
ephero.

i. Miror quod sic tamen cito trans ferimini in aliud euangelium. si quis uobis euangelizauerit praeter quam quod accepistis anathema sit, si hominibus placere uellem xpi seruum non errem sicut quae destruxi iterum aedifico. praeuaricatorem me confituo.

ii. Omnes rati galathae qui uos facinorati. ex fide promissio abrahamae eremini eius quod quod in xpo baptizati estis xpm induistis. Dies & menseres seruat. timeo uos ne sine causa laborauerim in uobis.

iii. Obsecro uos quod sicut angelum dei mesurcepistis aemulantur uos uolentes in carne uestra gloriari. State & nolite iterum iugo seruari ad eam.

iiii. Si circumcidamini xpr uobis nihil proderit. bene curreatis quis uos impediunt ueritati non obediunt. nolite inuicem mordere ne uos consumatis. caro concupiscit aduersus spm. & sps aduersus carnem.

¶ Nolite errare dicit non irrideatur. quod bonum est operemur maximae ad domesticorum fidei. decetero. nemo mihi molestus sit.

FINIUNT CAPITULA AD GALATHAS

INCIPIT EPILA AD GALATHAS.

Daulur apostolur non ab hominibus neque per
hominem. sed per ih̄m xp̄m. & d̄m patrem
qui suscitauit eum a mortuis. & qui mecum suscit
omnes fratres ecclesie. galathiae. gratia uobis
& pax a d̄o patre nostro & d̄no ih̄u xp̄o. qui
dedit remetipsum pro peccatis nostris. ut
eriperet nos de praesenti saeculo nequam.
secundum uoluntatem d̄i & patris nostri.
cui est gloria in saecula seculorum amen; #

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

miror quod sic tam cito trans ferimini ab eo
qui uos uocauit in gratia xp̄i in aliud euangeliū.
quod non est aliud. nisi sunt aliqui qui uos contur
bent. & uolunt conuertere euangelium xp̄i;
sed licet nos aut angelus de caelo euangelizet
uobis. praeter quam quod euangelizauimus uob.
anathema sit. Sicut praediximus. & nunc
iterum dico. si quis uobis euangelizauerit praeter
id quod accepistis. anathema sit. modo enim
hominibus suadeo a d̄o. aut quaero hominibus
placere. Si adhuc hominibus placerem. xp̄i
seruus non errem. Notum enim uobis facio
fratres. euangelium quod euangelizat a me est
a me. quia non est secundum hominem. neque
enim ego ab homine accepit illud neque didici.

60.

sed per reuelationem ihu xpi; ^{tr} audisus enim
conuersationem meam aliquando in iudaismo.
quoniam supramodum persequabar ecclesiam
di. & expugnabam illam. & proficiebam in iuda
ismo supramultor coetaneor in genere meo.
abundantius aemulator existens pater narū
meorum traditionum. Cū autem placuisset
qui me segregauit de utero matris meae
& uocauit per gratiam suam. ut reuelaret
filium suum in me & euangelizarem illum
in gentibus. continuo non ad quietem carni
& sanguini. neque ueni hierosolima ad ante
cessores meos apostolos. Sed abii in arabia
& iterum reuersus sum in damascum; ^{tr} Deinde
post annos tres ueni hierosolima uidere
petrum. & mansi apud eum diebus quindecim.
Alium autem apostolorum uidi neminem.
nisi iacobum fratrem dñi. quae uitem scribo
uobis. ecce coram dō quia non mentior. Deinde
ueni in partes siriae & ciliciae. Etiam autē
ignotus facie. ecclesiarum iudeae quae erant
in xpo. tantum autem auditum habebant.
quoniam qui persequeretur nos aliquando.
punc euangelizat fidem. quam aliquando

expugnabat. & in me clarificabant dñi; &
Deinde post annos quatuordecim iterum ascendi
hierusalem cum barnaba ad sumptus ^{utro;}
Ascendi autem secundum revelationem. & con-
tuli cum illis euangelium ^{di.} quod praedico in gentibus.
seorsum autem his qui uidebantur ^{Aliquid esse.} p̄ forte
inuacuum. cur ferem aut ^{cu} cur ferem; sed ne-
gitur quum eum erat cum esset gentibus com-
pulsus est circumcidi. ^{sed} propter ^{sub} introductor
~~autem~~ falror fratres qui subintroierunt ex-
plorare libertatem nostram quam habemus
in xp̄o ih̄u ut non in seruitutem redigerent;
quibus neque ad horam cessamus subiectioni.
ut uentus euangelii permaneat apud uos;
Ab his autem qui uidebantur esse aliquid.
quales aliquando fuerunt. nihil mea interest;
dñs per sonam hominis non accipit; mihi enim
qui uidebantur ^{esse aliquid.} nihil contulerunt; sed contra
cum uiderent quod creditum est mihi euan-
gelium praepitauit petro circumcisionis;
qui enim operatur est petro in apostolatu
circumcisionis. operatur est & mihi inter
gentes; sic cum cognouissent gratiam quae
data est mihi iacobus & cephas & iohannes

61.
qui uidebantur columnae esse. Dextrar dede-
runt mihi & barnabae societatis. ut nos in-
genter. ipsi autem in circumsisionem. Tantum
ut pauperum memores essemus. quod
etiam sollicitus fui hoc ipsum facere. Cum
autem uenisset cephas antiochiam in facie
ei refuta. quia reprehensibilis erat. prius
enim quam uenirent quidam ab iacob. cum
gentibus sedebat. Cum autem uenirent sub-
trahebat & segregabat se a mensis eorum. qui ex
circumsione erant. & simulationi eorum. Conspen-
serunt ceteri iudaei. Tunc & barnabas ^{et} duceretur
ab eis in illam simulationem. sed cum uidisset
quod non recte ambulare & ad ueritatem eu-
gelii. Dixit cephae coram omnibus. si tu cum sis
iudaeus gentiliter & non iudaeae uisus. quomodo
genter cogis iudaeizare. pro natura iudaei & non
ex gentibus peccator es. Sciens autem quod
non iustificatur homo ex operibus legis nisi per
fidem ihu xpi. & nos in xpo ihu credimus. ut
iustificemur ex fide xpi. & non ex operibus legis.
propter quod ex operibus legis non iustificabitur
omnis caro. Quod si quaerentes iustificari in
xpo. ^{ex operibus legis} inuenta sumus & ipsi peccatores. Numquid

xpr̄ peccata minister est. Absit. si enim quaedam strige,
haec iterum aedifico. praecuaricatorem me
constituo; ego enim per legem legi mortuus
sum. ut dō uiuam; xp̄o confixus sum. uiuus
autem iam non ego. uiuit uero in me xpr̄;
quod autem nunc uiuus in carne. in fide uiuus
filii dī. quid dilexit me. & tradidit rem et ipsum
pro me; non abicio gratiam dī; si enim per legē
iustitias. ergo xpr̄ gratiar mortuus est;

§ 11

O inrensata galatae. quis uos farcinauit ^{scripta non} ante ^{uobis} ^{obediere}
quorum oculos ih̄s xpr̄ proscriptus est. & cru
cifixus. hoc solum uolo a uobis discere. ex operibus
legis sp̄m accepistis. an ex auditu fidei. sic stulti
estis. ut cum sp̄m coeperitis nunc carne consum
m. ⁱⁿ uobis; tanta pars estis. sine causa. si tamen
sine causa; qui ergo tribuit uobis sp̄m & operata
uir tates in uobis. ex operibus legis. an ex auditu
fidei. sicut. ^{serp̄ tū ē.} abraham credidit dō & reputatū
est illi ad iustitiam. Cognoscitis ergo quia qui
ex fide sunt. hi sunt filii abraham. prouident
autem scriptura quia ex fide iustificat gentes
dī. praenuntiavit abraham. qui ab benedicen
tur in te omnes gentes. Igitur qui ex fide sup̄
benedicentur cum fidelibus abraham; quicumque

Inge
ser

enim ex operibus legis sunt. sub maledicto sunt;
 Scriptum est enim; maledicatur omnis qui
 non per manerit in omnibus quae scriptae sunt
 in libro legis. ut faciat ea; quoniam autem in lege
 nemo iustificatur apud dm̄. manifestum est.
 quia iustus ex fide vivit; Lex autem non est
 ex fide. sed qui fecerit ea vivit in illis; xpr̄ non
 redemit de maledicto legis. factus pro nob̄
 maledictū. quia scriptum est; maledicatur
 omnis qui pendit in ligno. ut in gentibus bene
 dictio abrahamae fieret in xpo ihu. ut pollicita
 tionem sp̄ accipiamur per fidem; fratres
 secundum hominem dico. Tamen hominis
 confirmatum testamentum. nemo spernit
 aut superordinat; abrahamae dictae sunt pro
 missiones. & remineur; pondicit & remineur;
 quasi in muliere. sed quasi in uno. & remineur
 qui est xpr̄; hoc autem dico testamentum
 confirmatum ad dō. Quae post quadringentor
 & triginta annor facta est lex; non irritam
 facit ad evacuandam promissionem. nam si
 ex lege hereditas. iam non ex ^{re} promissione.
 abrahamae autem per sp̄ promissionem donavit
 dr̄; quid igitur lex. propter transgressionem

h̄ de uita
p̄ om̄io

In abra
cuc

h̄ de uita
p̄ om̄io

posita est. donec ueniret semen cui re promiserat.
ordinata per angelor in manu mediatoris.
mediator autem unius non est. dñs autem unus
est. Lex ergo aduersum promissa di. absc.
Si enim data erret lex quae porret uiuificare.
uere ex lege erret iustitia. Sed conclusit scrip
tura omnia sub peccato. ut promissio ex fide
ihū xpī dare tur credentibus. Prius autem
quam ueniret fides. sub lege custodiebamur.
conclusi in eam fidem quaere uelanda erat.
Itaque lex pedagogus noster fuit in xpō. ut
ex fide iustificemur. At ubi uenit fides. iam
non sumus sub pedagogo. Omnes enim fili di
sumus. per fidem ^{que est} in xpō ihū. quicumque enim
in xpō baptizati estis. xpī induistis. Non est
iudaeus. neque grecus. non est seruus neque
liber. non est masculus neque femina. Omnes
enim uos unum estis in xpō ihū. Si autem uos
xpī. ergo abraham semen en estis. secundum promissio
nem heredes. Dico autem. quanto tempore
heres. parulus est. nihil differt a seruo cum
sit dñs omnium. sed sub tutoribus est & actoribus
usque ad praefinitum tempus a patre. Ita & nos
cum erremus paruuli. sub elementis mundi eramus.

63.
seruienter; at ubi uenit plenitudo temporis.
misit dñs filium suum factum ex muliere. factum
sub lege. ut eor qui sub lege erant. redimeret.
ut adoptionem filiorum reciperemus; quoniam
autem estis filii dñi. misit dñs spm filii sui in corda
nostra. clamantem Abba pater; Itaque iam
non est res uir sed filius; quod si filius. & heres
pā dñi; Sed tunc quidem ignoranter dñm. hinc
quoniam natura non sunt dum seruebatis; & nunc autem
cum cognouerit dñm. immo cognouerit si ad dñm;
quomodo conuertimini iterum ad infirma &
ezona elementa. quibus denuo seruire uultis
dies obseruatis. & mensis & tempora & annos;
Timeo uos. ne forte sine causa laborauerim in
uobis. esto te sicut & ego. quia & ego sicut uos
frater obsecro uos. nihil melacrisis; sed ad autē
quia per infirmitatem carnis euangelizau
uobis iam pridem. & temptationem uestram
in carne mea non spreuistis neque respicistis.
sed sicut angelum dñi & cepistis me sicut xpm
ihm; ubi est ergo beatitudo uestra. testimoniū
enim pōhibeo uobis. quia si fieri potuisset
oculor uestror seruire & dñi & deditur & dñi mihi;
Ergo inimicus uobis factus sum uerū dico uobis.

uolunt. ut illor aemulemini. Bonum autem aemula-
mini in bono emper. & tantum cum praesentis su-
apud uor. filioli mei quor iterum par turio donec
formetur. xpr in uobis; uellem autem esse apud
uor modo & mutare uocem in eam qm confusor
in uobis; Dicite mihi quis uobis uultis esse.
legem non legisse. Scriptum est enim; quo-
nam abraham duor filios habuit. unum de
ancilla & unum de libera; sed qui de ancilla
secundum carnem natus est; quia autem de libera
per re promissionem. quae sunt per allegoriam
dicta; haec enim sunt duo testamenta; unum
quidem a monte sina in re ueritatem generans;
quae est agar; Sina enim mons est in arabia
qui coniunctus est ei. quae nunc est hierusalem
& seruit cum filiis eius; Illa autem quae
sursum est hierusalem libera est. quae est
mater nostra; Scriptum est enim;
Labare sterilis quae non parit erumpe &
clama quae non parit. quia multa filii
derer te. magis quam eius quae habet uirum;
Nor autem frater. secundum iraac promis-
sionis filii sumus; sed quomodo

tunc quirecundum ^{carne} natur fuerat. per sequebatur
 eum quirecundum spm. ita & nunc; sed quid
 dicit scriptura. ecce ancillam & filium eius.
 Non enim heret erit filius ancillae. cum filio
 libere. Itaque fratres. non sumus ancillae
 filii sed liberi. qualibet ^{nos} xpr liberavit.
 state & nolite iterum iugo seruitutis contineri;

2
 Inge
 se

iiii

ecce ego paulus dico uobis. quoniam sic circum
 cidamini. xpr uobis nihil proderit; Testificor
 autem rur sum omni homini cir cu cidense.
 quoniam debitor est uniuersae legis faci
 endae. euacuata estis a xpo. qui in lege iustifi
 camini a gratia excidistis; por enim spm
 ex fide spem iustitiae expectamus; Nam
 in xpo ihu. neque circumcisio aliquid ualeo
 neque praepudium. sed fides qua eper cari
 tatem operatur; Cur rebatur bene. quis
 uos impediunt ueritati non obedire. per
 suasio non est ex eo qui uocat uos; modicum
 fermentum. totam massam corrumpit;
 ego confido in uobis in dno. quod nihil aliud
 sapit; qui autem conturbat uos portabit
 iudicium quicumque est ille; ego autem
 fratres. sic circumcisionem adhuc praedico.

quid adhuc persecutionem patior. Ergo euacuatum est scandalum crucis. utinam et abroci dantur. qui uos conturbant; uos enim in libertatem uocata estis fratres. tantum ne libertatem in occasionem deas carnis. sed per caritatem seruite inuicem; omnis enim lex in uno sermone impletur. Dilige proximum tuum sicut teipsum; quod si inuicem mordeas & comedas uide tene ab inuicem consummamini; Dico autem; spiritu ambulate. & desideria carnis non perficietas; caro enim concupiscit aduersus spiritum. & spiritus aduersus carnem; haec enim inuicem sibi aduersantur. ut non quecumque uultis illa faciat. quod si spiritu ducimini non estis sub lege; manifesta autem sunt opera carnis. quae sunt. fornicatio. Inmunditia. Impudicitia. Luxuria. idolorum seruitus; ueneficia. inimicitiae. contentiones. Aemulationes. irae. rixae. dissensiones. sectae. inuidiae. homicidia. ebrietates. comestiones. & huiusmodi similia. quae praedico uobis sicut & praedixi. quoniam qui talia agunt. regnum dei non consequentur. Fructus autem spiritus est. caritas. gaudium.

178
178

65.
pax. ^{patientia} longanimitas. bonitas. benignitas
fides. modestia. continentia. aduersum huius
modi non est lex. qui autem sunt xpi carne
suam crucifixerunt. cum uicis & concupiscentis.
Si spū uiuimus. spū & ambulemus.
Non efficiamur inanis glorie. cupidi. inuice
prouocantes. inuicem inuidentes.
Prater. & si praecipit fuerit homo
in aliquo delicto. uos qui spūales estis
huius modi instruite uos in spūalitatibus.
considerans tempus. ne & tu tempteris.
Alter alterius onera portate. & sic ad im
plebitis legem xpi. nam si quis existimat se
aliquid esse. cum nihil ipse referat.
opus autem suum probet unusquisque.
& sic in remetipso tantum gloriam habebit
& non in altero. unusquisque enim onus
suum portabit. communicet autem uir qui
catechizatur uerbum. ei qui se catechizat
in omnibus bonis. polite errare dicitur non in
rideatur. quae enim seminauerit homo.
haec et metet. quoniam qui seminat in
carne ^{suā} decarne & metet corruptionem.
qui autem seminat in spū. de spū metet

vitam aeternam, Bonum autem facientes,
non deficiamus; Tempore enim suo mandemur,
non deficiente; ergo dum tempus habemur,
operemur bonum ad omnes; maxime autem
ad domesticos fidei; videte qualibus litteris
scripsi uobis mea manu; quicumque
uolunt placere in carne. Hi cogunt uos
circumcidi. Tantum ut crucis christi persecu-
tionem non patiantur; neque enim qui cir-
cumciduntur legem custodiunt; sed uolunt
uos circumcidi. ut in carne uestra glorietur;
mihi autem absit gloriari nisi in cruce domini
nostri ihesu christi. per quem mihi mundus
crucifixus est. & ego mundo; In christo enim
ihesu. neque circumcisio aliquid ualet. neque
praepitium. sed noua creatura;
& quicumque hanc regulam
secuti fuerint. pax super illos & misericor-
dia; et super irritos; De cetero nemo
mihi molestus sit. ego enim stigmata ihesu
in corpore meo porto;

Gratia domini nostri ihesu christi. cum spiritu uestro
fratres amen; Finit ad galatas
habet uersus cc. xc. iij.

Incipit epistola ad ephesios.

Ephessii sunt asiam. In accepto uerbo ueritatis per-
strunt infide. hor conlaudant apertolur scri-
pturur. ^{ptichieū diaconū. Scien dū ē qd hec epla quā nos}
bq̄ eir a roma decar cere. ^{adephesios scriptā habent.}
<sup>heretici & martianistæ ad la-
dicenses attulanti;</sup>

Incipit capitula

- i Deside & dilectione quam in scōr exercēis
gratia erit scēlū pō donum dī. ne forte
quis extollatur. iam non estis hospiter
sed ciues scōrum.
- ii Cuius rei gratia ego paulus uinctus xpī
ihū pro uobis. huius rei gratia flecto
genua mea ad patrem dñi nī ihū xpī
ut det uobis uirtutem con roborari per
sp̄m eius ser uare unitatem sp̄r inuin-
culo pacis.
- iii Unus dñs una fides unum baptisma
- iiii Hoc dico ne ambuletis sicut gentes in uanitate
renouamini sp̄m & inducite uos nouum
hominem irascimini & nolite peccare. nolite
contristare sp̄m sc̄m dī.
- v Videte quomodo ambuletis qui adier malisunt

Epist. ad ephs

Paulus & Porcius Xpi ihu puoluntate;
 di. scilicet omnibus qui sunt ephesi. & fidelibus
 in xpo ihu. grece uobis & pater a do pa-
 tre nostro. & dno ihu xpo; **Leges ubi beat**
tu dicitur. SAPIENTORUM.

Benedictus dr & pater dno nro ihu xpi.
 qui benedixit nos in omni benedictione
 spiritali in caelestibus in xpo sicut elegit
 nos in ipso ante mundi constitutione.
 ut essetis scilicet & immaculati in conspectu
 eius in caritate. Qui procedit amavit nos
 in adoptionem filiorum p ihm xpm in
 ipsum secundum propositum uoluntate
 eius sicut in eadem glorie grece sicut.
 in qua grece fecit nos in dilecto filio suo.
 in quo habemur redemptione p sanguine
 eius. remissionem peccatorum. secundum
 diuitias grece eius. quae sup abun-
 dauit in nobis in omni sapientia & psu-
 dentia. ut notum fieret & nobis sacra-
 mentum uoluntate eius sicut. secundum

bonum plecciatum eius. quod proposuit in
eo in dir perfectionem plenitudinis. & in
insecure se omnia in xpo. quae in caelis & quae
in terra sunt in ipso. In quo & uicem soae uocas
sumus. praeceat aiaz secundum propositi
um eius. qui omnia operet secundum
Consilium uoluntate sue. Ut simus in lau
dem gloriae eius.

quante speremus in xpo. In quo & uos.
cu uideretis uerbu ueritate. euangeliu
scilicet ueritate in quo & sedentes. signe a
erant. spu promissionis sco. qui est pig
nur hereditate nrae in sedentationem ad
quisitionem in laudem gloriae ipsius.

Propterea & ego uolens fidem ueram que
est in dno ihu. & dilectionem in omnes sco.
porcero gratias agere p uobis. memo
riam ura fecerit in orationib; meis. Ut
dr dno nra ihu xpi pccat gloriae. & uobis
spm sapientiae & reuelationis in cognitio
nem ei. in luminator ^{habete} oculos cordis ura.

ut sciat quae sit spes uocacionis eius:
 quae diuinae gloriae hereditaretur ei in seip.
 quae sit sup eminent magnitudo uisus
 ei in nos qui credi dimur. secundum operatio
 nem potestatis uisus ei quae operatur e
 in xpo: sur ciatent illu a opstaus. & constitu
 ent ad dextera sua in caetera tibur sup omne
 principatum & potestatem. & uisitate & domi
 natione. & omne nomen quod nominat non
 solu in hoc seculo. sed in futuro; & omnia subiecit
 sub pedib; eius. & ipsum dedit caput sup omne
 ecclesia. qe corpus ipsius plenitudo eius qui
 omnia in omib; adimpleat; & uocuerunt
 in ptau delictis & peccatis uis. in quibus
 reliquendo ambuleat secundum scem
 mundi huius; ^{secundum principem potestatis agris huius} sp. qui nunc operatur in filis dif
 fidentis. in quibus & nos omnes aliquando
 conuersati sumus in desideris carnis nate.
 facienter uoluntatem carnis & cogitatio
 onu. & sciemus necesse filii irae sicut
 & q; dr aut quidius e in misericordia

propt² inimic² caritatem suam quae dil² nos.
& cum ersemur in os sui peccat. Coniuncta
uit nos xp^o. Cuius gratia est saluati.
& con se sur ei tecum & con sedere fecit in
caelestibus in xp^o ihu. ut ord² & in se
sup uenientib; abundantem diuitiarum gra-
tiae suae. in bonitate sup nos in xp^o ihu.
Gratia enim est saluati. p^o fiden. &
hoc non ex uobis. di enim donu erit. non ex op^o su-
bur ut ne quis gloriatur. ipsi enim ^{sumus} estis.
facti in xp^o ^{ihu} in op^o bonis. q^o p^o p^o
perceit dr. ut in illis ambulamus; p^o quod
memoret et t^o te qd aliquando uis gend^o
qui exat^o.
Incessu. qui dicitur in p^o utium. ceber que
dicitur esse cum ex suo incessu manufacere quae
exat^o. illo in tempore sine xp^o. alienati a
congregatione ista. & hor p^o d^o d^o memo-
rum. promissionis spem non habentes. & sine
do in hac mundo. ^{Nunc aut in xp^o ihu. uos quid aliquando} exat^o long^o. Peccati est
prope in sanguine xp^o. Ipse enim pax n^o.
qui fecit utraq^o unum. & mediū pacem

69.
mece quae soluent inimicitias in ecclesie succ
legen mendaciorum deperant euacuans.

ut duos condat in semetipsum in unum nouum
hominem facient peccata & reconciliat^{ans} eos in bono
in uno corpore deo per crucem in se facient inimi-

citias in semetipso. Quem et euangelizauit
pacem uobis qui longe fuistis. & pacem his qui pro
peccatis propter se habebamus. ecce sum ambo in uno
spiritu ad patrem. Ego iam non erant hospites &
aduocatus sed etiam ciuitas scorum & domesticus di-

super aedificatus super fundamentum quod apostolorum & prophetarum.
ipso summo angulo lapide christi ihesu
in quo omnis aedificatio congruenter est

ut in domum secundum in domino in quo & uos co aedi-
ficemini in habitaculum domus dei in spiritu sancto gratia

etiam. Ego peculiaris uinctus christi ihesu pro uobis
genitibus. si autem audieritis de perfectione
gratiae quae est mihi in uobis. quoniam secundum
dum reuelationem in odium mihi factum est sic

et primum sicut supra scripsi in breui.
pro ut possitis legenter intellegere

prudenciam meam in misterio xpi. quod alur-
gen hereticis non e agniti filii hominu.
Sicuti nunc reuelatum e scilicet aptus ei & pro-
pheta in rpa esse genter coheredes & concor-
porales. & conparticipes promissionis in xpo
ihu per euangelium cuius fecerit summis ter-
Secundu donu gratie dei quod dicitur mihi secun-
dum operatione uisitar ei; ^M mihi omnium scorum
minimo data e gracie hereticis. Euen-
gelium uerum gabiler diuitiar xpi. & in
luminare omnes. ^{ve} q; sic dispensatio sementis
abscondita ad id in do. quomina e fecerit. ut
in potestatem principib; & potestatem in caelestibus
ecclesie multi formis sapientie diu se-
cundum predefinitionem scorum que fecerit in xpo ihu
dno nro. In quo habemur fiducia & accessu
in confidentie p fidei ei; ppter qd p eo. ne defi-
ciat in ambulationib; meis quobis. ^{ve} q; e glo-
rie uestrae; Huius rei grada flecto gratia
mea ad pacem dno ni ihu xpi. & quo omni-
potenter in caelis & in terra nominatur.

ut & uob secundū diuider gloriæ suæ uir
 tute corpore ætate p̄p̄m ei. in in ætate
 homine habitaet xpm̄ p̄f̄dem in cordib;
 uestris. In cetera tate. p̄e dicet. & fundat.
 ut possit comprehendere cum omnib; sc̄is.
 Quæsit lætatio. & longitudo. & sublimitas
 & profundū; Sc̄is & c̄e sup̄eminentem
 scientiæ caritatem xpi. Ut impleamini in
 omnē plenitudinem di; ei caritē qui p̄o d̄n̄r ē
 omnice fœc̄e sup̄ habundentē quæ p̄ d̄m̄
 aut in d̄e legimur. secundum uisum d̄m̄ quæ
 op̄at̄ in nobis ipsi gloriæ in xpo ih̄u. ^{in ecclesia &}

In omnes generationes sæculi.
 sæculorum amen; III. Obsecro itaq;
 uos ego uincatur in d̄n̄o. Ut digne ambule
 at̄ cum omni humilitate & mansuetudine c̄i
 patientiæ sup̄portanter in uicem in caritate
 solliciti seruite unac̄ d̄n̄o sp̄r̄ in unculo
 pecc̄is; Unum corpus & unus sp̄r̄. Sicut
 uocati estis in unce spe uocationis ustræ;
 Unus d̄n̄r. unce f̄der. unum b̄ap̄ at̄ ma;

uocatione
 quæ uocant̄ d̄m̄.

III

117 psalms
c. xvii

Unus dñs & p̄c̄t̄ omnium. qui sup̄ omnes & p̄
omnia & in omnib; nobis; Unusq; aut̄ n̄m
dicitur ē gr̄tia secundū mensurā donec t̄o
n̄r xp̄i. p̄p̄t̄ quod dicit; Ascendit in celum
cep̄t̄uam dux̄ cep̄t̄uam dñi. Dedit dona ho
minib; Quod aut̄ ascendit quid ē. Iniqua
& descendit primum in inferiora p̄c̄ter
desce; Qui descendit ipse ē & qui ascendit
sup̄ omnes caelos. ut impleret omnia; & ipse
dedit quorū dē ^{quidē} aptor; quorū dē aut̄ p̄ph̄ & cer;
Aliorū uero euangeliarū. Aliorū aut̄ p̄c̄to
rū & doctorū ad consumationē sc̄orū. In
opur̄ minis dñi. In aedificationē corporis
xp̄i. Donec occurreremus omnes in unita
tē fidei & cognitionis filii; In uisum p̄c̄
fectum. In mensurā ad dñm plenitudinis
xp̄i; ut iam non simus p̄c̄sugli fluctuē
tes. & uisum sc̄eremus omni uento doc
trinae. In nequitia hominū. In castitia
ad uisum ueritatem & uisum; Uisitate
autem facientes in castitate p̄c̄ceremus

71.
In illo p[ro] omnib[us] qui e[st] caput x[risti]. & quod totum
corpus comp[er]eatum. & con[sec]ratum p[ro] omnem
iuncturam sub minorib[us] d[omi]n[is]. Secundum
op[er]ationem in men[s]uram unius cuiusque
membri augmen[tum] corporis facit in aedi-
fice[m] don[is] sui in ce[le]stitate. **III** Hoc
Igitur dico & d[omi]n[us] a[ss]erit in d[omi]no. Ut i[n] non
ambuletis sicut gentes ambulantes in uanitate
sensu sui d[omi]n[us] obscuratum habentes
in d[omi]n[is] alienati a d[omi]ni p[ro]p[ri]etate
q[ui]e[m] nulli p[ro]p[ri]etate co[n]siliu[m] ipsoru[m]. Quos
sp[irit]us semetipsos d[omi]n[us] didic[er]unt impudicite[m].
In op[er]atione[m] immunditatis omnes in auaritia.
Vos autem non ita didic[er]itis x[ristu]m. Si autem
illum audieritis. & in ipso doceritis sicut e[st]
usitate[m] in ih[esu]. Deponite uos secundum
p[ro]p[ri]etate[m] conuersionem usitate[m] hominem.
qui consumpitur secundum desideria desiderii.
Renouemini autem sp[irit]u[m] mentis usitate[m] &
induite nouum hominem qui secundum d[omi]n[um]
speculatur e[st] in ueritate & sci[en]tate usitate[m].

74 psal.
170 III

Propter quod deponentes mendacium loquimini
ueritatem unusquisque cum proximo suo quoniam
sumus in lucem membræ; Inter cimini & nolite
peccare; Sol non occidet super iram diuitem;
Nolite locum dare diabolo qui superbet. Item non
fuit; Magis eundem laborem operando me
mbrum quod bonum est, ut habere unde tribuat
pecunia eundem patienti. Omnis sermone
& ore uerbo non procedat; Sed si quis bonus
ad edificationem ^{fidei} oportunitate ut de gratia
tiam audientibus; & nolite conari accipere
spiritum sancti. In quo signati eratis in die tempta
tionis. Omnis amaritudo. & ira & in
dignatio. & clamor & blasphemia tollat
a uobis cum omni malitia; Estote uicem
in uicem benigni & misericordes. Donantes
in uicem sicut & dominus in christo donauit nobis;
Estote ergo imitatio operum dei sicut filii karissimi
& ambulat in dilectione sicut & christus
dilexit nos. & tradidit semetipsum pro
nobis oblationem & hostiam de modorem

succu tædr; Fofu cædo autem **Omni** in
 mundicia aut **cu**ntia. Nec nominetur in
 uobis, sicut decet scōr; aut **aur** pido, aut
 stulti loquium. aut **scu** hilitar q ad rem n p
 tina. Sed magis gratiarum actio; hoc enī
 sciato & in dellegenter. Quod omni fornicator
 aut in mundur. aut **cu**ntur. quod ē idolorum
 sequitur, non habet hereditatem in regno xpi
 & dī. Nemo uor seducat in carib; uobis;
 ppter hæc enī uent ircedi in filior diffidentie;
 nolite ego effici particeps eorum; Gratia
 enī aliquando dicitur. Nunc aut lux in
 dno. Ut filii lucis ambulatē; Fructur enim
 lucis ē in omni bonitate & ueritate & uigilate;
 Probanter quid sit beneplacitum dō; **Uoli**
 & cōmunicate opib; in fructu uos dicitur;
 Magis autem & pcedat dicitur; Quæ enim in
 occulto fiunt ab ipsis. **aur** pe ē dicitur dicere;
 Omnia autem q; **u** uentur. lumine mani
 ferent; Omne enī qd manifestatur. lumen
 est; ppter quod dicitur; **Susce** qui dicitur. & susce

cem ostendit & in lumine ut ait xpi; V. ut de
Itaq; sicut quomodo caute ambuletis, non qua
si insipienter, sed ut sapienter, Redimentes
tempus qm dies mali sunt; Propere non te
fieri imprudenter, sed in delibenter q; si uolun
tate dñi; Nolite in ebrietate uino in quo est om
nis luxuria; Sed implemini spiritu scō; Loquen
tes uobis in psalms in psalms & hymnis & can
tibus spiritibus; Cantentibus & psallentibus in cor
dibus ueris dñi; Cantentibus & psallentibus semp
pro omnibus; in nomine dñi nri ihu xpi dōpatri;
subiecti in uicem in amore xpi; Mulieres
uiris suis subdite sint sicut dño; qm uir
caput est mulieris; Sicut xpi caput est aece
siae; Ipse saluator corporis; Sed ut
aecelesiae subiecta est xpo; Ita & mulier
uiris suis in omnibus; Viri diligite uxores
uestras; Sicut & xpi diligit aecelesiam & seipsum
tradidit pro eae; ut illam sanctificet & mundans
lavacro aque in uerbo; ut exhibat ipse sibi
gloriam aecelesiam; non habentem maculam

Non ad oculum sequenter quasi hominibus
placenter. Sed ut sequenti facienter uolun
tatem dei excenimo. Cum bonae uoluntate sequi
entur sicut dno. & non hominibus; scienter qm
unus quisq; quodcumq; fecerit bonum hoc p
cipiat adno. Si uer seruus siue liber. & uos domi
ni excenam faciat illis. semit dicitur minas; sci
entur quia & illorum & uerq; dnr e in celis.
Cpsonarum acceptio non est apud eum;
VI Decetero fr̄ confestim in dno. & impo
sita uisitatit er. In diu de uos asme di
ut por dicit scate ad uerur insidias diaboli;
quia non e nobis conlucetio ad uerum
carnem & sanguinem. Sed ad uerum princi
per & potestater, ad uerum mundi scate
dies perum hactum. con dicit ipi tclie nequitia
in caelestib; . Prop dicit accipite csm di
ut possit resurre in diem alo. & in omni
bur p fecat scate. Scate ego succine et
lumbor usq; in usq; tclie. & in diu la
cam iuracice. & caelestia peder in pra

perfectione euangelii pacis; In omnibus su
 mendis scilicet fidei in quo posuit omnia dila
 nequissimi ignea & sanguine; & geleeem saluam
 cessu mite. & gladium spm quod est uerbum di
 panem oratione & obsecrationem. Oratio
 omni dno post impu. & in ipso uigilanter in om
 ni instantia. & obsecratione pro omnibus
 scilicet & pro me; ut dicitur mihi sermo in ceptione
 oratione. Cu fiducia nosum fecerit miramur euan
 gelii. Pro quo legatione fungor in ecclesia. Ita
 ut in ipso eadem putopostet meloqui. Ut
 aut duos seicatur ^{ue} qeise me sunt quid egeat omnia
 uobis potest fecit. ^{ue} ^{uobis} tunc chur ceur simur frat.
 & fidelur ministrum in dno. quem nisi ad uos. In hoc
 ipsum ut cognar ceat ^{ue} qeise nos sunt. & con
 soleur corde uerque; ^{uobis} Pax fratibus; &
 caritate cu si de ad dno pacis & dno ihu xpo.
 Gratia cum omnibus qui diligunt dnm
 nm ihm xpm in corruptione amen;
 Finit ad ephesios. scripta ab urbe
 roma. habet uersus ccc xl. iii

Incipit ad philippenses.: ARGUMENTUM
philippenres sunt machedones. hi accepto
uero uerbo ueritatis persteterunt infide. nec
receperunt falror apostolor. hor apostolor
conlaudat scribens eis. a roma. de carcere per

epaphroditum

Scire autem uos uolo qm quidem xpm per
inuidiam annuntiant quidam ex caritate
mih iuere xpr est. & mori lucrum. non
quaerentes quae uestra sunt sed ea quae alioru.

Hoc enim sentite in uobis quod & in xpo ihu

ii. Sic estote in medio nationis praeuae & peruersae
sicut luminaria in hoc mundo. omnes sua
quaerunt non quae sunt xpi. honorificor
habentote eor., qui propter xpm proximaunt
urque ad mortem. uidete canes quae sunt lucra
damna propter xpm aestimare.,

iii. Caete eor quorum dr uenter est.

iiii. esuri nenoui & abundare dicte quae per
aphroditum misistis odorem suauitatis
acceptum est do. Firmiuit capitula

Paulus & timotheus salutem in xpi ihu om
 nibus sanctis in xpo ihu qui sunt philippis
 cum episcopis & diaconibus greciae uobis & pax ad
 pacem & domino ihu xpo; Greciarum agorae
 meo in omni memoria uestra. semper in cunctis
 orationibus meis pro omnibus uobis. Cum gaudio
 de peccatione faceret super communicatione uestra
 in euangelio. A prima die usque nunc. Con
 fidenter hoc ipsum quia qui coepit in uobis
 opus bonum perficiat usque in diem christi ihu; Sicut
 mihi iurasti. Hoc sentire pro omnibus uobis. Sed
 habetis uos in corde & in uinculis meis. & in
 defensione & confirmatione euangelii. So
 ciorum gaudium mei. omnes uos esse desidero
 enim mihi est deus. quomodo cupiam omnes uos
 in uisceribus christi ihu; & hoc oro ut cari
 tatem uestram magis accipiam abundanter in scientia
 & omni sensu. ut probetur potiorum. ut fiat
 sincerum & sine offensa in diem christi; Re
 pleri fructu qui iurasti ^{istum} pro christo domino in glo
 ria & laude. I. Scis eundem uos uolo

fr̄ quicq̄ q̄cisee me sunt incedr̄ ad p̄fectum uisū
euangeli. Taceat uincula mee incedr̄ feratē f̄q̄bit
in xp̄o in omni p̄cedr̄o. & incedr̄ omnibus;
& plure se f̄cedr̄bur in d̄no. confidēter uincu
lar meir̄. & abundantiur uicd̄r̄ēne amore uis
bundi loqui; Quidē q̄uidē & p̄p̄t in iudicē
& condeñtionē; Quidē autē & p̄p̄t bonā uoluntatē
xp̄m p̄cedicent. Quidē & caritatē; Scienē
qm̄ in defensione euangeli positur̄ sum. Quidē
autē & condeñtionē xp̄m annuntiat. Non scēp̄t.
& ir̄ amēn & p̄cedr̄ sup̄cē f̄esur̄ciatē uinculur̄
meir̄; Quidē dum omnimodo siue p̄occa
sionē. Siue p̄ uisitatē xp̄i annuntiat. &
in hoc gaudeo sed & gaudebo. Scio enim
qm̄ hoc mihi p̄uenit in salutem. Puram oratio
nem. & sum minir̄ d̄cedr̄ones p̄r̄ ih̄u xp̄i scēd
sep̄ d̄cedr̄onē & p̄cedr̄ meam. Quic in nullo
confundat. Sed in omni fiducia sicut semp̄
& nunc magnificabit̄ xp̄i in corpore meo.
Siue p̄ uisitatē siue p̄ p̄cedr̄onē; mihi enim
uicd̄r̄e xp̄i ē. & amor lucrum. Quod si uicd̄r̄e

76
In cœpne. Hiemibi fructur opatur est. Aliquid
eligat ignoro. Coartor cœdōne duobur desi
darium habent. Dissolui & cū xpō eē multo
magis melius. Pmēns e cœt in cœpne nec
sacrum ē p̄tior. & hoc confidē scio quia
manebo & p̄manebo omnib; uob; ad p̄fē tum
uēsum. & gaudium fidei. Ut gratulatio ur̄e
Abundē in xpō ihū in me. P̄ meū aduentum
idērum ad uos. Tentum dignē euāgelii xp̄i
conuētemini. Ut siue cum uos q̄o & iudeis uos.
Siue cœrent cœdicē de uobis. quia scē ar in
uno sp̄u. Un animē conlaborētes p̄ de
euāgelii. & in pullo scē cœtemini cœ ad uos
scērit. Quia ē illis cœuse p̄ ditionis. Uos
cœt saluar. & hoc adō. quia uobis donatū
ē p̄ xpō. p̄nolū ut in eū credat̄. Sed ut
scē p̄llo p̄cāimini. Fōm cœtēmen hē bōdē
quāle & uisat̄ in me. & nunc audiat̄
deme. Siqua ergo. cōp̄solatio in xpō.
Siquod solacium cœm tēd̄. Siqua sociat̄
sp̄r. Siqua uisat̄ misēctōnis. Implee

Secundum meum ut idem scilicet ait. Etenim cum
eadem habentur unanimes ad ipsum sentien-
tes. nihil per conditionem neque per inane gloriam.
Sed in humilitate superioribus sibi inuicem arbi-
trantur. Non quae fuerint singuli *querentes.*
Sed eorum. Hoc enim sentite in uobis quod
et in christo ihesu. Quia in forma dei esse non rapinae
arbitratur esse se aequale deo. Sed se ip-
sum se inuenit formam serui accipiens. In similitu-
dinem hominum factus est. Et habitum inuenit ut homo;
Humiliatus se et ipsum factus est obediens usque ad
mortem. mortem autem crucis. Propter quod et deum illum
exaltauit. Et donauit illi nomen quod est super omnia.
Ut in nomine ihesu omne genua flectat. caelestia
et terrestria. et in saecula. Quomodo lingua con-
fessus est. quia deus ihesus christus. In gloria est deus pater.
Itaque carissimi mei sicut semper obediatis.
Non ut in praesentia mei tantum. Sed multo
magis. Hinc in eo sentite mecum. cum deus & homo
se uestram secundum operemini. Dominus est qui
operetur in uobis. Quae & per se per bonae

Voluntate, Omnia autē feci & sine murmure
 & nonib; & heretia nonibus. Ut fiat sine quacūq; lae
 & simpliciter pluri. sine reprehensione in medio
 nationis praeuare & puare, In quorū luce
 sic luminae in mundo, Urbū uide conans
 ad gloriā meā in die dñi ihū xpī. Quā in
 uacuum cucurri. neq; in uacuum laboraui. Sed
 & si immolor super sacrificiū & obsequiū fidei
 urae. Gaudeo & congratulor omnib; uobis
 pro ipsa ueritate & uos gaudeo & congratulamini
 mihi. **Uii.** Spero autē in dño ihū. Timotheū
 cito mitare ad uos. Ut & ego bono animo
 sim cognar q̄ uos uos sunt. Neminē enim
 habeo tam unanimen qui sine gr̄a affecta
 one pro uob; sollicitus sit. Omnes enim q̄ sua
 sunt quā sunt. Non q̄ sunt xpī ihū. & experimen tu
 ueritatis ei cognoscere. Quā sic p̄dixi filius meū
 darsuuit in euāgelio. Hunc igit̄ p̄prome
 mitare. ^{ad uos} mox ut uidero q̄ uos me; conseruado
 ueritatis in dño. qm̄ & ipse uenit ad uos cito.
Uiii. Pecer scripsum autē & iramaui.

epitaphoditum fructum & co op & creator em &
comitatonem meam uerba aut aptum & minis
arum necer si tte air mece mit & e ad uor. qm
quidem omner uor desiderabat & mer aur gra.
Prop & ree qd audire air illum in ssm a tu
nam & in ssm acur e ur q ad moste. Sed dr mis
aur e ei. Non so la aut e ur. ugru dicit & mei. pe
aur ad cem sup aur ad cem heeb qm. Festinantiur
qto nisi illum. Ut uiso eo idru gaud e air. Ego
sine aur aicie sim. Excipi de facq; illu cu omni
gaudio in dno. & e ur modicum honore
hebe ad e. Qm ppt opur xpi ur q; ad mosten ac
cer sit. & redent. animam suam. ut impleat id quod
scuobis de grae q; meum obsequium;
Decidit ssm mei gaud e in dno. Eadem uob
scribete mihi quidem n pigram. uobis autem
necesse rium. **V**id e caner. Uid e
malor op & rior. Uid e concisione. Por
et im sumur cistacisio. qui spu do rsumur. & glo
riamur in xpo ihu. Non in cepte sducite ha
bentur. Quaequae ego. hebea considerat maxie

^{aut}
 Siquis alius videtur con fide re
 in carne egom agit. Cuiusm circur ostendit die
 & dicitur in d. De tribu beniamin. hebreceur
 & hebreceur. Secundū legem phariseur.
 Secundum aemula apne psequor a ecclesia dī. Se
 andū iurata qm lege ē. conuocatur sine
 quacq̄lla. Sed q; mihi fuit lucra. hae & cerbi dū
 ar sum p p̄t xpm d d̄m̄tā. Usū tam̄ existimo
 omnice d d̄m̄tā eē. P p̄t eminentē scientia ihū
 xpi d̄m̄tā. P p̄t que omnice d d̄m̄tā feci &
 cerbi d̄m̄tā ut factu x̄p̄e. ut xpm lucrificicē & in
 uenier in illo. non habent in eē iur aticē. q; de
 lege ē. Sed illā q; & p̄ de ē xpi ihū. q; d̄m̄tā ē iust
 tice in fide. sed agnoscendū illū. Cuius d̄m̄tā feruissē
 tiam ē. & soci & eadē p̄er sionū. illur. Con
 figuratur moysi. Si quomodo occurrē
 sed feruissē tiam ē q̄ moysi. Non quod iam
 accipiam eut iā p̄ fecatur sim; Sequor autē
 si conphendā. in quo & conphensur sum xpo ihū.
 P̄t ego me n̄ cerbi d̄m̄tā conphendisse; Unum
 autē q̄ quidem factu sunt. obliuiscor. Ad eū

uero q; sunt in priora & vident me, ad
deratincum prequor ad braccium super me uocem
donis dei ⁱⁿ xpo ihu, Quia in q; ego p feci ⁱⁿ ho
tatemur; Et si quid alit se p ar. & hoc uob dr se
uellet; Veru tamen ad quod p uenimur. Ut idem
scipiamur, ut in eadem p maneamur regula;
Imitator mei esto de fr. & obsequia de eor
qui ita ambulant, sic habent forma nam; Wal
denim ambulant, quor saepe diceba uob, Nun c
cutē & fletu dico. Inimicor eius xpi, quoru
fuit in dicitur, quoru uob dr. & gloria
in confusione ipsoru qui dicitur se piunt; Non
sua aut conuictio in caelū ē; Unde dicem
saluatore & p & tatemur dnm nrm ihu xpm.
Qui se formabat cor pur humilitate ar nate.
Configurata cor poru electate ar suae;
Secundū op & ad omē. quae por se & tē sub
cōte sibi omnice; Itaq; fr mei caris simi &
desiderat ar simi. gaudiu & coronam meā; sic
scitē in dno caris simi. eu hodie rogo &
Syrtychen de p cor. To ipsū se p q in dno;

Sic rogo & de gessm ane con par. adiuuare illar
 q^{ue} meai laborauerunt in euangelio cu clon &
 accipit ad iuatores, meir. quorum omnia sunt
 in libro uirtute. .iiii. Gaudeat in dno semp.
 itru dico gaudeat. O odesta urce no at sit
 om nib; h am nib;. Dnr ppe e; nihil sollicita si ar.
 Sed in omni oratione & obsecratione cu grati
 arum actione p dicitur uerice in no dicitur
 apud dm; & p x d i q^{ue} & superat omne sensum.
 custodiat copia uerice & in dellegendar urce.
 in xpo ihu; .Anij. Decet q^{ue} q^{ue} q^{ue} r uerice.
 q; aiq; pudice. q; aiq; iurice. q; aiq; scae. q; aiq;
 ameblice. q; aiq; bonae fame; Siqua uirtur.
 Siqua laudis uirtur. Hae & cogitare. q^{ue} & didi
 citur & accepit ar. & uerice ar. & uerice ar
 in me; Hae & agere. & dnr p accipit q^{ue} uobis ar.
 , Gaquisur sum in dno uehement^{er} qm
 attendem aliquando refloquitur q^{ue} p me sen dte
 sicut & sena eb ar. Occupata ut & ar.
 Non quesi ppt^{er} p aenurice dico. Ego eni didici
 in quibus sum sufficiens ee. Scio & humiliari.

Scio & abundare. Ubiq; & in omnib; insti-
tutus sum. & sedari & sursum. & abundare
& penuriam pati. Omnia pro sum in eo qui
me confortat. Vigiliam bene fecit tibi com-
municantem & abulacioni mee. **Actu** Sci-
tis autem & uos philippenses. quod in principio
euangelii quando profectus sum a macedonia.
nulla mihi ecclesia comunicauit in pactione
danti & accipiti. nisi uos soli. quia & thessal-
onica semel & iterum in usum mihi misistis.
Non quia quaero dantem. Sed requiro officium
abundantem in pactione uera. Habeo autem
omnia & abundo. Repletus sum accipitis
ab episcopo phrodito. quem misistis odorem suae
uirtutis. hoc tamen accipite placens dantis.
Deus autem noster impleat omne desiderium uostri.
secundum diuicias suas in gloria in christo ihesu. Deo
autem & patri in gloria in seculum amen.
Salutate omnem semper in christo ihesu. Salutant
uos qui mecum sunt fratres. Salutant uos omnes
sancti. **de** Maxime tamen quid accipitis dantis

sunt Græcæ dñi nī ihū xpī cum r pū uerbo am.
 SCRIBTA DE U^BE ROMA U^I U^R
 FIT AD PHILIPPESES. Habet uersus cel:
 Incipit ad thesaloniceenses .i.

Incipit ad eos deo. argumentum.
Ad thelonicenres secundā scribit. & notum
facit eis de temporibus nouis simis. & de aduer
sari de tectione scribens de athenis.

Item capitula

- i He ex terra mini per epistula quasi in nobis
mirra quia infret die dñi. uent er go discersio
primum & tunc nudabitur aduersari ur.
orate pro nobis ut eripiamur a malis hominib;
- ii Dircedite ab omni fratre ambulante in ordi
nate. qui uult operari non manducet. qui
non est obaudiens uerbo nostri nolite
commisereri ei. ut reuerentiam habeat
non ut inimicus fiat. **expte** capitula

Paulus & silvanus & timotheus ecclesie
Dichersallomicensium in dō p̄cip̄e & dñō ihū
 xp̄o. gr̄ca & uob̄ & p̄cc̄. Gr̄ca daraginur
 h̄cō semp̄ p̄ omnib; uob̄. Memoria ūri faciend̄
 in op̄at̄ionib; n̄r̄. Sine int̄missione. memorer
 op̄at̄ur fidei ūr̄e. & laboris & accept̄at̄is. & sust̄i
 nend̄e sp̄ei dñi n̄r̄ ihū xp̄i. c̄n̄ d̄m̄ & p̄cip̄e n̄r̄;
 iii. Sciēter fr̄. dilecti ad dō electionē ūr̄am. quia
 euangeliū n̄r̄ non fuit ad uos. in p̄cip̄ione acētū.
 Sed in uisitate & sp̄u sc̄o. & in pleni tudinē multa.
 Sicut sc̄i ar̄ quales fuimur uob̄ p̄p̄t̄ uos. &
 uos imitac̄i ad op̄er̄ n̄r̄i facti er̄ ar̄ & dñi. Sc̄cipi
 end̄ uerbū in ambulac̄ione uultu cū gaudio sp̄i
 sc̄i. It̄c̄ut facti s̄i ar̄ forma om̄nib; c̄cedentib;
 in macedonia & in achaiā. Quob̄ enī diffi
 c̄litate r̄p̄modū. Non solū in macedonia & in
 achaiā. Sed & in om̄ni loco fidei ūr̄e q̄e ad
 dñm̄ p̄ f̄c̄t̄e. It̄c̄ut non sit nob̄is p̄cesse
 quicquā loqui. Ipsi enim de nob̄ annuntiant
 quidem in d̄roiatū habuimur ad uos. & quo
 modo conuersi er̄ ar̄ ad dñm̄ a simulac̄er̄

Scriptura dicitur uisus & uisus & septuaginta & sex
decebat. quem surciatuit & mox dicitur ihm. qui
scriptura non ab ipse uenatur; III. Nam ipsi
sciat. sicut in dicitur nunc ad uos. qui non in anir
fuit. Sed an de parsi. & con am elur affecasiē
sciat in philippis. Fiduciam habuimus in dōnō
loqui ad uos euangelium dī. In multa sollicitu
dine; III. Ex hoc dō enī nōc nō de hōre
neq; de in munditia. neq; in dolo. sed sic p̄ba d
sumus ad dō. ut crederetis nob euangelium in celo
quimus; Non quae si hominib; placeat. sed dō
qui p̄bae copla nōc; V. Neque enī aliquando
sumus in rōmone adulationis sic sciat. Ne
que in occasione auaritia dōr dicitur est.
Neque quae p̄bae ab hominib; gloriae neque uob
neq; ab alur. Cum parsimur onsa esse ut xpi
apti; Sed facti sumus p̄bauli in medio uō
rum. Tamquā si in utrius fouet p̄bae suor suor;
Ita desiderant per uos cupide uolebamur dicitur
uob non solum euangelium dī. sed etiam ani
mae nōc. qm̄ ceperunt siminob facti erant;

III. Memorer enī eratis p̄r laboris n̄ri & fatiga-
 tionis. Hoc ē & die operanter nequeo uestrum
 grauari. Prædicauim̄ uob̄ euangeliū dī;
 Uor̄ ^{enim} dicit̄ eratis & d̄r. quæ sc̄e & iustit̄e sine
 quærellæ uobis quicredidistis sumus. sic sc̄is.
 Qualit̄ unūquēque uestrum p̄ quæ part̄ hor-
 suor̄ dep̄cēter uor̄. & consolēter exarsced-
 sumus. ut ambulāser̄ dignedō. qui uocatur uor̄
 in suam regnum & gloriā; Ideo & uor̄ gratiar
 agimur dō sine int̄missione. Qm̄ cū accepit̄ se-
 ar̄ cenobis uerbū auditur dī. accepit̄ ar̄ non
 ut uerbū hominū. Sed sic ē uere uerbū dī qui
 operat̄ in uob̄ quicredidistis ar̄; . . . VII. Uor̄
 enim Imitatores facti eratis p̄r ecclesiā r̄dī
 quæ sunt in iudex in xp̄o ih̄u. quia eadē passi
 eratis & uor̄ a con̄tribulib. uestris. sic & ipsi iu-
 dices. qui & dñm occidit̄ ih̄m. & proph̄et̄.
 & uor̄ p̄secut̄. & dō non placent. & omnib;
 hominib; & d̄ uerant̄; prohibēter uor̄ lo-
 qui gentib; ut saluæ fiant. ut impleant
 p̄ccatū suū semp. Præuenīt̄ enī r̄c̄ dī

sup illar urq; p finem; **Vij.** Hor autē s̄ de sola
ai a uobis ad d̄n pur horae ar p̄cau n̄ corle.
Abundantiur perancumur faciem ustr̄m uidere
cū multo desiderio, qm̄ uolumur uenire ad uos. Sed
quidē p̄caur & semel & idē. Sed impediunt nos
saccanar, q̄ ē enī n̄r̄e sper̄ aut gaudiū aut cōsue
glorice. Nonne uor̄ ante d̄m n̄m ih̄m erat in
ad uenatū ei. Uor̄ enim erat gloriā n̄r̄e & gaudiū.

Viii. P̄p̄t quod n̄ surtineret complur. Placuit nob̄ p̄manere
ad uenire solur. Emisimur Amotheū fr̄ d̄r̄e n̄m.
Amisimur d̄m di in euangeliō xp̄i ad cōf̄s̄m̄andor
uor̄ & scholāndor p̄s̄de u r̄c̄. Ut nemo moueat
in dubitac̄ōnib; uor̄. Ipsi enī sciat̄ quod in hoc
positi sumur. Nam & cum apud uor̄ essemur, p̄p̄t
dicebamur uobis p̄c̄r̄ suror̄ nos dubitac̄ōner, sicut
& factum ē & sciat̄. **A.** Prop̄t̄ea & ego
complur non surtineret nisi ad cognor̄ ob̄ d̄c̄ f̄d̄e
ustr̄m. Hec̄ f̄d̄e d̄m p̄p̄t̄ uor̄ h̄r̄ qui d̄m p̄
at̄t. & in uenire facit labor n̄r̄. **Xj.** Hunc
eud̄m uenire Amotheo ad nos a uobis. & ad
nuntiac̄ōnē nob̄ fidem & acc̄p̄t̄ ad d̄m ustr̄m. Uiquic

memorie nre habetur bo nre. Semp desideranter
 nor uiderentur nos quoq; uor. Pro consolatione
 sumus fr in uob in omni necessitate & tribula
 don nre p uram fidem. qm nunc uiuimus si uor
 faciat in dno. **XII.** Quicquid gressu acione
 possumus do scribu bre p uob. In omni gaudio
 quo gaudemus ppt uor anedm nm. Hoc de
 die abundantiur exultet. ut uideamur faciem
 usram. & complectamur ea q desunt fidei u rae.
 Ipseccur dr & pat nr & dnr ihu. diriget uic nam
 ad uor. Uor aut dnr multiplicet & abun
 dante faciat copiam in uob & in omner. Que
 ad modum & nor in uob ad conspiciendae copulacoe
 sine quarellae in sci acade anedm & pcedm nm.
 In ad ueniam dnr nri ihu xpi cu omnib; seir eius
 ampen. **XIII.** De cetero ego fr pscam uor
 & osecramur in dno ihu. ut quem ad modum
 receperit air a nob quomodo uor opostet
 ambulare & placere do. sic & ambulare air.
 ut abundet magis. Sciat enim quae pae
 cepit dedam. uob p dnm ihm. Haec eni

voluntate dī scīficatio u^{re}. Ut abis ane d^r uor
a fornicatione. Ut sciat unus quisq; u^{er}ū suum
u^{er}ū porridere in scīficatioe & honore. Non in parti
one desiderii. sicut & gentes q; ignorant d^m. ^{Et} ut ne
quis sup̄ grediat̄ neq; e^{is}am ueniat in nego d^o
fratrem suū. qm̄ uin d^o e d^r de h^{is} omnib; sic p̄dxi
mur uob & d^r a^lificati sumus; Non enī uo ceuit nor
d^r in munditiā sed in scīficatioe; Itaq; qui h^{ab}e
r^o sp̄it non hominē sp̄it sed d^m. qui etiā dedit
sp̄m sc̄m suum in nobis; **XIII.** Decet t^u d^e
ca^utem frat^{er}nitat^{is}. Non necesse habemus scribere
uob; Ipseni uor adō didicist^{is} illud in omni fr̄
in uniu^{er}sa macedoniae; **XII.** Rogemur a^lit^{er}
uor fr̄ ut abund^e d^r magis & operand^e d^r; ut
qui e^{is} s^{is} & u^{er}ū d^rum nego d^o ag^{er}at. & ope
ramini manib; u^{er}is. sic p̄cipimur uobis; & t^u hon^e
de ambul^e d^r ad eos qui foris sunt. & nullus ali
quid desider^e d^r; **XIII.** Nolumus autē uor
ignorare fr̄ de dormiend^o; Ut nō con^uer^utemini
sicut & d^r qui spem non habent; Si enī p̄di
mur quod ih̄r mortuus ē & resurrex^{it}; Ita & d^r eos

ut d^r ligat^{ur}
in uicē et^{er}n^{is}
faciat^{ur}

qui dormierunt p̄ ihm ad duodecimo. Hoc enim uobis
 dicimus in uerbo dñi. Qui enim or qui uiuimus qui
 residui sumus in adueniēti dñi. non p̄ueniemur eor
 qui dormierunt. Qm̄ ipse dñs in uersu & in uoce & est char
 geli. & in absc̄di de cœlo de celo. & in ostia
 qui in xp̄o sunt p̄stiterunt primi. Deinde enim qui
 uiuimus qui relinquitur. Simul recipiemur cum
 illis in nubib; obuiam dño in cœlo. & sic semper
 cum dño erimus. **XVII.** De dñi p̄p̄tibus carit̄e
 & in omni car̄ fr̄ n̄ in d̄ḡur. Ut scrib̄e uob; Ipsi
 enim diligētē sciat̄ quia d̄ dñi sic fur in nocte
 ita uenit. Cum enim d̄xerunt pax & securitas.
 Tunc repente fur sup̄ uenit & in d̄ruat. sicut
 dolor in uad̄o habenti & n̄ effugient. **XVIII.**
 Vos autē fr̄ n̄ er̄ ar̄ in ebrietas. Ut uos dies ille
 quem quē fur cōp̄hendat. Omnes enim uos
 filii lucis er̄ ar̄. & s̄ lu di ei. Non sumus noc̄ ar̄
 neq; ebrietas. **XIX.** Igitur non dormiem̄ sicut ecce
 & s̄ op̄ti sumus. Qui enim dormiunt noc̄ de dormi
 unt. & qui ebrii sunt noc̄ de ebrii sunt. Non
 autē dñi qui dies sumus. subrii sumus. In d̄u d̄ lucis

sicut ecce
 teri sed uigi
 lamur

fidei & caritatis. & gaudeat spem salutaris; quoniam non
posuit nos deum in iram sed in adquisitionem salutis
domini nostri ihesu christi qui nos parauit. Ut siue uigi-
lemus siue dormiamus simul cum illo uiuamus. propter quod
consolesmini inuicem. & edificate alterutrum si &
faciat. **XX.** Rogamus autem uos fratres ut no-
uiscitis eos qui laborant in te uos. & praesunt uobis
in domino & monent uos. Ut habeatis illorum abundan-
tiam in caritate. propter opus illorum; pacem habeatis
eis. Rogamus autem uos fratres. commiserati in quibus
consolesmini pusillanimes. suscipite infirmos. pacem
inter estote ad omnes. Uideat ne quis malum
pro malo alicui reddat. Sed semper quod bonum est
secatimini in inuicem & in omnes. Semper gaudeat
sine intermissione orate. In omnibus gratias agite.
Haec enim uoluntas dei est in christo ihesu in omnibus uobis.
XXI. Spiritum nolite extinguere. propheticas nolite respicere.
Omnia autem probate quod bonum est. Ab omni
specie malae abstinete uos. **XXII.** In precate
deum pacem sanctis uos per omnia. & in deo spiritus uos
deus & anima & corpus sine quaerella in aduersari

dñi nri ihu xpi sequatur. Fidelis e qui uocatur.
 qui & iam faciat. **XII.** **F**ratres orate pro nobis.
 Salutate fratres omnes in orculo scō.
XIII. **A**d
 iuro uor p dñm ut legat e episcopus hanc omnib;
 scis fratrib;
 Gratia dñi nri ihu xpi cum omnibus
 uobis amen.

Expt. ad thessal. loc. 1. & 2.

AD POSTERUM **I.** De persecutione quod exem-
 plum sit iurati iudicii dñi & persecutorū supplicio sem-
 pi dño. **II.** De dissensione & anti christo. **III.** De
 scis quod ad dñm eligent. **IIII.** De apostolica
 heretione. **V.** De aplo predicante quod non erit
 omnium fides. **VI.** De scis qd & omnib; malis ad dñm
 liberentur. **VII.** De separatione scōrum ab eis qui
 conseruiuant & qd peculiarē esse sūt semp mēibus
 fuerint. operati & dixunt ut qui operentur nec
 mēducent. **VIII.** De non operantib; & uisore
 agentib;. **IIIIII.** De separatione inobedientium
 ut seuerentur. **IXpt. Breues. Inc. p. p. p. p.**

Colosenses

Ad thessalonicenses secundā scribit aptr & noam
 facit eis. dē bono pōit. nouissimū. & de uisore
 dē dōne scribit hanc epistulam ab athenis.

Sept. p[er]ago. Incip. textus epistul[ar]e

Salutem & saluamur & timotheus ecclesie
Thersellonicensium in do[m]i[n]o patre & d[omi]no ih[esu] xp[isto]
Graciae uobis & pax ad[omi]ni patris & d[omi]no
ih[esu] xp[isto]. Gratias agere debe[m]us d[omi]no s[em]p[er] p[ro]
uob[is] s[er]u[is] iustit[ie] dignu[m] e[st]. Qu[on]iam sup[er] est[is] et p[ro]der[is] u[er]a
& abundat caritate unius cuius q[ui] omnium u[er]u[m] in
uob[is]. Itaque & nos ipsi in uob[is] gloriemur in ecclesiar[um]
d[omi]ni. Prop[er] adhaec u[er]it[ate] & fide in omnib[us] p[er]secutio[n]i-
bus, uerbis & tribulationib[us] quae sursum in se
emplum iura iudicij d[omi]ni. Ut digni habeamini regnandi
pro quo & patiamini. Si iustus iustus e[st] apud d[omi]n[u]m
tribulationem ^{retributionem} h[ab]it[ur]us. &
uob[is] qui tribulamini requiem nobiscum. In secula non
d[omi]ni ih[esu] de celo cum angelis uisur[us] e[st] eius. Inflama
ignis d[omi]ni uindicat[ur] h[is] qui non uisunt d[omi]n[u]m. Qui
non obediunt euangelio d[omi]ni n[ost]ri ih[esu] xp[isti]. Qui po-
ner[is] debent in u[er]ba d[omi]ni d[omi]ni & facie d[omi]ni & glo-
ria uisur[us] e[st] eius. Cum uisur[us] e[st] glorificari in seculis
admirabilis p[ro]p[ter] in omnib[us] qui se d[omi]ni d[omi]ni
Quia credita e[st] testimonium n[ost]ru[m] sup[er] uos in die illa

In quo & iam oportet ⁱⁿ ur semp. pro uob. ut dignetur
 uos uocatione ^{suam} dñi nri. & impleat omne
 uoluntate boni ^{accit}. & opus fidei in uobis.
 ut clarificetur nom dñi nri ihu xpi in uob. & uos in
 illo secundum gratiam dñi & dñi nri ihu xpi.

II. Rogamus autem uos fratres per aduentum dñi nri ihu xpi
 & nre congregacionis in ipsum. ut non cito moue-
^{amur} ^{sententia; terreni} ^{minim; p pñ} neque per sermonem. Neque per episto-
 lam aliam quam per nos missem. quasi in factis dñi;
 ne quis uos seducat ullo modo. Quomodo uisus
 est dispersio primum. & reuelatur fuerit homo pe-
 ccati filius perditionis. Qui aduersus & tollit sup
 omne quod dicit dñs aut quod colit. Itaque in templo
 dñi sedeat. Ostendens se aliam quam ipse sit dñs.
 Non scimus quod cum adhuc essem apud uos. haec
 dicebam uobis. Nunc quid d dñs sciat. ut
 reuelatur in suo tempore. Nam misisti uos & opus
 iniquitatis. tantum ut qui adhuc nunc dñs
 donec de medio fiat. & tunc reuelabitur ille iniquus.
 quem dñs ihu in tñfici & spu oris sui & dñs qui &
 in uis dñs one aduentur sui. Cum uerum ad

uenatur secundu[m] op[er]a d[omi]ni sicut tenet. In
omni uisitate signis & p[ro]digis u[er]is mendacibus.
& in omni seducatione iniqui t[em]p[or]e u[er]is qui pe
seunt. Et quod caruacem ueniat u[er]is non receperunt
ut salui fierent. Ideo mita[m] illis d[omi]ni op[er]a d[omi]ni
symp[er] ut crederent mendacis. Ut iudicet om
nes qui n[on] crediderunt u[er]itate[m]. sed consenserunt
iniqui t[em]p[or]e.

IIII. Nos aut[em] debemur gratias
agere d[omi]no semp[er] pro uob[is] fr[at]res dilecti ad d[omi]no. quod
elegit uos d[omi]ni p[ri]mitiu[m] in salutem in sc[ri]ptura d[omi]ni
sp[irit]u & de u[er]itate[m]. In que[m] & uocauit uos p[er]
euangelium n[ost]r[um]. in ead[em] qui si d[omi]no[m] gl[ori]a[m] d[omi]ni n[ost]ri
ih[esu] x[rist]i.

IIII. Itaq[ue] fr[at]res sicut & d[omi]no d[omi]ni d[omi]ni
omnes quos didicistis. Siue p[ro]ph[et]a[m] siue p[ro]ph[et]a[m]
l[ite]r[um] n[ost]r[um]. Ipse u[er]it[em] d[omi]ni n[ost]ri ih[esu] x[rist]i. & d[omi]ni p[ro]ph[et]a[m] n[ost]r[um]
qui dilexit nos. & dedit consolacionem & g[ra]tiam &
spem bonam in g[ra]tiam. Et hospitatur cor d[omi]ni u[est]r[um] &
confirmit in omni op[er]e & s[er]mone bono.

V. Deinde fr[at]res op[er]e p[ro]nob[is] ut s[er]mo d[omi]ni a[ug]ment[ur]
& clarificetur sicut & apud uos. Et lib[er]emur
a[ug]ment[ur] in p[ro]p[ri]etate & melius hominib[us]. Non enim omni[um]

87

fidei; **vi.** Fidelis autem dominus est qui confirmavit.
uos & curat & cetera. Confidimus autem de vobis in domino.
quoniam precipimur & faciamus & faciemus. Dominus autem diriget
consilia vestra in caritate dei & paciencia christi;

vii. **De iuncta dicitur.** autem vobis fratres in nomine domini nostri ihesu christi.
ut sub archa carum vobis ab omni fraude ambulante in
ordinatione. Non secundum traditionem quam accepimus a vobis.
Ipsi enim sciatis quem admodum oportet imitari nos.
Quoniam non in quiete sumus inter vobis; Neque penam gratiarum
maius habebimus ab aliquo. Sed in labore & fatigatione
ne. Proceperunt & sic operantur ne quem veram gratiam
remus. Non quasi non habeamus potestatem. Sed
ut nos in ipsorum forma daretur vobis ad imitan-
dos nos; Nam & cum essemus apud vobis hoc de-
nuntiabamur vobis. Quoniam si quis non vult operari ne-
manducet. **viii.** **Audiuitur.** autem inter vobis quor-
dam ambulante in quiete. nihil operante. sed
cupore argenteo. Hic autem qui eiusmodi sunt de-
nuntiatur & obreperemur in domino ihesu christo. ut cum
silento operante suum panem manducet;

viii. **Vos autem fratres.** nolite desistere benefacientes.

quod si quis non obœdit uerbo nō p̄ ep̄i & ulc̄ hunc
no tace. & n̄ con mir cece mini cum illo ut confundat̄.

& nolite quæsi inimicum ad amare. sed corri
pide ut fratrem. Ipseque dñi p̄cc̄ir. d̄ & uob̄ p̄c̄
ob̄n̄ semp̄i d̄n̄c̄ in omni loco. Dñi cum omnib̄. uob̄ir.
Salutate om̄ ea manu p̄cc̄uli. quod ē signū in omni
ep̄i & ulc̄. Itē scribo. Gratia dñi n̄ ih̄u xp̄i cum
omnib̄ uob̄ir. am̄;

*Expt̄. ad thessalonicens̄
Secunda.* Scribat̄ ab athenis. Itē ad colossenses.

I. GRATIAS. Agimur dō & p̄cc̄i dñi n̄ ih̄u xp̄i p̄ uob̄ir
audienter si den̄ uer̄it̄ ut̄an̄ uis̄ d̄ d̄ī con fofata
fiat̄ cū ḡudio ḡrad̄er̄ aḡnter̄ dō p̄cc̄i qui or
dignor̄ fec̄ in r̄of̄e sc̄ōr̄ū in lumine qui nor̄ q̄ripuit
depo d̄r̄ t̄c̄e d̄n̄e b̄r̄c̄um & d̄r̄en̄t̄ alic̄ in
regnum̄ filii d̄l̄c̄ationis̄ suæ.

II. Unde te
requir̄ uor̄ reducat̄ p̄r̄ philo s̄o phic̄. si con s̄usse
x̄it̄ir̄ cum xp̄o q̄ sust̄um̄ sunt̄ quæ d̄ d̄e.

III. Carit̄
at̄ quæ ē un̄it̄at̄ir̄ abund̄e in uob̄. on̄ ul̄iq̄
uif̄er̄ suir̄ & fl̄ū p̄cc̄en̄tib̄ sub̄ īc̄at̄i sint̄. p̄p̄mo
uest̄er̄ in gr̄a d̄a s̄ic̄ s̄c̄le cond̄it̄ur̄.

*Expt̄. capi
cula. Incipit̄. ARGUO ET UO 7*

Colossenses & hii sic laudo censer sunt asiani. &
 ipsi praeueniunt apseudo aptur sed & hor pepira
 lam corrigi. Audient enim uerbo ab archippo
 qui & minor equa in eor accepit, Ergo ceptur icem
 legatur scribitur eis ab epheso. **Expt. ARGUO**
tua. Incipit. Ipsa epistula.

Deculur aptis xpi ihu p uoluntate di. & amothur
 frat. hii qui color fir. scir & fidelib. fratrib. in
 xpohu. Grae a uob & pax ad o & pax dn̄i ihu
 xpi semp pro uobis orcentur. Audienter fide usum
 in xpohu. & dilectione que habet in seor omnes.
 ppter spem q̄ repositae uob in caelis. Quae audistis
 in uerbo usque ad euange li quod uenit ad
 uos. Sicut & in uniuerso mundo fructificat
 & seruit sicut & in uob. Secadie qua audistis
 & cognouit ar grae di in usque ad. Sicut
 didicistis ab epha fra carissimo consuetudo
 que fidelis p uos minister xpi ihu. Qui etiam
 manifestauit nob dilectione uestra in xpohu.

Et ihu xpo
 dn̄o n̄ro
 p̄tore n̄ro
 .i. Gratias agim⁹
 dō.

Pro eo & nos & qua die audiuimus n̄ orsemur
 p uob orcentur & por to lcentur. In omni sapientia
 ut impleamini agnitione uolu
 tatis eius.

& in dilectione spiritus sancti. ut ambulemus digne deo
per omnia placenter. In omni opere bono fructu
ficanter & sinceriter in scienda dei. In omni
uita de confortata. sed potest etiam claritate
In omni patientia & longanimitate cum gaudio
gratias agentes deo patri. Quid dignor non
fecit in pace sociis sanctorum in lumine. Qui ipse
non deponit de throno. & dicitur de
in signum filii dilectionis sue. In quo habemur
redemptionem & remissionem peccatorum. Qui
est imago dei invisibilis. primo generatur om
nis creaturae. Quia in ipso conditae sunt
universae in caelis & in terra. Visibiles & invis
biles. siue throni siue dominicae domus.
siue principatus. siue potestates. Omnia per
ipsum & in ipso creatae sunt. Super eam omnia
& omnia in ipso consistunt. Super eam caput
corporis ecclesiae. qui est principium primogeni
tus & primogenitus. ut sit in omnibus ipse primatus
& dicitur. Quia in ipso completur omnis
plenitudo in habitare & per eum reconciliantur

Omnia in p̄sū p̄ccē fecerūt p̄ sanguinē ejuē e iur.
 Siue quae in caelis Siue quae in terris sunt. Quorū cum
 erisur aliquando alienati. ^{in operibus malis} & inimici sensu. X
 in op̄e. Hunc autē reconciliavit in cor
 porē carnis ei p̄ mortē. Exhibēre uor scōr & in me
 alicor. & in se p̄ hēnsibilis corā ip̄s. Si autē p̄ ma
 nē in p̄ de p̄ndēat & stabiler. & immobiliter ab
 spe euāgelii quod audirant quod p̄dicatū ē in
 uniuersa creatura q̄ sub caelo ē. Cuius factus sum
 ego speculator minor t̄. Quinunc gaudeo in p̄sionib;
 propobis. Quod impleo eū q̄ desunt p̄sionum
 xp̄i in carne mea. pro corpore ei quod ē ecclesiae
 cuius factus sum ego minister sed dispensaci
 onē d̄ q̄ d̄atā ē mihi in uob; ut impleā uerbu d̄;
 Mystēriū quod ab̄r conditū fuit a secl̄ & s̄ḡra
 a omib;. Hunc autē manifestatum ē sc̄r e iur.
 quib; uoluit d̄ nō t̄as facere diuicias gloriē
 secretum huius in ^{gentibus} gentibus. Quod ē xp̄s
 in uob; sp̄s gloriē. quē nō ad n̄m t̄cem. Corrupi
 entē omne hominē. & docēt̄ in omni sapientia
 ut exhibeam omne hominē p̄fectū in xp̄o ih̄u;

In quo & laboro cessando, sed operatione eius
quae operatur in uisitate; Uolo enim uos scire qua
lem sollicitudine habeam pro uobis. & pro his
qui sunt laodiceae. & quicumque non uiderunt faciem
meam in carne. ut consolentur corda ipsorum. In
sarcina in caritate & in omni diuitiarum pleni
audimur in intellectu. In agnitione nostrae dei
patris. & christi ihesu. In quo sunt omnes thesauri
sapientiae & scientiae absconditi; Hoc autem
dico. ut nemo uos decipiat in superbiae & ser-
monum; Nam & sicor uos absens sum. Sed
spiritu uobiscum sum. gaudent & uident opus
uestrum. & firmamentum eius quod in christo est de ueritate
Sic ego accepit a domino ihesu christo in ipso ambulare
& Radicatus & superaedificatus in ipso & con-
firmatus fide. Sic & edificatus abundan-
ter in gratia & actione;

ii. Uideat ne quis uos decipiat per philosophiam
& inanem fallaciam secundum traditionem
hominum. sed elementaria mundi & non secundum
christum; Quia in ipso inhaerent omnis plenitudo

dicuntur cor poru liz. Cesar in illo
 pleu qui e caput omni pnci pccat & po
 & sciat in quo & sciam cu erant. Cistiamone
 non manu face tuc in & poluacione cor poru
 caput ^{sed} in cistiam cision expi; Conrepulq et in bucp
 armo. In quo & feruissit ar p fidem op & ca
 omi di. qui scti ceunt illu amostaur; Quor
 cum mostau erret in delicat. & p pudocap
 usae. Conuificauit cu illo donent uobis
 omnia delicat. Delent qd ad uessu nos erat
 chyrographum deceret. quod dret con drariu
 nobis. Sipsu dicit dnedio. affigat illud
 etici. & poliant pnci pccat & po & sciat &
 & duxer confdent. palam triumphant illos
 in sem & ipso; Nemo qd uor iudice in cibo aut
 in potu. aut in pccate diei ferat. aut ne omnia
 aut sabba toru q; r umbra su ditoru cor pur
 aut xpi; Nemo uor seducat. uolent in hu
 in iudice & relegione angeloru quent uidit.
 ambulent frustre in fluat sensu caput succ.
 Anon drent caput. & quo totu corpus pncu
 & conuicant sub ministris au. & constructum
 est erit in augmen tum di; Simostau er ar cu

xpo ab ele mentis mundi. Quid adhuc te qua
liuenter in mundo. decoratur. neq; con trecta u
tur. [¶] sunt omnia in interitu in ipso usu. Sed p
cepta & doctrinae hominum; [¶] sunt rationem
quidem habentia sapientiae. Insuper stultone & humi
liate. Sed n̄ p̄stendū corpori. Non in honore
aliquo. ad se autem de cetero. Igitur si conseruasse
xpr̄ q; sicut sunt q; n̄ ubi xpr̄ ē in dō
dī sedent; quae sicut sunt super dē n̄ q; sup dē n̄;
ostendit et ar. & uita uita abscondita ē cū xpo in
dō; Cū autē xpr̄ apparet uita uita. Ane & uor
apparet cū ipso in gloria; ostendit et ar
membra uita q; sunt sup dē n̄; Fornicatione. Inmun
dia. Libidinem. concupiscentia. & uicia.
[¶] ē simulacrum refutur; p̄tē uenit ircedi sup
filius in est dū ar; In quib; & uor ambulat
aliquando cū uisus in illis. Hunc autē deponit
& uor omnia. irā. indignatione. malitia. blasphemia.
Turper resno & ore uisus non procedat; pro
de mensa in uisus. & poluerit uor uisus homi
nem cū acerb; et. & induentur nouū eū qui ho
uic magnitūne. sed imaginē et qui creauit eum;
Ubi ē gentilis & iudaicus iustis & p̄pudū.

① . ne te agitat.
neq; sustulit.

91
barbarus & sciata. sequitur & liba. Sed omnia
in omnibus xpi. **III. Iudicite ergo uos sic**
electi dei. & dilecti uiresque misericordie benignitatem.
humilitatem. moderatam. patientiam. suppositam
in uobis. & donantes uobis ^{met} ipsis. Siquis aduersus
aliquem habet querelam. sic dominus donec uos uideat & uos.
Supra omnia autem habet caritatem. quod est unculum pacis
omnis. & pax christi & caritas in cordibus uestris. In qua & uos
cogitaueris in unum cor posse & gratia estote. Uerba
christi habetis in uobis abundanter in omni sapientia.
Docete & commoneat uos in euangelio. psalmus.
Cantate. Cantate spiritibus. in gratia & cantent
in cordibus uestris domino. Omne quodcumque faciamus uerbo
aut in opere. Omnia in nomine domini ihesu christi.
Credite ager deo & patri ipsius. Quisquis
subditus est ad deum uestrum. sic opus est in domino. Uiri
diligite uxores uestras. & nolite amari esse ad
illam. Filii obediatis parentibus. pro omnia.
Hoc enim placitum est in domino. Patres nolite ad in
dignitatem uocare filios uestrum. Ut non parilloani
modo fiant. Spiritus obediatis pro omnia dominis casta
liber. Non ad oculum sequentes. quasi hominibus
placenter. Sed in simplicitate cordis

92
iuratur qui sunt & ceteram cisione; Hu soli adiucator
in regno di. qui mihi fuerunt solacio; Salutat uos
ephastrer qui est de uobis ^{est.} sequitur xpi ihu. Semp
solicitar uos in orationibus; Ut & in p
fecti. & pleni in omni uoluntate di. Testimo
niu enim illi prohibeo. quod habet multu labore
uos & prohibi qui sunt laodiciae. & qui hi rapoli;
Salutat uos lucas medicus carissimus & demas.
Salutate fr. qui sunt laodiciae. Anim phem.
et in domo ei est ecclesia; Quia laetia fuerit apud
uos epistulae. fecit ut & in laodicensiu ecclesia
legat. Et eam q; e laodicensiu uos legat;
Adiciat de schippo. Uide mihi dny qd accepit
et in dno. ut illud impleat; Saluta domea
manu pculi; Memorer er tote uinculorum eoz;
Gracia di uobis cum amen;

Expi ad colosenses missa ab ubi
Romae carcerē p tithicu diaconu & hoie
sacrum acolituo. **Incipit ad thimotheum**
prima ARGUMENTUM. Thimotheu in su
it & doct de orlenatione episcopu & dia
coni & omni ecclesiae ceterae disciplinae
Incipit capitula.

- I.** **Boya** ē lex si quis ea legitime utatur
- II.** **Otimothee** Bonā militiā & militā quā multa
naufrā gaudent a fide p̄cedūm proregibus
& poter op̄ abur ut quidā uitaē d̄rensīgamur.
- III.** **quo** habito deceat orare uiror & mulier.
uulsi doose n̄ p̄mitat neq̄ dominari inuisum
- iiii.** **qui** ep̄i copatū desiderat magnū opur concupiscit
- v.** **De** ordinatione diaconi similiter dicit Re
ceduntē quidā. auctore & subdole docter.
- vi.** **nemo** iuuentutem suam con̄dernet. Iuueniorq̄
uidus nubent. ut nullā occasione dent aduſu
no. Uidua eligat non minus lxx annorū maio
rer. nā & duplici honore honoretur

Incip
ep̄la
BEATI
PAULI
AP̄TI ad
TIMO
THEV;

Salutem ap̄t̄r xp̄i ih̄u sc̄d̄ imp̄rium d̄i
saluatore n̄r̄i & xp̄i ih̄u spei n̄r̄e.
Thimotheo dilecto filio in fide. Gr̄e
Ave mir̄ dice. pax adō pax̄e. & xp̄o ih̄u
dn̄o n̄o; Sic rogauit te ut p̄man̄s ephesicū
ip̄em in macedoniā. Ut denuntiares quibus
dam neclit̄ doct̄ent. neq; in ab̄ d̄ent fa
bulur. & ḡne alogur inſeminar. Quaeque
ationes p̄st̄ant magis quā aedificatiōē d̄i s̄e in
fide; Firmate p̄cepta ē caritar de corde p̄s̄.

& concisiva bonae. & si den ficitur; Aquibus
quidam abstruenter conuerti sunt. in ueni loquiū.
uolenter erre legir doctorer. non in dellegen
er neq; quare locunt. neq; de quib; affirmant.

¶ Sciarius uirtute quae bonae lex. Si quire ea legit
mae utatur; Scienr hoc quic iusto lex n est po
sita. Sed iniuratur & n subditur. impur &
pccatorib;. Sceleratur & conatminatur.
parricidur & matricidur. homicidur. fornicatur
marculorū concubitorib;. plagatur. mendacib;. ²
puri;. ² **¶** Si quid aliud sciencie doceant aduocant.
^{ve} **¶** Si e scd euangeliū gloriæ beati dī. qdē scd rāe
mhi. **¶** Graecatur ad dī qui me confortat ut xpō ihū dno
nō. **¶** Quae fidelē me scīa maure. ponent in ministerio.
Quiprius sui bicer phemur. & p se cutor. & con dume
uofur. Sed in dīcā consecutū sū. quia ignorauer
feci in credulitate de mea; **¶** Superabundauerunt grāda
dnī nī cū fide. & dilectione qī in xpō ihū; **¶** Fidelis
pōmo & omni acceptione dignus. **¶** Quia xpr ihū
uentū in hunc mundū pccātoſer saluor facere
quorū primus ego sum; **¶** Sed ideo mīrdia con
secratur sū. **¶** Ut mīe primū ostendat xpr ihū
omne pccāten dīcā. ad in fōrmā gōn eorū qui fecerunt

sunt illi in uita dñi; Regi aut scilicet in hospitali
inuisibili soli dō honor & gloria in secula seculorum amen;

II

Hoc p̄ceptū cōmendo tibi fili timothee sc̄d̄ p̄
cedenter in egyptiar. Uemiliter in illis bonā
militiā habent fidem bonā conscientia. Quāquidā
p̄pellendū est ad fidem naufragū; Ex quib; e
nimeneur & ascendū quorū p̄didit sententia
ut discant non blasphemare; Obsecro it̄ primo
omniū fidū obsecrationes. orationes. postulatio
nes. gratiarū actiones. p̄ omnib; hominib; ; Pro
regib; & omnib; qui in sublimib; sunt. Ut quidā &
dñi quilla uita agamus. in omni p̄dicatione casti
tate. Hoc enī bonū ē. & acceptū cor̄p̄e sc̄lūe
atq; h̄r̄e dō. Qui omnes homines uult sc̄lūos fieri.
& ad agnitionē ueritatis uenire; Unū enī d̄r.
Unū & mediat̄ d̄i & hominū homo x̄p̄r̄ ih̄s.
Quid dicit s̄n̄ & ip̄sū sed emp̄tione p̄ omnib; ur
ber̄ simonū & iacob; suis.

In
quo positus sum ego p̄dicator & aptus; Ueritate
dico n̄ mentior. Doctor ḡn̄tū in fide & ueritate;

III

Uolo ergo uisitor orare in omni loco. leuans
p̄p̄ter manus. sine iura & disceptatione. Sim
liar & mulier in habitu ornato cū uisitatione

& sobrietas. **O**mniter se non intonat in criminibus, aut
 cupit aut mactat, uel uerte priora. sed quod
 deest mulieribus. promittit dicitur pro deo populo
 bonae. mulieribus in silentio dicitur cum omni subiectione.
 Quod si aut mulieribus non promittit tamen neque dominari in uisum.
 sed esse in silentio. Adde enim primus formatus est. deinde
 tunc. Quod est seductus: mulieribus aut seductae in
 praevencione sunt. Saluabitur episcopi per saluorum gratia
 donec. Si promittit in fide & dilectione & scilicet
 donec cum sobrietate. **III. FIDELIS** primo; Si quis
 episcopatum desiderat. bonum opus desiderat.
 Oportet esse episcopum in sephensibile esse. Unius uxoris.
 iustus; Sobrius prudentem. pudicum omnia. hoc praec
 lem non uino lentum. non peccatorem. sed modicum. doctor.
 non litigiosum. non cupidum. Si uero domui bene praest
 positum. Filios habente subditorum cum omni castitate.
 Si quis carum domui suis praesentem heret. quomodo
 ecclesiae dei diligentem habebit. Nonne ophitum
 per superbiam elocatur in iudicium incidit diabolus.
 Oportet autem illam & desponsam habere bonos coher
 qui foris sunt. ut non in obprobrium incidat & licet
 diabolus. **V. DECORUS** similiter pudicorum.
 non bilinguis. non multo uino deditor.

pceptis; Scificat ent p uerbu di & oratione; hae & p
 ponent fratrib; Ponur qur minit xpi ihu; & nu
 quatur uerbu fi dei & bone doctrine qua arseu ar
 er; In ep tae aut & amiler fabular de uita; Exer
 cepsu ad p i & ad; .. Praem cor p oraly & exercit do.
 ad modicu utaly e; P i & ar aut ad omnia ualy e; ..
 Promissione habent uitae. In un ce & suare; Fi
 delis rimo & omnia accep sione dignus; In hoc enim
 laboramus & uice dicimur. quia p sicebimur in dnu
 uir que saluator omniu hominu maxime p deliu;

quod dicitur

U Praecepte hae & doce. nemo ad alit ogra aia
 condon nat. Sed ex emplu esto fi deliu in uerbo. In
 conuersione. in caritate. In fi de in castitate;
 Quisno. & ad de lectioni. & exhortationi doctrine;
 Non negligere gradus q; e in de; q; dicitur e ab i per
 prophetia; cu in possessione manu praef b i dnu;
 Dabit medietate in hinc esto. ut p flectur dius in cen
 festur sit omnib; ; Ad ad de ab i & doctrine. in ste
 illis. Hoc eni facient. & seipsu saluu facier. &
 eor qui de audiant. Senior e ne in crepau sur. sed
 obsecra ut p a trem. Iuuenes ut p r. Anus ut ma
 gis. Iuuenular ut sororer. In omni caritate.
 Viduar hon ora. q; uer uer. Si quacut u i dua

filiorum aut nepotum heredes. Dirigit primum domum
sua regere. & in uice reddere parentibus.
Hoc enim acceptum est coram deo. Quae autem uis uidua
est desiderata respicit in deum. & instat obsecra-
re domibus & orationibus nocte & die. Namque in deli-
cur est iuueni. in opus est. Et hoc precipue. ut in re-
prehensibilis sint. Si quis autem suorum maxime do-
meratorum curam non habet. fidem egreditur. & est in-
deli deterior. Vidua eligat non minus. In annorum
Quae fuerit unius uir uxoris. In operibus bonis
terram omnium habent. Si filios educabit. Si horum pro-
receptit. Si sororum pederabit. Si in bule a honem
pactentibus subminis dabit. Si omne opus bonum
subsecrat. Ad uisus horum autem uiduarum deuita.
Cum enim luxuriae fuerint. in xpo nubere uolunt.
Habenda dant ratione quia prima fides in ritum
fecerunt. Simul autem & otiose dicunt eis auste-
domos. Non solum otiose. sed & uisibiles & curiosas.
+ Loquentesque non oportet. Uolo ergo iuueni per
nubere. si uis procreare. & esse familiaris.
Nullam occasionem dare diabulo maledicti
gratia. Ita enim quae de ^{con}ueuerit raro post
sacramentum. Si qua fidelis habet uiduarum sub

minis & illis. ut n̄ gra uetur ecclesie. Ut hinc q̄
 usq̄ uideat sunt sufficiat. Quibene p̄cesunt
 p̄sbr̄. Duplici honore digni habeant. maxime
 qui laborant in uerbo & doctrina. Dicit enim Iuditha
100.10
 semp̄are; Non alligabitur tibi ai dicens ei. &
 dignor̄ est op̄ariur in spe de succ̄. Ad quum
 p̄sbr̄um accusationē noli recipere. nisi sub duo
 bur & arb̄. & arb̄. P̄cedente aut̄ corā omnib;
 aq̄ue. ut & ceteri amore habeant. Testor corā
 dō exp̄ō hū. & elegetur angelur. ut hanc cur todī
 ar̄ sine p̄cediudicio. nihil faciat. in alie parte
 declinando. Quamur cito nemini inposuatur
 neq̄ cōmunicatur p̄cedat alienur. Te ipsum
 castū cur todī; Proliadhuc aqua bibere. Sed uno
 modico usq̄. p̄p̄t̄ stomachū aū & frequenter aq̄
 infirmuēder. Quorundā hominū p̄cedat mani
 festat̄ p̄cedenda & diudiciū. Quorundā aut̄
 & subsecunt̄. Si milit̄ aut̄ & fecerit bonū mani
 festat̄. & q̄; alit̄ se habent cōscondi non por
 sunt; Qui aq̄; sunt subiugo r̄sur̄ dominor̄ suor̄
 omni honore dignor̄ arbitrentur. Ne nom̄
 dñi & doctrina b̄sar̄ phemetur. Qui autem
 f̄deler̄ habent dominor̄ non cōscondunt.

Quicquid sunt. sed magis respiciunt quicquid fideles
sunt & dilecti qui beneficii participent; haec
doceat & ostendat. Siquis aliter doceat & non ad quicquid
sentit sermonibus domini nostri ihesu christi. Veri quod secundum pie-
tatem est docere. Superbia nihil sciens sed langu-
entem ceteris querens & pugnantem uerbis; Quibus
operantur in uide conuicti & conuicti blasphe-
miae & suspicionis male; Conuicti conuicti hominum mendaciorum
ruptorum. Quicquid uisitate priuatis. Quicquid
mentem quicquid est pietatis. Quicquid quicquid
magnus pietas cum sufficientia; nihil enim in uisitate
in hunc mundum dicitur dubium quia de a se quicquid
per sum. Habentem autem alim ac. Quibus de quibus
his conuicti sumus. Nam qui uolunt diu de-
fici. Incidunt in conuictione & laqueum dia-
buli. & de se de se multa in uisitate & nocua. quicquid
magnus homines in in uisitate & conuictione. Ra-
dixent omnium malorum est cupiditas. Quicquid
appetent per se uisitate de. Quicquid
sedolentibus multum; Tucent de homodi haec se
se de uisitate uisitate uisitate pietatis de. caritate
paxent cum mansuetudine. Cetera bonum est de
fidei. Ad per de uisitate in qua uocatur er.

& confersur er bona confessione coram multis testib; ;
 Principio Abi coram do qui uiuificat omnia & xpo ihu
 qui testimoniu reddidit sub ponci opulento bonam
 confessione. Utrique mandatu sinemacule insep
 hensibile. usq; in ad uentū dñi ni ihu xpi. que sur dñp
 rib; ostendit. beccz & solur possent. p se regu & dñr
 Dominantū. Qui solur habe in mōsta uita dñi. &
 lucm habitāt in accessibile. que uidet nullur homi
 num sed nec uidere potest. Cui gloria & honor & impe
 riū sempiternū. Diuab; huius scū pcipe n̄ sublime
 sapere neq; sperare in mōsta diuidarū. Sed in dō
 qui p̄s̄t̄at nob omnia abunde ad fusidē. Bene
 dicit. Diuiter fca in oprib; bonis. Facile tribu
 se. Comunicare. Thesauri zcise sibi fundamētū bonū
 in futurū. Ut ad p̄herdant usq; in uitam. Otimo
 thee depositū custodi. Deuicent profana ruoū
 nouitate. & opposi honer falsi nominis sciendae.
 Quāquidā promit dñter ciste fde & ci digne.
 gra & dñm amen;

Expt. ad timotheū prima. Iuē. ad eum deo
 Secunda arguone et uos. Timotheos scribit
 de exhortatione martiri & omni regulae
 uigilant. & quid futurū sit dñ p quib; nouissimis

De successione, **Expl. Arguōtia Incipit**
capitula. epist. I. De persequo
quatenus fuerit in aetia. Nemo militans dō
obligat se negotiis secularibus.

ii Preberet euāgelium dī constantē p̄dicare.
Quidā enī dicunt peritū deationē iam fuisse & eū
tunc multos. Huius qui substant domos & p̄le
dant multis secularibus honoribus p̄ccātur.

iii **Quis** ep̄i dōp̄: quando sūnā doctrinā n̄ sur tūe
bunt. & sēd sūe desideria coarctabunt sibi
magis dōp̄

Saulus ap̄tr. p̄ uolūte dōndi sēd p̄missio
ne uitaē q̄e in xp̄o ih̄u. Timotheo ca
pirissimo filio. gr̄a & a mir dia & pax ad dō
patre & xp̄o ih̄u dñō nō; Gratias ago dō cui
sp̄suo a progenitoribus in conspectu p̄p̄e.
Quā sine in t̄m̄sione habere a memoria in
gr̄a dōnib; meis nocte & die desideria n̄ dēuidet.
Memor lacrimarū tuarū ut gaudia impleat.
Receptionē accipiens et f̄der q̄e in dōnō s̄p̄a
q̄e & habet ut primū in aua tua uideat. & in ma
ḡe tuarū. **Adur** sum autē quod & in dō.
P̄p̄t quā causā ad moneo ut idur ceter

gratiam quae erit in te propositio neminem
 merum; Plonem dedit nobis dr spm amoris.
 sed uis dicitur & dilectionis & sobrietatis, Noli
 itaq; subterfere testimoniu dñi ni neq; me uincat;
 Sed conlabore euuangelio seed uis dicitur di. quonor
 libere uis & uis euit uis euit ^{sua} euit; Non seed opora
 ne; Sed seed propositu suu & gratia q; da acenob
 in xpo ihu ante tempora saecula; Manifestata
 euit nunc p illuminatione saluatore nri ihu xpi.
 Quidam dicit quidem morte. In lumine uis aut uita
 & incorruptioe p euuangelio. In quo posita sum
 ego pcedit & aptur & magis euit geniu; Ob qua
 euit & uis hae pcedor. Sed n confundor; Scio
 enim cui credidi & esur sum quia potest euit depositu
 meu seruire in illu diem; **I FORAM HABE**
 sanorum uisboru quae me audiri in fide & dilec
 one in xpo ihu; Bonu depositu cur ad di p spm
 sem qui habitaret in nob; Scir ^{hoc} quod ausurunt a
 me omnes qui in a sic sunt. Ex quibus euit figelur &
 hermo gner; De midia dñi onesi foru domui.
 Quia saepe mare fugerunt & cardem meam
 non erubuit; Sed cu rom am uenir p & sollicita
 me quae sicut & in uenit; De illi dñi in uenire

mir dicē ad nō in illa die. & quoniam ephesi minis dicitur
 melius auctoritate tuae hōi. confosare in gruda
 quae ē in xpō ihū. & quod dicitur a me p multos dicitur
 Hae commenda fidelib; hominib; qui idonei sunt &
 alior doctore. laborare sic boni miles xpī ihū; Peno
 militans dō implicat sen ego dicitur secularib;. ut epla
 dicitur aut sepelitur. Nam & quicquid in agone non cono
 nat nisi legimus & dicitur. Laborante agricolā.
 Oportet primū desudare; p ipse; In allege q dicitur
 Oportet enim ab dō in omnib; in allege tū;

II **vevov** est dicitur ihū resurrexisse amos dicitur & semi
 ne dicitur dicitur euangelium meū. In quo laboro usq ad
 vincula quae simale operanti. Sed verbum dicitur ē all
 gū; Ideo omnia sunt tunc p pte elector. Ut dicitur
 si redire consequant. q ē in xpō ihū cū gloria calet;
 Fidei respō; Nam si commortui sumus &
 conuiuemur. Si sur tunc dicitur & conregnabim. Sine
 gubimur. ille fidei manet. negat se ipsū non po
 est; Hae comone teratificans corā dō; polū usq
 con dicitur. & nihil utale est nisi ad subiectionē audi
 entū; Sollicite cura dicitur pū pbabile. & hō dicitur
 op dicitur in reprehensibile. Rē dicitur ac ten dicitur
 usq dicitur ac q. Proficua autē in aniloqua

et alle negabit
 non ignone
 amus

99

Deuræ. Multū enī p̄ficiēnt ad impietatem. & p̄p̄m o
eorū ut cān. or̄ r̄p̄t. & quib; ē h̄m̄eū^{ne} & phil̄cū.
quia usitā^{te} & occiderunt. Dicentes resurrectionē
iam fecerūt. & sub usitā^{te} quorundā f̄dē. Sed p̄m̄ um
fundamentū dī s̄t̄t̄ h̄cēbent signaculū hoc cognouit
dñr̄ quisuntē. & dir̄cedat ab iniquitate omn̄is qui
nominat nom̄ dñi. In magna autē domo n̄ solū sunt uasa
aurea & argentea. sed & lignea & sc̄tilia. & q̄d̄cūm
quidē in honore. Quædā autē in contumeliā. S̄ quis
ergo enūdā usit̄ se abistat. Er̄t uar̄ in honore sc̄i
f̄c̄cū & utilē dñi. & domne opus bonū p̄ceptum.
Iuuenilia autē desideria fuge. S̄c̄c̄p̄e usit̄ iur
ticia. f̄dem captā dñi. p̄c̄c̄c̄ h̄r̄ qui in uocant
dñm̄ decor de puro. Stultus autē & sine disciplina
quærit oner̄ Deuræ. Sciens quia generant lites.
S̄quū autē dñi non op̄s̄t̄ & ligat̄ se. Sed mansue
dit esse ad om̄es. Docibilem p̄cedentē. Cū moder
tia consipientem eor̄ qui res̄ir̄ tunc ^{si} quando
desillit dñr̄ penitentiā ad agnor̄ cōdā usitatem.
& res̄ir̄ cant ad icebol̄ lequæit. a quo capti ui
dēt̄ ad ipsiur̄ uoluntatem.

III. Hoc autē op̄s̄t̄ q̄d̄ in nouis dieb;
in faciebunt dñi pora p̄culora. & in thominer

in his q; didicistis. & crediderit tibi. scientia quo
 didicistis. & quia ab infancia sciebat litteras nostras.
 q; tepor sunt in salutem ad salutem p; fide q; in xpo ihu;
 Omnis scripturae diuinitur in spirita ac ueritate
 ad docendum. ad arguendum. ad corrigendum. ad
 erudiendum in iusticia. Ut p; fecerit sic homo di.
 ad omne opus bonu in salutem. Ter tificor cora
 do & in xpo ihu. qui iudicaturus e uiuor ac mortu
 or. & aduentu ipsius & regnueiur. Predica uerba
 in tate oportune in oportune; ad huc obrecrea. in
 cetera. in omni paciencia & docet in eis. Quatenim
 ab opus cū rancē docentur p; sur tenebunt. Sed
 ad sua desideria coacti. docent sibi magis hor.
 p; riter ter auribus. & uisitate quide auditu
 auspant. Ad sepulcrum aut conuertent. Tu ergo
 uigila in omnib; labora. Opus fac euangelizet.
 minis xpi au imple ^{sobrius esto} Ego enim ite delibor. & dō p;
 merce resolutionis in facte. Bonū est tū est
 u. cū sū consumaui. Fidem resuacur. dereliquo
 reposita e mihi iusticie coronae. quae reddet
 mihi dñr mille die iustur iudex. Non solum
 autē mihi. sed & his qui diligunt aduentum
 eius. Festinate uenite ad me cito. Decimas

enim medere liquit. Diligent hoc scdm. & cecur the
sallonica. Creper in galacia. etur in dalmacia.
Lucas e mecu solur. Maximo ad sume & adduc tecum.
est enim tibi ualir in ministeriu. **Ti** dicitur tunc mihi
ephesum. pae nule que reliqui troade apud cerpu
uenient affere libror. Maxima autem membrax mar.
Alexander aperiatur multax mihi malax er ad dit. Red
dat ei dnr sed opere ei. quem & audeurta. Valde
enim ~~scdm~~ ^{meis} usbir nri. In prima mea defensione
nemomibi ad fuit. sed domner meder aliquerunt. non
illur impudetur. Dnr cur mihi ad sciat & con sice
ur me. Ut p me p dicao im pleat. & audient
omner gentes. & liberat su de ore leonis. liberat
mednr ab omni opere malo. & saluu facit in regnu
suu celestae. cui e gloria in seclae secloru am en.
Salutae pnr ^{illam} & c. quicam & oner fori domum.
Grax cur sanasit corinthi. Trofimupi autem
reliqui in bsmu. melu. Per tina ante hienem uisite.
Salutent de eubolur & pudent. & linur. & claudia.
& pnr omner. Dnr ihu xpr cu spuruo. Grax auobir
cu amen. **Sept. ad romo cheu secunda. Iheru**
ad romo arguementu. Titu conuone
facit & in sarur de conr etur one pccer b: dnu &

deripi acq̄ conuersione & hereticis uicendis qui
iudicis fabulari credunt

Incipit capitula epistulae

I De contrariatione maiorū natu. quia sunt multi
eudemoner. Ergo doce q̄r scire docerunt & in modo
condemnat; **II** hereticos homines
postuā & secundā correptionē deuicā & nō dicant
opārem ad usū necq̄ p̄uor. **Explicit**
capitula incipit textus epistulae

Daulur scriuit dī. aptur autē ihū xpī. secū fide
delectatū dī & agnitionē uirtutū q̄ secū
p̄dicatē ē in r̄pem ut ea dīnce. Quā p̄misit
quin mentit dī. cū t̄ dōn pora secularia. Mani
festauit autē dōn porib; sū uerbū sūū. In p̄ dīca
one q; dīcaē m̄hi. Secū p̄ceptū saluacōis n̄ dī.
Tito dilecto filio secū cōmunem. s̄ dem.

I **Grata & pax** cōdō p̄ce & xpō. ihū saluacōis
nō; huius p̄i grā & reliquitē c̄p̄at. ut ea q;
desunt corrigat. & contrariat p̄ciuatē p̄t̄r̄or.
sicut ego tibi dirposui. Siquis sine crimine est.
Unus uxorū uir. P̄lior habent s̄ d̄ler. n̄.
In accusacōne luxūrie aut non sub ditor;
Oppōdēnē p̄m sine crimine erret. sic dī dirpen

Secatore. non sup bumin irrecundum. n̄ uino lentum.
Non peur fore. Non cur pir lucri cupidū. Sed hospi
tale. Benignum. sabriū. Jur tu. sem. continen-
Amplectenteu qui secū doctrina ē fidele r̄gmon ē.
Ut possit sit & hostia in doctrina sc̄na. Quor qui
conspiciunt & fugere. Sunt enī multa & inobedi
enter. Ueni loqui & reducere. Maxime quide
ciscuacioner. ^{quos oportet redargui.} Qui uniuersar domos sub uisunt
Docenter q̄. non oportet. An pir lucri gr̄e d̄e.

II Dixit quidā sc̄llur p̄ priur ipsorū p̄ph̄a. Credē
sersem p̄ mendacer. male bestis uenerit p̄gn̄. Testi
moniu hoc uerū ē. Quā obcurā increpa illor d̄se.
Ut sc̄ni sint in fide. Non in tendenter iudicior fū
bulur. & mandatur hominū uisitandū se ueritate.
Omnia munda mundis. Com quinq̄ aut & in f̄
delib. nihil ē mundū. Sed in quinq̄ta ē eorū & in f̄
& in c̄n̄cia. Confitent̄ senor se Dm̄. Facit aut
negant. Cū sint abominatq̄ & incredibiles. & ad omne
opur bonū reprobi. Tu aut loquere q̄ decet sanam
doctrinā. Sener ut sobrii sint. pudici prudentes.
f̄ni fide. ⁱⁿ dilectione. ⁱⁿ p̄c̄n̄cia. Anur similiter in
habitu sc̄. Non crimina d̄icer. Non multo uino
seruientes. ^{p̄} Deditur. Benedicite. ut prudentia doceant.

Adulter centular ut uxor suor amant. Filior diligant
 prudenter carat. Domus cupit habenter, benignar.
 subditer uirur suor. ut n̄ blasphemetur ^{me} uerbu dī. Iuuar
 similiz hospere ut sobri sint. In omnib; prebe& ipsum
 exemplum bonorū operū. In doctrina in integritate.
 In caritate. In grauitate. Uerbu sciēti in rephēn
 sibile. Ut ir qui ex aduerso ē usque t̄ nihil habent
 maculā dicere de nob; sequor dominis suis subditer ē.
 In omnib; placenter. Non conseru dicentur. Non
 freudenter. Sed in omnib; fidem bonā orten penter.
 Ut doctrinā saluatore n̄ dī ophent in omnib;. Ap
 pacit enī grātia dī saluatore omnib; hominib;. Ap
 studior nor. Ut abneganter impi& cartem. & se
 culcena desidua. sobriate & iurte & pie uiuamur
 in hoc seclō. Ex p̄catorē beate ip̄m. & aduentū
 glorie magni dī. & saluatore n̄ ih̄u xp̄i. quide a
 sen& ipsum pnot. Ut nor sedim q̄ ab omni iniquitate.
 Amundate sibi populū acceptabile. secatore
 bonorū operū. Hæc loquere & ostende. & sue
 cum omni imperio. Nemo de conserpnet. Ad mo
 ne illor principib; & potestatib; subditer esse.
 Dico oboedite. Ad omne opus bonū p̄cator
 ē. Neminē blasphemare. Non haq̄ oror

esse sed moderatior. Omnem orationem denter mansue
audinem. ad omnes homines. Examen enim & non aliquan
do insipienter. ~~Increduliter~~ erranter. Sequen
ter desiderat & super gratiis. ueris. In malitia & in
uidia agenter. ^{odibiles.} Odienter in uicem. Cuius benigni
tatis & humanitatis apperuit saluator noster noster.

Non & opibus. iuratisque non fecimus. Sed secundum sua
miseriam saluor non fecit. Placuerunt regem & dominum
& renouationis rper sci. que effudit in nobis & bunde
per ihm xpm saluatore noster. Inimicis utiurificati gratia
ipsius heredes simus secundum uicem uitae & ne. Fide
in regno est. & de his uoluntate consistunt. Ut cupent
bonis operibus. per se quicquid dicit. Haec sunt bo
na & uita hominibus. Stultitiae autem quae rationem. &
genealogiarum. & consensionem & pugnam legem de
uitae. Sunt enim inutiliter & uanae. Hae & in homine
proua & secunda correptione de uita. Sciens
quia subuersus est qui ei modus. & delinquit. Propheta
iudicio condemnatur. Cum igitur ad deum apertum
aut hunc festina ad me uenisse nicopolim. Ibi
enim statui hiemare. Zenonem legimus peritum & apollo
sollicitus perire. ut nihil illis desit. Discant autem
enim bonis operibus. per se ad usum necessarios.

ut non sint in fructuosi, Saluati sunt & qui mecum sunt
 omnes. Salutate omnes quoniam amant in fide. **Grada**
 dñi cum omnibus uobis amen; **Expti. ad Titum Ine ad Philimonem**
 Anguaretam. Filimonem familiarer ut dicitur face pone
 simo sequo ei scribitur autem ei a roma decastet & epeundem
 mesimo. **INCIPIT. EADEM. EPIS. TUL. AD.**

Paulus uincitur xpi ihu & thimotheus frater filionem
 dilecto & adiuuato in no & appie sorori & astippo
 commilitoni no & ecclesie eq; in domo tuae. Gra
 da uobis & pax ad o pacis no & dno ihu xpo; Gra da
 ad thomeo semp. Memoria tua facient in orationib;
 meis. Audient caritatem tua & idem que habes in
 dno ihu & in omnes scos. ^{operis quod} Ut comunicado fidei ^{est}
 euiden fiet magnitudine omnir. boni. in uobis in xpo
 ihu; Gaudiu eni magnu habui & consolatione in car
 itate tua. Quia uir & gra scoru requieuerunt pae
 frate; ppe qd multa fiducia habent in xpo ihu
 Imporandi tibi quod ad rem pofam & ppe caritatem aut
 magis obsecro cum sis utilis ut paulus tenet. Hunc
 autem & uincitur ihu xpi; Obsecro te pro meo filio
 quem genui in uinculis mesimo. Qui tibi aliquando
 in utilis fuit. Hunc autem & tibi & mihi utilis. que tibi si ad te;
 Tunc illu te ut mecum uir & gra surcipe; que ego

uolueram eam & scribere. Ut p[ro]p[ter] hi[m]inir p[ro]p[ter]
in uinculis euangelij. Sine consilio aut[em] dico nihil
uolui facere. Ut ne uelut & necer s[er]uata bonitatu[m]
e[st]. sed uoluntate[m] p[ro]p[ter] h[oc]. Postquam enim ideo dicitur sit
ad horum[m] ut & n[on] illu[m] recipiar. Item n[on] ut p[ro]p[ter]
sed p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] uo[lt]u[m] e[st] m[er]ito facere. Maxime mihi
quanto aut[em] magis tibi & in car[is] h[oc] in d[omi]no. Sicut
haber[is] meo cu[m] s[er]uare illu[m] s[er]uare. Sicut nocuit
tibi aliquid aut debet hoc mihi imputa. Et pau
lus scripsit e[st] manu. Ego reddo ut non dicam tibi
quod & tibi mihi debet. Ita sicut ego & s[er]uare in
d[omi]no. Refice uir & p[ro]p[ter] eam. ^{in d[omi]no} Confidens oboedientia
aut[em] scripsi tibi. Scien[ti]s q[uo]d & sup[er] id quod dico fac
ier[is]. Simul aut[em] & p[ro]p[ter] mihi horum[m] q[uo]d. Nam
sp[irit]u p[ro]p[ter] doner u[er]u[m]. Donarime uob[is]. Salu
tate[m] ep[iscop]u[m] p[ro]p[ter] concap[er]u[m] meum in xpo ihu.
Maxim[us] u[er]u[m] acceptur. Demar[is] lucer. adiutorer
mei. Gr[ati]as d[omi]ni n[ost]ri ihu xpi cu[m] sp[irit]u u[ost]ro amen.

**Ex p[ar]te ad philimonem. Incip[er]e capitula
ad hebreos.**

104.
PRAEATIO AD HAEBCREOS

In primis dicendum est cur apostolus paulus in hanc epistolam scribendo. non seruauerit morem suum. ut uel uocabulum nominis sui uel ordinis scriberet dignitatem. haec causa est. quod adeo scribens qui ex circūcisione crediderant. quasi superbiam suam. que humilitate ipse demonstrat. meritum officii sui uoluit ante praeferrae. Nam simili modo & iam iohannis apostolus propter humilitatem in epistula sua nomen suum eadem ratione non praetulit. Hanc ergo epistolam fertur apostolum ad hebreos conscriptam hebraea lingua misisse cuius sensum et ordinem retinuit. lucas euangelista. post excessum beati pauli apostoli greco sermone composita fuit

capitula ad hebreos

- 1 Narratio dicitur xpi in gloria patris & potestatis omnium cum purificatione eorum qui super terra sunt postquam ascendit in caelestem gloriam.

105
11 **Qm̄ gloria xpi n̄ ē** angelica sed defecit & opifex
p̄pt̄ quod n̄ in p̄sentia s̄c̄lo in quor̄ minorā sed p̄p̄t̄ dir
p̄sentia d̄one. **ii.** **qm̄** Incorporat̄ ē s̄c̄d̄ adiuncta
onē q̄ ad nor̄ ē ad r̄clutē hominū p̄p̄t̄ q̄ et ad iun
ct̄. **iii.** **qm̄** credendū ē xp̄o sic & mosi credidit̄
sublimiorū. t̄c̄m̄ quasi d̄m̄ & hominē sciendū esse
& amendā ant̄ quorū deflexionē. **v. Exhorta**

do destinatio ad manifestat̄ sima requiem.

vi **Deterribilis** iudicio acusatio futuro p̄ omnib;
& defecit de gra d̄a e s̄c̄lo q̄ d̄r̄ c̄beo qui simi
lit̄ p̄ nob̄ p̄c̄r̄ s̄c̄ ut homo. **viii.** **Obiurgatio**

quasi adhuc egerent introductionē & sc̄p̄t̄ d̄ ad p̄
fectionē & obsecratio in laudem. **ix.** **Quia s̄c̄m̄**
d̄i p̄p̄t̄ s̄c̄o & hoc c̄d̄i sacramento. **x.** **De**

melchisedec. Qui format̄ ē xp̄i s̄c̄d̄ nom̄ & c̄iui
tate & c̄iui s̄c̄o q̄ d̄r̄ q̄ & quia p̄ honorat̄ ē abrahā,
x. **qm̄** c̄p̄t̄ s̄c̄o q̄ d̄r̄ aaron q̄ d̄ s̄c̄p̄t̄ &
stabit uerbū c̄elest̄ quod ē xp̄i & alio d̄i q̄ e, non
s̄c̄d̄ c̄p̄t̄, nec s̄c̄d̄ legem c̄st̄ c̄lem. **xv.** **Con**

secundi sacramenti ad prioris in propici
ationē & sc̄ificationē. **xvi.** **De** sanguine xp̄i in
quo nouū ē t̄c̄mentū quia in ipso ē c̄st̄ sima
purificatio in p̄s̄p̄t̄ quo non ē q̄ in san guine

animalium q; in terra offeruntur. **Expt. capitula**
Iuē. ex dē. epistula. ad hebreos. dō gratias

Multi ferunt multarq; modum dū dō loqueri p̄ q̄ib;
in prophetis; Hauri sime dieb; irar locuturē nob
in filio. quē contraxit hēdē uniuersorū p̄ quē
fecit & seta; Quicū sit splendor glorie & figura sub
sacientias ei; postea q; omnia uerbo uisatur succē.
p̄ uisitationē peccatorū facient; sedit ad d̄ & d̄
magis uisatur in excelsis; tanto melior angelis effect;
quanto differentiur p̄cellit nom̄ hēditū d̄; Cui
enī dix̄ aliquando angelorū filius m̄ er tu ego hodie
genuite; **Arustūp.** Ego ero illi in p̄cedē. & ipse sit
mihi in filiū; Quē d̄ in arduo producit primogenitum
in orbem terrarū dicit; & adorant eū omnes angelos d̄;
Sicut angelos quidē d̄; qui fecit angelos sicut sp̄
& in irar suor flāma ignis; Ad filiū autē thronos
d̄ d̄ in sc̄m s̄c̄i; uisā de qui ac d̄ uisā regni d̄;
Dilecti iurata & d̄ in iniquitate; p̄p̄ d̄
unē d̄ d̄ tuur oleo lætitiæ & exultationis p̄
p̄cipib; tuur; & tū in principio d̄ d̄ fū
d̄ d̄ & op̄ d̄ manū tuarū sūnt cœli; Ipsi p̄ s̄ b̄
tu aut p̄ maner. ^{b1} & omnes ut ueramentū u & d̄ d̄
& uelut amictū in uoluer eor & mutabuntur.

Incal
met

Iuē
quor

Iudicatio
p̄ d̄ d̄

Iudic
m̄ d̄ m̄

Iudic
m̄ d̄ m̄

Tu autem idem ipse es. Quoniam tu non deficiens;
 II. **Ad** que autem angelorum dicitur aliquando. Gaude adque
 firmis. Quo adur q ponat inimicor tuor scabillum
 pedum tuorum. Nonne omnes r ad ministratores r
 in ministratu. ^{mirsi} ppter eos qui hereditate capi
 ent saluar. Propterea abundantur oportet obrar
 dare nos ea q; audiui mur. ne forte ^{et} fluctemur. Si
 eni qui p angelor dicitur e r qmo factur e s s m r.
 Commis p ueritudo. **Et** in oboedientia accepit
 iurta r tributionis mercede. Quomodo nos effu
 gienur sitentia negligemur salutem. **Qua**ecum
 iniqua accepit r enarrat p d m. ab eis qui audier.
 in nos confirmatae. **Con**tercente dō signis r
 postentia. **Qua**erur uisitatib;. **Et** sps scī dirigitur
 omib; sed sua uoluntate. **Non** eni angelis subiecit
 orbentem rae futurum ^{quo} de loquimur. **Ter**ratu r e
 aut in quoda loco qui r dicitur. **Quid** e homo quod
 memoret e aut filius hominis qm uisitar eum. **Co**
 nunt e eū paulo minus ab angelis. **Cal**oria & hono
 re coronat eū. **Et** con r at uir at eū sup op q u
 manu u tuarū. **Omnia** subiecit r sub pedib; eius;
In eo eni quod omnia subiecit in hil demisit
Non subiecit eum ei; **Hunc** aut necdū uidem omnia

ipsal.
mo. cum.

ipsal.
mo. cum.

qui fidelis est ei qui fecit illum. sic & morer
 in omni domo illius. Amplior est enim gloriae in te p
 more dignus habetur. Quoniam ^{magis} ampliore
 honorem habet domus qui fabricavit illam. Omnis
 namque domus fabricatur ab aliquo. Quia autem omnia
 creavit deus. Unus quidem fidelis erat in tota
 domo est tamquam famulus. Inter amoniu eorum
 quod dicenda erant. Xp̄ usque ad quam filius in domo
 suae. Quae domus sumus nos. Si fiducia & gloriam
 speramus quod ad finem firmamque ineamus. Quia propter sic die
 spiritus sancti hodie si voce eius audieris. nolite obdu
 rari se coram uestra. Sic in excommunicatione. secundum die
 domus patris domus in deus. ubi deus peccaverunt me pe
 caver uerbi probaverunt & uiderunt opera mea
 quae de reginae annis. Propter quod in fensur fui
 generationi huic. & dixi semper excent corde. Ipsi
 cum non cognoverunt uiam meam. sic iuravi in ira mea.
 Si inprobant in requiem meam. Unde est nefaste
 sit in aliquo uerbum cor. malum incredulitate tunc dicit
 & di ad uiuam. Sed ad hostiam in uos in & ipsos per singulos dies.
 Donec hodie cognominati. Ut non obduratur
 qui & uobis fallacia peccati. Participer
 enim xpi effectus sumus. Si autem iniqui substan

Ipsa
moram

si pronon

facie eius. ut que ad sine spiritu se anexam. Tu dicent.
hodie si uos ad me uis audire. nolite obdurare
corde. uerba. quem admodum in illa se et carbena
one. Quidam enim audienter se uerba uisunt.
Sed non omnes qui profecerunt ab aegypto per
mosen. Quibus autem in sensu est quadraginta annis.
Nonne illi qui peccauerunt. quorum cadaueres
prostrata sunt in deserto. Quibus autem iurauit
uit non introire in requiem ipsius. Nisi illi qui
increduli fuerunt. ^{et uidem quod ipse dicit} introire ^{prope in increduli accedunt}
III **T**imeamur ergo ne forte relicta pollicitatione in
deserto eundi in requiem eius. ^{in requie ipsius} Sciri amemus in uobis a li
quis de erre. ^{ex} Tenim et uobis nuntiatus est quem
admodum et illi. Sed non proficit illi sermo audire. non
admixta fidei. Sciri qui audierunt. Ingrederentur
enim in requiem qui credidimus. Que admodum
dixit. Sicut iurauit in ira mea. Si introibunt in
requiem meam. Quod est opus. ubi in statuione
mundi fuerunt. Dixit enim quodam loco de die septima
sic. Et requiescit dominus die septima. ab omnibus
operibus suis. Et in isto rursum ^{hic si pro affirmatione ponitur} introibunt in requie
meam. Quod est super quod dicit in introire in illam.
Et in quibus prioribus. renuntiatus est non introibunt.

103
pp̄t incredulitate. Itē d̄m̄n̄at diem quendam
hodie n̄d̄cū d̄cēdo. port̄ tantū d̄n̄poris
sicut sup̄ra d̄cātū ē; Hodie si uocem ei audierit.
noliet obdurare cor suū. Nam si ei ihs̄ requie
præterit̄ r̄t̄. Numquā de alia loqueretur post
hæc die; Itaq; relinquit̄ sabbat̄ n̄r̄ populod̄i.
Quem in ḡt̄ s̄r̄ ē in requiem eiur. Vt̄ ip̄e sequi
euit ab op̄ib; s̄ur̄. sicut a s̄ur̄ d̄r̄.

V **Resque oris.** It̄o ingredi in illā requiem.
ut n̄m̄ idip̄sū qui incidat in credulitate d̄r̄ exem
plū. Uuuar enim ē d̄i r̄s̄m̄o. & eff̄icax. & p̄s̄ d̄r̄c̄
bilior omni gladio an̄cipit̄. & p̄t̄n̄s̄t̄ ur̄q;
ad diuisionē animæ ac r̄p̄r̄; comp̄agum quoq; &
medullarū. Q̄d̄ d̄r̄ creator cogit̄ d̄onū & in d̄n̄
d̄onū cor̄p̄is. & non ē ullā creaturā inuisibilis
in corp̄e & t̄uē; Omnia autē nuda & ap̄st̄a r̄
ocul̄s̄ eiur; ad quem nobis r̄s̄m̄o. Habent̄ r̄s̄
pontif̄ d̄m̄ magnū qui p̄n̄s̄ r̄t̄uit̄ cælor̄
ih̄m̄ filiū d̄i. Tenēam̄ confessionē ^{eiur}; Non enim
habemur pontificem. qui non possit comp̄at̄
infirmitatē ab̄ n̄r̄; Temp̄t̄ū t̄ū autē p̄ omnia p̄
similitudinē. ab̄ r̄q; p̄cc̄ato;

¶ **III** **Ad exortus.** It̄o cū fiducia ad th̄s̄m̄ū gr̄ciæ;

ut mirum quem consequamur. & gratiam in ueniamur
 in auxilio oportuno; Omnis necnonque pontifex
 & hominibus adsumptur. pro hominibus consacratur
 in his quae sunt ad deum. ut offerat dona & sacrificia pro
 peccatis. qui condolere possit his qui ignorant &
 errant; Quoniam super se ipsum datur est in sacrificium;
 & pro peccatis debet quem admodum & pro populo. Ita & ipse
 & pro se ipso offerat pro peccatis; Nec quia sumit
 sibi honorem; Sed qui uocat ad deum quem aaron; Sic &
 Christus non semetipsum elegerunt ut pontifex fieret.
 Sed qui locutus est ad eum filius meus erit tu ego hodie
 genuite. Quem admodum & in alio loco dicit; Tu eris
 sacerdos in aeternum secundum ordinem melchisedech; Qui in
 diebus caesaris successit praeter supplicem aonem quem ad eum
 qui propter salutem eum amosae faceret cum clamore
 ueludo & lacrimis offerretur. Secundum propositum seu
 sententiam; Quod cum esset filius dei didicit & hic quae
 sunt oboedientiam. & consumatur factus est omnibus
 ob id parentibus sibi curae saluatur & aeternae. Appel
 latur ad deum pontifex iuxta ordinem melchisedech;
 De quo gerendum nobis sermo est. Quoniam praecipuum ad
 didicimus; Quoniam inbecillus factus erit ad audibundum;
III **Quo** cum debet esse magis esse propter dampnum

Hierosol.
 mo. cum.

Rursum indigeat. ut uos doceamini ^{ut} sint estentia
 discordii sermonum di. **Et** faciat etiam quibus
 laeae opus sit non solido cibo. Omnis enim qui laeae
 ar e peccatept. **Et** per e. sermonum lupae aiae.
 paruulus enim e. per fecatoru aut e solidus cib.
 Gra^{qui} pro consuetudine deceptor habent sensur.
 ad direptionem boni ac mali. quappt in^{te} mte
 dnter in coe donir xpi sermone. ad pfectione fera
 mura non rustrum iacienter fundametu p adn
 diae ab op sub; mo^{du}atur. **Et** fidei ad dm. bap ar
 macum doc dnce. Inposi donir¹ mo^{du}atur. **Et** <sup>quo que m^{quu}
 et resur r^{de}ctione</sup>
 iudicium a^{em}. **Et** hoc faciemur. si quis dem^{dr} p misit
 Inpossibile e enim eor qui remel sunt in lumi
 nati. Cur ac uer¹ eia donu caeleste. **Et** per
 aciper sunt faciat spr sei. Custa uerunt nihil
 mihur bonum di uerbum. Custa uer q seti uerai
 r. **Et** prolepsi sunt peno uer¹ fustur ad p^{er}idn
 aae. Rursum educit genter sibi m^{er} p^{er} fludiu
Et or aditu habent. Terra enim saepe uenien
 don sup^{er}te bibent imbrem. **Et** generant herbe
 opordune uer¹ quib; collit. Accipit benedictionem
 ad^o. prosperent aut¹ spincer a^{er} tribulor.
 reprobae **Et** maledoto proxima. Cuius con

Summatio in conburtionem;

Uin Confidimus carum deuobis dilectissimi meliore
diuicini orae scilicet. Tunc & si ita loquimur; non eni
m iuratur dñr. ut obliuisceret operis uerari & dilecti
onis quem orati dicitur in nomine ipsius. qui
ministrat scilicet & ministratur; Cupimus autem
unumquemque uestrum eandem ostendere ^{de}
solicitudinem ad expletionem spei usque in
finem. ut non regner efficiamini. Uerum imita
torer eorū qui fide et patientia hereditabunt
promissiones. Abrahæ namque promittit dñr.
qm̄ neminem habuit p̄ quem iuraret meliorem; Ju
ratur p̄ se & ipsū dicens; Jus benedicent benedica
tibi. et multiplicentur multiplicabo te. Et sic lon
ganimitat facient. adeptur ē se promissionem;
Homines enim p̄ maiorem sui iuranc. et omnes
contra uer sit eorū finit ad confirmationem et
iuramentum; In quo abundantur uolent dñr. osten
dere pollicitationis hereditariū ^{ad} immobilitatem consi
lii sui in ē posuit iur iurandum. ut p̄ duas p̄ter immobi
les quib; in possibile ē mentari. Dñr. foster simum solu
cium habebimur; qui confugimur ad tenent dñr. propo
sitionem r̄ pen; Quam sicut an ^{ho} carcam habebimur

animae tuam & firmam. Et incedentes ut
que ad iniqua velamus. Ubi praecursor p
nobis introit ih̄i. secundum ordinem melchisedech
pontifex factus in aeternum. +

viii] Hic enim melchisedech rex salem sacerdos di
summi. qui obuiauit abrahae regresso acede
regum. & benedixit ei. cui & decimas omnium
diuisit abrahamus. Primum quidem quinquies p̄s
tatur rex ut dicitur. Deinde autem rex
salem quod est rex pacis. Sine patre. sine
matre. sine genealogia. neque initium die
rum neque finem uitae habens. Ad simila
tur autem filio di manet sacerdos in perpe
tuum. Intuemini autem quantum sit hic. cui et
decimas dedit de praecipuis abraham patri
ischa; et quidem de filiis leui sacerdotum
accipientes. Mandatum habent decimas
sumere a populo secundum legem. id est a fra
tib; suis. quam quam & ipsi dixerint de lumbr
abrahae. Cuius autem generatio non adnume
ratur in eis. Decimas sumpsit ab abraham.
Et hunc qui habebat reprobationem benedixit;
Sine ulla autem contradictione quod minus est

Amatore benedicatur; Et hic quidem decimas
momenter homines accipiunt. ibi autem contesta-
tur quia uiuunt. Et ut ita dicitur. sic ipse abraham
eleui qui decimas accepit decimatur est. Ad
huc enim in lumbis patris erat. quando obuiauit ei
melchisedech. Si ergo consumatio presacerdotum
leuiticum erat. populus enim sub ipso legem acce-
pit. quid adhuc necessarium ^{fuit.} secundum ordinem
melchisedech alium surgere sacerdotem. & non
secundum ordinem aaron dicitur.

X

Translatio enim sacerdotio. peccata est ut legitur
translatio fiat; In quo enim haec dicuntur. de
alio tribu est. De qua nullus altaris praesto
fuit. manifestum est enim quod ex iuda ortus
sit dominus noster. In qua tribu nihil de sacerdotio
moder locutus est. Et amplius adhuc mani-
festum est secundum ordinem melchisedech.
Exsurgat alius sacerdos. Quoniam secundum
legem mandati carnaliter ^{est.} factus. Sed secundum
uirtutem uiae insolubilis; Contestatur enim
quoniam tuus sacerdos in aeternum. secundum ordi-
nem melchisedech. Reprobatio quidem fit
praecedentis mandati. Propter infirmitatem eius

111.

in utilitatem; nihil enim ad p̄fectum ad dicitur
lxx; Introductio uero melioris sper̄ p̄ quam proxi-
morum addm̄; Et quantum erit non sine iure iurando.
Alii quidem sine iure iurando sacerdoter facti sunt.
Hic autem cum iure iurando per eum qui dixit ad illū,
Iuravit dñr & non penituit eum. Tu er sacerdos
in aeternum, In tantum melioris ter tamen sponsor
factus erit ih̄s. Et alii quidem plures facti sunt
sacerdoter. Idcirco quod morte prohiberentur p̄
manere, hic autem eo quod maneat in aeternum
semper in aeternum habet sacerdotium. Unde & saluare
in per p̄uam poterit. Accedentes p̄ semetipsum
addm̄, Semper uiuent ad interpellandū pro eis.
Talis enim decebat ut nobis erret ponat fex, Ser-
uorum in pollutur, segregatur a peccatoribus.
& excelsior caelis factus, quoniam habet cotidie
necesse si autem quem admodum sacerdoter, prius
pro suis delictis hortari offerre. deinde pro
populi, hoc enim fecit semel se offerendo; lxx.
enim homines constituit sacerdoter. Infirmi-
tatem habentes. Sermo autem iuris iurandi
qui portat legem erit filium in aeternum p̄fectus.
Capitulum autem super ea q̄ dicuntur, talem

habemur pontificem. Qui consedit in dextera
sedet magnitudinis in excelsis. scōrū ministrer
et tabernaculi usq̄ quod fixit dñr & non homo.
Omnis enim pontifex ad offerenda munera & hor
tiar constituitur. Unde necesse est & hunc ha
bere aliquid quod offerat. Sicut ergo esse sup̄ tra
necesse est sacerdot. Cum essent qui offerrent
secundum legem munera. qui sem plerū et umbra
derisunt caelestium. Sicut per consensum est
mosi cum consummaret tabernaculum. Uide inquit
omnia facito secundum exemplar quod tibi ostē
sum est in monte.

XI

Hunc autē melius sortitur est ministrerium. quan
to & melioris testamenti mediator est. Quod in
melioribus re promissionibus sem̄ est. Nam si illud
prius culpa uacat se non utique secundi loci in
qui sequitur. Vituperans enim eos dicit. Ecce
dies uenient dicit dñr. Et consummabo sup̄ domū
istā. & sup̄ domum iuda. testamentum nouum.
Non secundum id testamentum quod feci patri
bus eorum. In die qua ad praedimanum ^{heri} illorum
ut educessem illos de terra aegypti. qm̄ & ipsi
non manserunt in testamento meo. Et ego

neglexi eos dicit dñs quia hoc testamentum quod
 disponam domui uestre. Post dies illor dicit dñs.
 dando leges meas in mentem eorum. super scribam eas.
 Et ero eis in dñm. & ipsi erunt mihi in populum. Et non
 docebit unus quisque proximum suum. et unus
 que fratrem suum dicens. Cognosce dñm. Qm omnes
 scient me a minore usque ad maiore eorum. quia
 propitius ero iniquitatibus eorum. Et peccatorum
 illorum non memorabor. Dicendo certe nouum.
 uetera uis prius. Quo dicitur anti quatur et senes
 cit. prope in tertium est. habuit quidem & prius
 iustificaciones culturae & sem seculare. Taber
 naculu enim factu est primum in quo erant can de
 labra & mensa. Et propositio panum quae dicit
 sca. Post uelamentum autem secundum taberna
 culum quod dicitur sca scorum. Aureum habens
 turbulum. Et aera testamenti circum tecta
 & omni parte auro. In qua erat urna aurea
 habens manna. Et uirga aaron quae frondu
 erat. Et tabulae testamenti quae sup que eam che
 rubim gloriae obumbrantia propitiatorium.
 De quibus modo non est dicendum p singula.
 His uero ita compositis. in prioribus quidem

Et meor
 de eorum

tabernaculo semper introibant sacerdoter.
sacrificiorum officio consumanter. Insecundo aut
semel in anno solus pontifex non sine sanguineque
offer^{re}et pro sua & populi ignorantia. Hoc significan
te spu sco non dum pro palatam esse scorum uia.
adhuc priore taber^{cu}na^{lo} habentem statum. q^{ue} pa
rabala est tem poris instantis. Juxta quam mu
ngra & hortiae offeruntur. Quae non pot sunt
iuxta conscientiam per fecum facere sequente.
Solum modo inebit & in potib; & uariis baptizmir
& uirtutis castit^{is} urq; ad tempus correctionis.
Xpi autem arserent pontifex futurorum bono
rum. Per amplius et per fecum tabernaculu
non manu factum. Id est non huius creationis.
Neque per sanguinem hircorum & uulorum. Sed
per proprium sanguinem introiit remel in sca
aeterna redemptione inuenta. Si enim sanguis
hircorum et taurorum. Et cinis uuluae ar per
sur inquinatoy scificat ad emundationem carnis.
Quanto magis sanguis xpi qui per spm sem semel
ipsum optulit immaculatum do. Emundauit con
scientia nostram ab operib; mortuis ad requien
dum do uiuenti. Et ideo noui testamenti mediatia

Ut morte intercedente in redemptione earum
 praeviationum quaerant sub prioris ter-
 tamento. Repromissionem accipiant qui uocati sunt
 aeternae hereditatis; Ubi enim tertamentum
 mori necesse est intercedat tertatoris; ^{Testamentum enim immor-}
 tui ^{alius firmatum est;}
 qui non dum ual & dum uiuit qui tertatur est;
 Unde nec primum quidem sine sanguine dedicatum
 est; Lecto enim omni mandato legitur a moysi uniuers
 so populo; Accipient sanguinem uitulorum & hir-
 corum cum aqua et lana coccineta et hirsopo,
 Ipsum quoque librum & omnem populum arper-
 dit dicens; Hic sanguis tertamenti quod mandauit ^{in libro}
 ad uos dicitur. Etiam tabernaculum & omnia uasa
 ministerii sanguine similiter arper-
 dit; Et omnia
 paene in sanguine mundantur secundum legem; Et
 sine sanguinis effusione non sic remissio; necesse
 est ergo ex exemplaria quidem caelestium hinc
 mundari; Ipsa autem caelestia melioribus hor-
 tibus quam ipsis; Non enim manu factis scilicet
 intravit exemplaria uerorum. Sed in ipsum caelum
 ut apparet nunc uultui dei pronobis; neque ut
 saepe offerat semetipsum. Quem admodum pona
 sex intrat in secula per singulos annos in sanguine alieno;

Alio quoniam oportebat eum frequenter pati ab ori-
gine mundi, hunc autem semel in consummatione
seculi. Ad detractionem peccati per hortiam
suam apperuit; Et quem admodum statutum est
hominibus; semel mori pro hoc autem iudicium; sic
et Christus semel oblectur ad multorum exaurienda
peccata. Secundo sine peccato apparebit & pec-
cantibus; se in salutem; Unum brachium enim habent legem bono-
rum futurorum; non ipsam imaginem rerum; pro singu-
lorum amor. Hic dem ipsi hortur quar offerunt
indeterminenter, hunc quam potest accedenter per-
fectior facere; Alio quoniam cessarent offerre
Ideo quod nullam haberent ultra conscientiam
peccatorum semel mundati; Sed in ipsi
commemoratio peccatorum per singulorum annos
fit; Impossibile enim est sanguinem tauro-
rum & hircorum auferri peccata; Ideo ingrediens
mundum dicit; hortiam & oblationem noluit tibi.
Corpus autem aptasti mihi; Holo caurto mata
& pro peccato non tibi placuit. tunc dixi ecce
uenio. In capite libri scriptum est de me. Ut fac-
cia de uoluntatem tuam; Superius dicens; quia
hortiar & oblationes & holo caurto mata pro

peccato noluit. Nec placita sunt tibi quae secundum legem offeruntur. Tunc dixi ecce uenio ut faciam deum uoluntatem tuam. auferit primum. ut sequens ratuatur. In qua uoluntate sanctificatur. per oblationem corporis christi ihesu in semel. Et omnino quidem sacerdos praeterit cotidie minitrat. Et eadem saepe offerentur hostiam quae nunquam possunt auferre peccata. Hic autem unam pro peccatis offerentur hostiam. in sempiternum. Saedit in dexteram dei. Decetero expectantur donec ponantur inimici eorum scabillum pedum eorum. Una enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificator.

Conteratur autem nos et propter. postquam enim dixit. hoc autem tertamentum quod tertabor ad illor. post dies illor dicit dominus. Dando legem meam in cordibus eorum. Et in mente eorum superscribam eas. Et peccatorum eorum et iniquitatum eorum uicem non recordabor amplius. ubi autem horum remissio. Jam non oblatio pro peccatis. Habentes itaque fratres fiducia in introitu sanctorum in sanguine christi. quam iniciatur nobis uiam nouam. et uiuentem per uelamen id est carnem suam. Et sacerdotem magnam

habentem

super domum dī, accedamus cum uero corde
in plenitudine fidei. Arper si corda a conspici
entia mala, et abluti corpus aqua munda.
Teneamur spei nostre confessionem in declina
bilem; Fidelis enim est qui se promisit. Et con
sideremur inuicem in pro uocatione caritatis
& bonorum operum. Non desuperer collecti
onem nostram. Sicut est consuetudinis quibus
dam. Sed consolantes. & tanto magis quando
uideritis adpropinquantem diem. Uoluntaria
enim peccatibus nobis post acceptam noticiā
ueritatis. Jam non relinquitur pro peccatis
hortia. Terribilis autem ^{est} quaedam & p̄ta
tio iudicii. & ignis aemulatio, quae consumptura
est aduersarios; Irritam qui faciens legem
mosi. Sine ulla miseratione. duobus uel tribus
terribus moritur. Quanto magis putatis
de temporaria mereri supplicia. Qui filium dī con
culcauerit. Et sanguinem testamenti pollutum
dixerit in quo sc̄i ficatur est. Et sp̄i gratiae
contumeliam fecerit. Scimus enim qui dixit
mihi uin dictā. & ego reddam. Et i. ^{quia} & i. i. dī
cauit dñr populum suum, horrendum est

incidere in manus di uiuentur. Rememo
 ramini autem partinor diei. In quibus in
 luminati magnum certamen sustinuitis
 passionum. Et in altero quidem obprobri
 is & tribulationibus spectaculū facti.
 In altero autem socialiter conuerrantiū
 erit effecti. Nam & uinctis compar si erit.
 & p̄cipiam bonorum uertorum cum gaudio
 suscipitis. Cognoscenter uos habere
 meliorem & maiorem substantiam.
 Nolite itaque ^{his} amittere confidentiam
 uertam. quae magnam habet remunratio
 nem. Patientia enim uobis necessaria
 est ut uoluntatem di facientis. reportet
 tis promissionem. Ad huc enim modicum
 quantum ~~uobis~~ qui uenturus ē ueni &
 & honor dabit. Iustus autem meus &
 fide uiuit. Quod si subtraxerit ~~de~~ non
 placebit animae meae. Non autem non
 sumus subtractionis filii in perditione.
 Sed fidei in adquisitionem animae. Erat
 autem fides sperandorum substantia
 rerum. Argumentum non apparentium.

In hac enim testimonium consecuti sunt senes;
Fide intellegimur aptata esse saecula uerbo
di. Ut ex inuisibilibus uisibilia fierent; Fide
plurimam hostiam abel quam Cain obtulit do.
Per quam testimonium consecutus est erre iustus.
Testimonium per hi benemuneribus eius do.
Et per illam defunctus adhuc loquitur; Fide
enoch. translatus est ne uideret mortem. Et
non inueniebatur quia trans tulit illum di.
Ante translatione enim testimonium habe
bat placuit se do. Sine fide autem impossibile
est plene do. Credere enim oportet acce
dentem ad dm quia est; Et in quibus
se remunerator fit; Fide noe responso accep
to de his quae adhuc non uidebantur. Ne
tuenr. aptauit arcam in salutem domus suae
per quam damnauit mundum. Et iustitiae
quae per fidem est heres est institutus; Fi
de qui uocatur abraham oboediuit in locum
Exire quem accepturus erat in hereditate.
Et exiit merciens quoniam; Fide moratur
est in terra^{re} promissionis tam quam in aliena
in casulis habitando. Cum isaac & iacob

116.
coheredibus re promissionis eiusdem; Ex
pectabat enim fundamenta habentem civi
tatem cuius artifex & conditor dñs, fide
supra sarras terelir uirtutē in conceptione
feminarum accepit. Etiam praeter tempus deta
tur, qm̄ fidelen credidit esse qui promissat;
propter quod & ab uno orti sunt. Et haec
enortuo tamquam sidera caeli in multitu
dine. Et sicut arena quae est ad horā ma
ris innumerabilis, iuxta fidem defuncti
sunt omnes ir ei non accepit re promissionibus.
Sed a longe ear aspicienter & ^{et saluati} confidenter quia peregrini & horpiter sunt
super terram; qui enim haec dicunt signi
ficant se patria inquirere; Et si quidē illius
meminissent de qua exierunt, habebant
utiquae tempus reuertendi; Hunc autē
meliozem appetunt. id est caelestem; Ideo
non confunditur dñs. uocari dñs eorū; para
uit enim illis ciuitatem; fide optulit
Abraham isaac cum temptaretur. Et uni
genitum offerebat qui suscepit repro
misionem; Ad quem dictum est quia in isaac

Uocabitur tibi semen; arbitrans quia et a
mortuis surgitare poteret. Unde eum
& in parabolam accepit. Fide et de futuris
benedixit isaac iacob et esau. Fide iacob mo-
nens singulari filiorum ioseph benedixit. Et
adorauit fastigium uirgae eius. Fide io-
seph monens de profectioe filiorum in re-
moratur et de oribus suis mandauit. Fide
moses naturam occultatur est mensibus tribus
a parentibus suis. Et quod uiderent eleganter
infantem. & non timuerunt regis edictum.
Fide moyses grandis factus. Negavit se esse
filium filiae pharaonis. Magis eligit affli-
gicum populo dei quam temporalis peccati
habere iocunditatem. Maior diuitiarum
desiderans thesaurum aegyptiorum in prope-
rium christi. Aspiciebat enim in remuneratione.
Fide reliquit aegyptum non uenturam an-
no sitatem regis. Inuisibilem enim tam quam
uidens sustinuit. Fide celebrauit parcha
& sanguinis effusionem. Ne qui uartabat
primitiua tangere eos. Fide transierunt
mare rubrum. tanquam per aridam terram.

quod experti aegyptii deuorati sunt; Fide 116.2
muri hiericho ruerunt cir cuitu dierum septē;
Fide raab meretrix non perit cum incredula
lin. Excipient exploratorer cum pace. Et ^{& aliam a eiciens;}
quid adhuc dicam defici. et enī me tempur
enarrantem. De gedeon. barach. samson.
septhe. dauid. & samuhel. Et prophetar. qui
p fide deuicerunt regna. Operati sunt iurta
tiam. ^{dauid} adepti sunt se promissioner; Optura
uerunt ^{dauid} opa leonum. Extinexerunt impēum
ignem; ^{in pum} effugerunt ^{dauid} aciem ^{saule} gladi. conualuerunt
densitate. ^{ezrah. is} forter ^{rahabe} facti sunt in bello;
Cartra uer ^{gedeon} terunt ^{elias + eliseus} exterorum. Acceperunt
mulierer de resurrectione ^{elias + eliseus} mortuor suor;
Alii autem dir tenti sunt. Non surcipienter
redemptionem. ut meliorem in uenirent
resurrectionem. Alii uero lu di bria et
uq. bera ^{heremias} experti. in super & uincula et car
cerer. ^{ioh. 8} Lapidati sunt. ^{stroph. ius} secti sunt. ^{stual} temptati sunt.
In occisione ^{zahar. is} gladi mortui sunt. Circum
in melo ^{elias} tir. in pellibus caprinis. Egerter.
angurziati. applicti. quibus dignus non
erat mundus; Insolitudinibus erranter.

& in montibus & in speluncis & in caueis terrarum; Et huiusmodi testimonia fidei probant. Non acceperunt se promissiones. Deo pro nobis aliquid melius providente; ut ne sine nobis consummarentur; Ideoque & nos tantam habentes inpositam nubem tertium. Deponeret omne pondus & iustum stant non peccatum. Per patientiam curramus propositum nobis certamen. Aspicienter in auctorem fidei & consummatorem ih̄m; qui proposito sibi gaudio sur tenuit crucem; confusione contempta. Atque in dextera sedet di sedet; Recogitate enim eum qui talem sur tenuit persecutione a peccatoribus aduersum semetipsum contradictionem; Et nefati gemini animis uertitur deficienter; Non dum urque ad sanguinem uertitur aduersum peccatum repugnanter. Obliti eritis consolationem quam uobis tanquam filius loquitur dicens; Filii noli negligere disciplinam dñi; neque fatigetur cum ab eo argueris; quem enim diligit dñs castigat; Flagellat autem omnem filium quem recipit; In disciplina per seueritatem

117
quam filius uobis ^{se} offert dñ. Quis enim filius
quem non corripiat pater. Quod si extra
disciplinam erit cuius participer fuerit
sunt omnes, ergo adulteri & non filii erit.
Deinde quidem pater carnis nostrae habu-
imur eruditorer. & reuerentiamur ^{eos}. Non
multo magis obtemperabimur patri spiri-
tuum & uiuemur. Et illi quidem in tempore
paucorum dierum secundum suam uolun-
tatem erudiebant nos. Hic autem ad id quod
utile est in recipiendo sanctificationem eius.
Omnis autem disciplina in praesenti quidem
uidetur non esse gaudium sed meror. Postea
autem fructum peccatissimum exerci-
tatur per eam reddit iustitiae. Propter
quod tenet sar manus & soluta genua erigite.
Et gressor pector facite pedibus uersis.
Ut non qui claudicant erret. Coagis autem
sanetur. Pacem sequimini cum omnibus &
sancti monia sine qua nemo uidebit dñ. Contem-
plenter ne quis desit gratia eidi. Nequa
radix amaritudinis sursum germinans
impediat. Et per illam iniquentur multi.

Nequit fornicator aut profanus ut esau.
qui propter unam escam uendi ditissimi
tuae sua; Scitote enim qm et portae capi
ent hereditare benedictionem reprobatur est,
Non enim inuenit paenitentiae locum quam
quam cum lacrimis inquisisset eam; Non enim
accessit tunc adtractabilem et accessibilem
ignem et turbinem & caliginem. Et tubae sonu.
et uocibus boru. ^{& procellam.} Quoniam qui audierunt & cu
sauerunt se ne eis fieret uerbum; Non enim
portabant quod dicebatur; Et si uertit ad
gerit montem lapidabitur; Vita terribile
erat quod dicebatur; Moyses enim dixit;
Et territur sum et tremibundus; Sed accer
sit tunc ad sion montem. Et ciuitatem diuini
tunc hierusalem caelestem frequentiam. Et
ecclesiam primitiuorum qui conscripserunt in
caelis. Et iudicem omnium dnm et spm iustor
per fecerunt. Et testamenti noui media
torem ihm. Et sanguinis aspersionem melius
loquentem quam abel; Uide tene recurre
loquentem; Si enim illi non effugerunt recurre
ter eum qui super terra loquebatur. Multo

1. rex
o. 20

1. rex
o. 20

et multorum
in humange
lorum

magis nos qui de caelis loquentem nobis a
 uertimur; Cuius uox mouit terram tunc
 modo ceu tempepromittit dicens; Adhuc semel
 dego mouebo. Non solum terram sed et caelum;
 quod autem adhuc semel dicit. Declarat
 motuum translationem tamquam factorum
 ut maneat ea quae sunt immobilia; itaque
 regnum immobile suscipi enter. habemur
 gratiam p quam requiamur placenter do.
 cum meo & reuerentia; Et enim dr nos ter
 rignis consumens est; Caritas fraternitatis
 maneat. ^{in uobis} Et hospitalitatem nolite obliuisci;
 per hanc enim placuerunt quidam angelis
 hospitio recep. tis; Coemertote uictorum
 tamquam simul uincti; Et laborantium
 tamquam & ipsi in corpore morantes; hono
 rabilem conubium in omnibus & torus in
 maculatur. Fornicatorum autem & ad
 ulteros iudicabit dr; Sint mores sine
 auaritia contenti praerentibus; Ipse enim
 dixit. Non te dereram neq; derelinquam;
 ita ut confidenter dicamur; Dnr mihi ad
 iutor est. non timebo quid faciat mihi homo;

Ihesu
 ta
 Ihesu
 mo. ex. xii.

Memoriam praepositorum uertrorum qui
uobis locuti sunt uerbum dei; quorum intuen-
ter scitum conuersationis. Imitamini fidem
Ihr xpr̄ heri et hodie ipse & in secula. ^{scilicet} Doctri-
nis uariis & peregrinis nolite abduci; Op-
timum enim est gratia stabiliri conuenerit
quae non profuerunt ambulanti bus in eis;
Habemus altare de quo edere non habent
potestatem qui tabernaculo deseruiunt;
Quorum enim animalium inferitur sanguis
pro peccato in secula per pontificem. Horum
corpora cremantur extra castra; propter
quod & ih̄s ut sanctificaret & per suum sanguinem
extra porta passus est; ^{populum} Exeamus igitur
ad eum extra castra in prope-rium eius
portantes; Non enim habemus hic ma-
nentem ciuitatem sed futuram. Inquirimus
per ipsum ergo offeramur hostiam laudis
semper deo. Id est fructum labiorum conssten-
tium nomini eius; Beneficentiae autem
& communionis nolite obliuisci. Talibus
enim hostia promeretur deo; Oboedite
praepositis uertris & subiace-
te eis;

119
Ipsi enim per uigilant quasi rationem pro am-
mabur uertis reddiduri. Ut cum gaudio
hoc faciant & non gementes; hoc enim non
expedit uobis. Orate pro nobis; Confidimus
autem quia bonam conscientiam habemus in
omnibus bene uolentes conuersari; Amplius
autem deprecor uos. Hoc facere ut quo
celerius scribitur uobis; Ora autem pacis
qui eduxit de morte uos pastorem magnum ouium
in sanguine testamenti aeterni dñm nostrum
ihm xpm. Aptet uos in omni bono ut faciatis
uoluntatem eius. Faciens in uobis quod place-
at coram re per ihm xpm; cui gloria in saecula *scilicet uos ad m;*
Rogo autem uos fratres ut sufferatis uerbum
solacii. Etenim per pacem scripsi uobis;
Cognoscite fratrem nostrum timotheum
de missum. Cum quousi celerius uenerit uidebo
uos; Salutate omnes praepositos uertis
& omnes scos; Salutate uos ^{fratres} de italia;
Gratia cum omnibus uobis amen
explicit epistola ad hebraeos

IAM DUDUM SAULUS PROCERCI
PRECEPTA SECUTUS

Saulus

LANDES-
UND STAAT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

HORTA ORDO EST APUD GREGOS QUIHTEGNE
 sapiunt & fidem rectam sectantur epistolarū
 septem quae canonicae nuncupaturⁿ in latinis ^{sicut}
 codicibus inuenitur; quod ^{quia} petrus primus est.
 in numero apostolorum. primae sint etiam
 eius epistulae in ordine ceterarum;
 sed sicut euangelistar dudum aduertatū lineā
 correximus. Ita has proprio ordine dō nor
 iuuante reddidimus; est enim prima earum.
 una iacobi. petri duae. iohannis tres. & iudae
 una. quae si ut ab istis digestae sunt. Ita quoque
 ab inter pretibus fideliter in latinum eloquiū
 uerterentur. nec ambiguitatem legendis
 facerent. nec sermonum sese uarietas in
 pugnaret; Illo praecipuae loco ubi de unitate
 trinitatis. In prima iohannis epistola positū
 legimus. In qua etiam ab infidelibus translatorib;
 multum erratum esse ^a fidei ueritate com
 perimus; Trium tantum modo uocabula.
 hoc est aquae. sanguinis. & sp̄s. In ipsa sua
 aeditione potēter. & patris uerbique ac sp̄s
 testimonium o mitterent. In quomaxime
 & fides catholica roboratur. & patris & filij.
 & sp̄s sc̄i una diuinitatis substantia comprobatur;

In caeteris uero epistolarum quantum nostra
 aliorum distet editio. lectoris prudentiae
 dore linquo; sed tu uirgo xpi eustochiu. dum
 a me impetras scripturae ueritatem inquiris.
 meam quodammodo senectutem inuidorū
 dentibus corrodam exponis. quime
 falsarium corruptorem que scā rū pronun
 tiat scripturarum; sed ego in tali opere nec
 aemulorum meorum inuidentiam per timere.
 nec scāe scripturae ueritatem porcentibus
 denezabo. IPIcip. capitula

- i Inimicorum insectatoribus risui deputandis.
- ii De temptationibus aduersarii
- iii De homine uero quod sit operis dñici. documentū
- iiii De re: in medio uino quod sit operis dñici predicandis
- v De cultura religionis. & ministerio pietatis
- vi De iura in caelestibus & terrenis.
- vii De lege libertatis quam impleri omnifaria exoptat
- viii De fide & elemosinis.
- ix De nudis sermionibus & fide sine opere
- x De magistro qui cito a uitam perfectionem esse
(non potest)
- xi De lingua uixenodabile malum.
- xii De sapientia caelesti & terrae.
- xiii De amicis di

uir duplex animo. in contrariis ^{est} in omnibus uir
suis; gloriatur autem frater humilis in exalta
tione sua. Diuer autem in humilitate sua. quoniam
sicut flor fenit transibit. Exortur est enim sol
cum ardore. & arefecit faenum. & flor eius
decidit. & decor uultus eius deperit. ita &
diuer in ^{lance} tribus suis marceret;

17. Beatus uir qui sufferit temptationem. quia
cum probatus fuerit accipiet coronam uitae.
quam re promisit dñ diligenti bus re; nemo
cum temptatur dicat. quoniam ad dō temptatus.
Dñ enim intemptator malorum est. Ipse autē
neminem temptat; unur qui que uero temp
tatur a concupiscentia sua. abtractur & in leuatur;
dein ^{de} concupiscentia cum conceperit. parit pec
catum; peccatum uero cum consummatum fuerit
generat mortem. Nolite itaq; errare frater
mei dilectissimi; Omne datum optimum &
omne donum perfectum desursum est. Der
cendens a patre luminum; Apud quem non est
transmutatio. nec uicis sicut dicitur obumbratio;
uoluntariae genuit non uerbo uertatur. ut
simus in tantum aliquod creaturae eius; Scit
frater mei dilectissime ^{simus} St autē omnis homo uelox

ad audiendum. tardus autem ad loquendum.
 & tardus ad iram; Ira enim uiri iusti audi
 non operatur; Propter quod abicietur omne
 immunditiam & abundantiam malitiae in man
 sue tudine suscipite iustum uerbum quod potest
 saluare animas uestras; estote autem factores
 uerbi & non auditores tantum fallentes uos
 met ipsos; quia si quis auditor est uerbi & non
 factor. hic comparabitur uiro consideranti
 uultum naturae suae in speculo; conside
 ratur enim se & abiit & statim oblitus est
 qualis fuerit; qui autem per r pexerit in
 lege perfecta libertatur & permansere
 rit. non auditor obliuiscitur factur. sed factor
 operis. hic beatus in factis suis erit;

mil.

su

Siquis autem putat se religiosum esse.
 non refrenat linguam suam sed seducit
 cor suum; huius uana est religio; Religio
 munda & immaculata apud dm & patrem
 haec est; uisitare pupillos & uiduas in tri
 bulatione eorum; immaculatum se custodire

ui

ab hoc seculo. Fratres mei nolite in per
 sonarum acceptione habere fidem dni nostri
 ihu xpi. & enim si introierit in con^uer^usa uestra

uir aureum anulum habens in ueste candida.
intrōit et autem & pauper in sordido habitu.
& intendat eum qui induitur est ueste prae-
clara & dixerit. tu sede hic bene. pauper autē
dicat. tuista illic. aut sede sub scabullo pedum
meorum. nonne iudicatur apud uos me ipse.
& facta est iudicis cogitationum iniquarum.
audite fratres mei dilectissimi. nonne dñs
elegit pauperes in hoc mundo. diuites infide.
& heredes regni. quod re promisit dñs diligētibus se.
uor autem exonorastis pauperem. nonne
diuites per potentiam oprimumt uos. & ipsi
trahunt uos ad iudicia. nonne ipsi blasphemant
bonum nomen quod in uocatum est super uos.
Sicutamen legem perficitar regalem recundū
scripturarū diliger proximum tuum sicut
te ipsum. benefacis. si autem per sonas accipitar.
peccatum operamini. Redar gura a lege quasi
transgressorer. quicum que autem totam
legem seruauerit. offendat autem in uno.
factur est omnium reus. qui enim dixit non
me cāberis. dixit & non occider. quod si
non moecharis occider autem. factur es
transgressor legis. sic loquimini. & sic facite.

sicut per legem liber tatar incipienter iudicarij
 Judicium enim ^{est} sine misericordia illi quoniam
 fecit misericordiam. super exultat autem
 misericordia iudicio; quid proderit frater
 mei. si fidem quis dicat se habere. opera autem
 non habeat. num quid poterit fides valere eum.
 si autem frater aut soror nudus sunt. & indigent
 uictus cot adiano. dicat autem aliquis
 de uobis illis. ite in pace. calefacimini & sati
 ramini. non dederat autem eis quae necer
 saria sunt corporis. quid proderit. sic & fides
 si non habeat opera. mortua est in reme capra;
 Sed dicit quis. tu fidem habes. & ego opera
 habeo. ostende mihi fidem tuam sine operibus.
 & ego ostendam tibi ex operibus fidem meam;
 tu credis quia unus est deus. benefacis. & dae
 mones credunt. & contremunt. uir
 autem scire. o homo inanis. quoniam fides
 sine operibus otiosa est. abraham pater
 noster. nonne ex operibus iustificatus est.
 offerens isaac filium suum ^{sup} ad altare.
 uider quoniam fides ^{co} operabatur operibus
 illius. & ex operibus fides consummata est.
 & suppleta est scriptura dicens; credidit

viii.

viii.

credidit abraham dō. & reputatum est illi ad iusti-
tiam. & amicus dī appellatur est, uides qm̄ ex
operibus iustificatur homo. & non ex fide tantū;
Similiter autem raab mere grixe. non ne ex
operibus iustificata est. suscipiens nuntios.
& alia. eiciens uia. Sicut enim corpus
sine spū emortuum est. ita & fides sine operibus;
morta est. Nolite plures magistri fieri.
fratres mei. scienter qm̄ maior iudicium
sumus. In mutar enim offendimus omnes;
Siquis in uerbo non offendit hic perfectus est
uir. potest etiam freno circumducere
totum corpus. sicutem ⁱⁿ equorum ora
frena mittimus ad conrentandum nobis.
& omne corpus illorum circum ferimus.
Ecce & naues cum magnaesint. & auentar
ualidius minentur. circum feruntur a modico
gubernaculo. ubi impetur dirigentur uol-
uerit. Ita lingua modicum quidem mēbrū
est. sed magna exaltat. ecce quantur ignis.
quam magnam siluam incendit. & lingua
ignis est. uniuersar iniquitat. lingua
constituitur in membris nostris. quae
maculat totum corpus. & inflāx rotam

X

XI

125
natiuitatis nostrae. inflam mata a gehenna.
Omnes enim naturae bestiarum. & uolucrum.
& serpentium. &iam ceterorum domantur.
& domita sunt a natura humana. lingua autem
hominum nullus domare potest. Inquit animal.
plena ueneno mortifero. in ipso benedicimus deum
& patrem. & in ipso maledicimus homines qui
ad similitudinem dei facti sunt. Ex ipso ore proce-
dit benedictio & maledictio; non oportet frater
mei haec ita fieri; Num quid font de eodem
foramine manat dulcem & amarum aquam.
Num quid potest frater mei ficu oliua facere.
aut uti ficu. sic neq; salua ducem potest facere
aquam; Quis sapiens & disciplinatus inter-
uor. Ostendat ex bona conuersione
opera sua. in mansuetudine sapientiae.
Xij. Quod si zelum amarum habeat. & contentiones
sunt in cordibus uestris. nolite gloriari. & menda-
cer esse aduersum ueritatem; non est ista
sapientia. desursum descendens. sed terrena.
& malis diabolica; ubi enim zelus & contentio.
ibi inconstancia. & omne opus prauum;
Quae autem desursum est sapientia. primu
quidem pudica est. deinde pacifica modesta

suadibilis. bonis consentiens. plena misericordia
& fructus bonis. non iudicans sine simula-
tione; fructus autem iustitiae. in pace eminenter
facientibus pacem; Unde bella & liter in uobis.
nonne hinc ex concupiscentiis uestris
qua militatis in membris uestris, concupis-
citis & non habetis, occiditis et zelati^{ti}. &
non potestis adipisci. litigatis & belligatis.
& non habetis, propter quod non postulatis,
petitis & non accipitis, eo quod male petitis,
ut in concupiscentiis uestris insumatis;
adulteri nescitis quia amicitia huius mundi
inimica est dō. Quicumque ergo uoluerit
amicus esse huius saeculi, inimicus dī consti-
tuitur, aut putatur quia inaniter scriptura
dicit, ad inuidiam concupiscit spūs qui habitat
in uobis. maiorem autem dat gratiam.
propter quod dicit, dī superbis resistit.
humilibus autem dat gratiam; subdicit igitur
estote dō resistite autem diabulo. & fugite
a uobis, adpropinquate dō. & adpropinquabit uobis;
emundate manus peccatorum. & purificate
corda duplici animo; miser estote & lugete
& plorate, si uis uester in luctu conuertatur.

Xii.

Xiii.

& gaudium in me erone; humiliamini in con-
 peccatū dñi. & exultabit uos; nolite detrahere
 alterutrum fratrem ^{meum}; quid detrahit fratri
 aut qui iudicat fratrem suum. detrahit legem
 aut iudicat legem; si autem iudicat legem.
 non er factor legis rediudex; unum est legis
 lator & iudex; qui potest perdere & saluare;
 tu autem quires. qui iudicat proximum tuum;
 ecce nunc quid dicar. hodie aut orar tunc ibim?
 in illam ciuitatem. & facimur quidem ibi annū.
 & mer cabimur ^{mea}. & lucrum faciemur. qui igno-
 ratur quid ^{erit} in crastinum; quae ^{enī} est uita uestra
 uapor est admodicum parerit. deinceps &
 terminatur; pro eo ut dicar; si dñr uoluerit.
 & si uixerimus faciemur hoc aut illud; p̄unc
 autem exultar in superbiis uestris; omnis
 exultatio talis. maligna est; scienti igitur
 bonum facere & non facienti. peccatum est illi;

xvi Agite nunc diuiter plorate. ululante in mirerur
 uestris quae aduenient uobis; diuitiae
 uestrae putrefactae sunt. & uestimenta uestra
 xaneis comestae sunt; durum & argenteum
 uestrum eruginauit. & erugo eorum in
 testimonium uobis erit. & manducabit

carner uestrar sicut ignis. Theraurizastis ^{nam} in
nouis simis diebus. ecce merces operariorū.
qui meruerunt rezioner uestrar. qui frau
dati ^{sunt} a uobis clamāt. & clamor iprorum
inaure dñi rabaoth introiit. epulati estis
super terram. & in luxuriis enutristis corda
uestra. in die occisionis addixistis. occidistis
iustum ^{&c.} non restitit uobis. patienter igitur
estote fratres. usque ad aduentum dñi.

XVII.

Ecce agricola expectat pretiosum fructū
terrae patienter ferent. donec accipiat
temporarium & rerotinum. patienter
estote & uos. & confirmate corda uestra.
quoniam aduentus dñi adpropinquauit.
nolite in gemis cere fratres in aliter utri.
ut non iudicemini. ecce iudex ante ianua
ad sistit. exemplum accipite fratres laboris & lo
nis & patientiae. prophetar qui locuti sunt ^{extus ma}
in nomine dñi. ecce beatificamur qui susti ^{& lo}
nerunt. sufferentia ^{cos.} iob audistis. & finē dñi.

XVIII.

qm̄ misericors est dñs & miserator. qui distis.

XIX.

ante omnia fratres mei. nolite iurare.
neque per caelum neque per terram.
neque aliud quodcumque iuramentum.

sermo

sit autem uestrum . . . est est non non.
 ut non subiudicio decidatur, tristatur aliquis
 uestrum, oret ^{animo} a quo est prallat, Infirmat
 aliquis inuobis, inducat ad re p[re]biteror
 ecclesiae, & orent super eum, unguent
 eum oleo in nomine d[omi]ni, & oratio fidei salua
 bit infirmum, & alleuabit eum d[omi]n[us], & si
 in peccatis sit dimittantur ei, Confitemini
 ergo alterutrum peccata uestra, & orate
 pro inuicem ut salu[m]ini, multum enim
 ualeat deprecatione iusti ad iudicium;

xx

Helias homo erat similis nobis par sibilis.
 & oratione orauit, ut non plueret super
 terram, & non pluit annos tres & menser
 sex; & rursum orauit, & caelum dedit
 pluuiam, & terra dedit fructum suum;
 praeter me, si quis ex uobis errauerit
 aueritate, & conuerterit qui eum scire
 debet, quoniam qui conuerterit ^{bi}
 peccatorẽ ab errore uiae suae, saluat
 animã eius a morte, & operit multitu
 dinem peccatorum; Finit epistula
 sc̃i iacobi. Incipit sc̃i petri

- I De regenerationis inuicta potentia
- II De prophetis qui animarum tolerantiam predicarunt
- III De pontificibus sacerdotum ut agnor pmanere stant
- iiii De remine salutaris.
- v De sacerdotibus ut lac concupiscant hortatur.
- vi De lapidibus uiuis
- vii De populo adquisitionis
- viii De popularibus; quorum animae utilitate uiuendi ordine ^{docuit}
- iiii De exhortatione mulierum uiris ad erentium
- X De uiris quemadmodum cum mulieribus ad quietum
nibus uiuere debeant
- xi De arca per quam pauci saluati sunt & saluati in
- xii De baptisate quodamundi actibus liberat
- xiii De cognoscendo centibus dm
- xiiii De uerbo diuino quod mortuus idē. n̄ credentibus; p̄dicat
- xv De clero & populo quod sibi met uicissim
ministrare hortatur
- xvi De uisitate passionibus xpi quar ne ullus expa
uer cat insinuat
- xvii De iudicio quod non ab extraneis sed ad homo
di incipiat
- xviii De corona in marcerabile
- xiiii De mansuetudine & subiectione eterna rugitiu
quae diabolico

xx. Dedo qui optimum opus intemeratè ad consummationem perducto. *Incipit capitula* *Incipit epistola petri apostoli.*

Petrus apostolus ihu xpi electis aduenit dir
 per sionis porta Galaciae cap padociae asig &
 bithinae. secundum prouidentiam di patris.
 in crucifigatione xpi. inoboedientiam & arperfi
 onem sanguinis ihu xpi. gratia uobis & pax
 multiplicetur. Benedictur di & pater dñi
 ihu xpi. qui secundum magnam misericordiam
 suam regenerauit nos in rpe uiuam. per
 resurrectionem xpi ihu ex mortuis. In here
 ditatem incorruptibilem & incontaminatam
 & inmarcescibilem conseruatam in caelis
 in uobis. qui in uirtute di custodimini per
 fidem in salutem paratam. Reuelari in tem
 pore nouissimo. in quo exultatur. ^{bi} Modicum uinc
 si oportet contristari in uariis temptationib;
 ut probetur uestrae fidei. multo praetior
 sit auro quod ~~per~~ per ignem probatur.
 inueniatur in laudem & gloriam & honorē.
 in reuelatione ihu xpi; quem cum uidetur
 diligitur. In quem nunc quoque non uidenter creditis;
 credentes autem laetitia inenarrabili & ^{bi} exultatis
 glorificati. Reportantes fidem uestrae.

salutem animarum, ^{uratum;} de qua salute ex quisi erunt
^{atque scrutati sumus} prophetae: qui de futuris ^{in nobis} ^{gratia}

propheta ^{ve} runt. scrutanter in ^{tempore} quod
uel quale tempus significaret in eis scriptis:

III. praenuntiant ear quae in xpō sunt
passiones. et posteriorer gloriar. quibus
reuelatum est. quia non sibi ^{met} ipsis. uobis autē
ministrabant ea quae ^{nunc} nuntata sunt uobis.
per hos qui euangelizauerunt uobis. et p̄scō
mirro de caelo. in quem desiderant angeli
propicere. Propter quod ^{re} cincti
lumbor mentar uestrae. Sobrii perfecte
sperate in eam quae offer tur uobis gratia
in reuelatione ihū xpī. quasi filii oboedientiae.
non configurata prioribus ignorantiae
uestrae desideris. sed recundū eum qui
uocauit uos sc̄m. & ipsi sc̄i in omni conuer
satione stant. quoniam scriptum est;
Sc̄i erunt. quoniam & ego res sum; & si
patrem in uoca tur eum. quis sine accepta
one personarum iudicat secundum
unius cuiusque opus. in timore in colatur
uestri tempore conuersamini;
Scienter. quod nunc. corruptibilibus auro

129.
uel argento redempti estis. de uana uestra
conuersatione paternae traditionis. sed
prae tioro sanguine quasiagni incontaminati.
& immaculati ^{thi} xpi. praecogniti quidem ante
constitutionem mundi.

Manifesta autem ⁱⁿ nouissimis temporibus
propter uos. qui per ipsum fideliter estis in dō.
qui surgit eum amouit. & dedit ei glo-
riam. ut fides uestra & speret in dō.
Animas uestras castificat. te inoboedientia
^{ca}ritate. In fraternitate amore simplici
ex corde. in uicem diligite adtentur. renati
non ex semine corruptibili. per uerbum di. sed incorrupti
uiui & permanentis. quia omnis caro faenum.
& omnis gloria eius tamquam flor faeni.
exaruit faenum. & flor eius caecidit.

uerbum autem dñi. manet in aeternum.

u Hoc est autem uerbum quod euangelizatum
est in uobis. Deponenter igitur omnem
malitiam. & omnem dolum. & simulationem.
& inuidiam. & omnes detractiones. sicut
modo geniti infanter. rationales sine dolo.
Hac concupiscite. ut in eo crearetur in
salutem. si ^{tamen} gustastis quoniam dulcis dñs. ad quē

accedentes lapidem uiuum. & hominibus
quidem reprobatum. ad dō autem electum. &
honorificatum. & ipsi tamquam lapides uiui.
super aedificamini. domus spiritalis. sacerdo
tium sc̄m. offerentia spiritalis hostiarum. accep
tabilis dō per ih̄m xp̄m; propter quod continet
scriptura. Ecce ponam in sion lapidem sumū.
angularem. electum. pretiosum. & qui
crediderit in eō non confundetur;

Uobis igitur honor credentibus non creden
tibus autem. Lapis quem reprobauerunt
aedificanter. hic factus est in caput anguli.
& lapis offensionis. & petra scandali. qui
offendunt uerbo. nec credunt in quibus
positi sunt; uos autem genus electum
regale sacerdotium. gens sancta. populus
adquisitionis. ut uir tute annuntietur ei
quid tenebris uos uocauit. in d̄m mirabile
lumen suum; qui aliquando non populus.
nunc autem populus d̄i. qui non consecutus
misericordiam. nunc autem misericordiam
consecutus; Carissimi. obsecro ^{uos} tamquam
aduenas & peregrinos. abstinete uos
a carnalibus desideriis. quae militat aduersus
animam;

Conuersationem uestram inter gentes ha-
 bentes bonam. Ut in eo quod de ^{tractant} ~~tra~~ hunt
 de uobis tamquam de malefactoribus. ex
 bonis operibus uos considerantes. glorificet
 dñm in die uisitationis. subiecta estote. omni
 humane creaturae propter dñm; siue regi.
 quasi praecellentq; siue ducibus. tamquam ab eo
 missi ad uindictam malefactorum. laudent
 uero bonorum; quia sic est uoluntas dñi. ut bene-
 facienter. obmutescere faciat in prudentia
 hominum ignorantia. quasi liberi & non quasi
 uelamen habentes malitiae libertatem. sed sicut
 seruidi. omnes honorate; fraternitatem
 diligite. dñm amate. regem honorificate;
 serui subditi ^{estote.} in omni amore dominis. non
 tantum bonis & modestis. sed etiam discolor;
 haec est enim gratia. si propter conscientiam
 dñi sustinet et qui tristitiam. patienter iniuste;
 quae enim gloria est. si peccanter & colas fixa
 sufferat. sed si benefacienter patienter susti-
 neat. haec est gratia apud dñm. In hoc enim
 uocati estis. quia & xpr̄ par sur est pro uobis.
 uobis relinquit exemplum. ut sequamini
 uestigia eius. qui peccatum non fecit. nec

x

inuentur est dolor in ore ipsius. qui cum male
diceretur non maledicebat. cum pateretur
non comminabatur. Tradebat autem iudi-
canti se iniuste. qui peccata nostra ipse per-
tulit in corpore suo super lignum. ut pec-
catis mortui iustitiae uiuamus. cuius
lucore sanati estis. Eratis enim sicut oues
errantes. sed conuersi estis nunc ad pastorem
& episcopum animarum uestrarum;
Similiter mulieres subdite sint uiris suis.
ut & si quis non credunt uerbo ^{di} per mulierum
conuersationem sine uerbo lucrifaciant. Conside-
rantes in amore castam conuersationem harum.

Quarum sit non ex ornamento capil-
latura. aut eis cum datio auri. aut indumento
uestimentorum. ^{cultur.} sed qui absconditur cordis
est homo in incorruptibilitate quieti & mo-
desti rō. quod est in conspectu diu locuplet. sic
enim aliquando & sanctae mulieres speran-
ter in dō. ornabant se subiectae propriis
uiris. sicut sarra oboediebat abraham domi-
num eum uocans. cuius estis filiae benefa-
cienter. & timenter ullam perturbationem;
uiris similiter cohabitantes secundū scientiam.

quasi infirmiori uas ^{uilo} muliebri impertienter
 honorem tamquam & coheredibus gratiae
 uitae. ut ne impediatur orationis uestrae;
 In fide autem omnes unanimiter compagen-
 ter. Præter nitatur amatorer. misericorder.
^{modestis.} humiler. non redenter malum pro malo uel
 maledictum pro maledicto. Sed e contrario
 benedicenter. quia in hoc uocati estis. ut bene-
 dictione hereditate possideatur; qui autem
 uult uitam diligere & uidere dies bonor.
 coherceat linguam suam a malo & labia eius
 ne loquatur dolum. Declinet ^{aut} a malo & faciat
 bonum. inquirat pacem. & ~~per~~ sequatur eam;
 quia oculi dñi super iustos & aures eius in pre-
 ser eorum; uultur autem dñi super facien-
 ter mala. & ^{est qui} quis uobis noceat si boni aemu-
 latorer fuerit. sed & si quid patimini propter
 iustitiam. beati amore autem eorum ne
^{ueri} timeatur. ^{ut} non conturbemini. Dñm autem
 xpm scificate in cordibus uestris. parati
 semper ad ratum factionem. omni porcenti
 uor rationem. de ea quaem uobis est ^{et fide} spe. & cum
 modestia & amore conscientiam habentes
 bonam. & in eo quod detrahunt de uobis

confundantur: quia calumniatur uestram
bonam in xpo conuerſationem.

Xi

Melior est enim benefacienter. si uel it uolun-
tar di pati. quam malefacienter. quia & xpr
semel pro peccator mortuus est. iustus
pro iniustus. ut non offerret do. mortificator
carne. ^{quidē} uiuificator autem spū. In quo & hie
quinque ^{ne conclusi} erant spiritus u. ueniens praedi-
cauit. qui increduli fuerunt aliquando. quando
expectabant di patientia. In diebus noe cum
fabricaretur arca. in qua pauci id est octo anime
saluifacati sunt per aquam.

Xii

Quod & uor nunc similis formae saluor facit
baptisma. non carnis depositio sordium. sed
conscientiae bonae interrogatio in dnm.

per resurrexionem ihu xpi. qui est in dex-
teradi. ^{de gloriatus morte. ut} profectus in caelum. ^{uitae eterne heredes} subiectus sibi
angelis & potestatibus & uirtutibus.

Xiii

xpo igitur parro in carne. & uor eadem cogi-
tatione armamini. quia qui par sus ^{est} carne
desit a peccatis. ut iam non hominum desi-
deris. reduoluntate. ^{di} quod reliquum est
in carne uiuat temporis. Sufficit enim
praeteritum tempus. ad uoluptatem gentium

consummandam. quia ambulauerunt in luxuriam desiderium. uinolentiam. comestrationibus. potationibus. & illicitis idolorum cultibus. In quo ^{Amittantur.} ~~peregrinatio~~. Non concurrentibus uobis in eandem luxuriae confusionem blasphemanter. qui reddent rationem ei qui paratur est iudicare uiuor

XIII ^{peccati}

& mortuor. Propter hoc enim ^{et} mortuis euangelizatum est. ut iudicentur quidem secundum hominem in carne. uiuant autem secundum dm̄ in spū. Omnium autem finis

XII

adpropinquabit. Estote itaque prudentes & uigilate in orationibus. Ante omnia ^{aut} mutua inuor ^{et} in seipsos caritatem continuam habentes. quia caritas operit multitudinem peccatorum.

horpiter inuicem. sinemurmuratione. Unusquisque sicut accepit gratiam. in alterum illam ^d ministranter. sicut boni dispensator er. multiformis gratiae dī. Siqui loquitur quasi sermone dī. Siqui ministrat tamquam ex uirtute quam ^d ministrat dī. ut in omnibus honorificetur dī. per ih̄m xp̄m. cui est gloria & imperium.

XVI

in regula. ^{scilicet} Carissimi nolite peregrinari in ^{feruore}

Xvii

qui ad temptationē uobis fit. quasi noui aliquid
uobis contingat. sed communiter xpi passio-
nibus gaudete. ut & in reuelatione gloriae eius
gaudeatis. exultantes. & exprobramini in nomi-
ne xpi. Quoniam gloriae dī spī. in uobis
requiescit. Nemo enim uestrum patiatur
quasi homicida. aut fur. aut maledicus. aut
alienorum appetitor. Si autem ut xpianus
non erubescat. glorificet autem dīm in isto
nomine. quoniam tempus. ut incipiat iudiciū
de domo dī. Si autem primum a uobis. qui finis
eorum qui non crediderunt dī euangelio. & si
iustus uix saluabitur. impius & peccator ubi
parebunt. Itaque & hi qui patiuntur secundum
uoluntatem dī. fideles creatori commendent
animas suas in benefactori.

Xviii

Senior es ergo qui in uobis sunt. obsecro conse-
nior & testis xpi passionum. qui & eius quae
in futuro reuelanda est gloriae communicator.
parcite qui est in uobis gregem dī. prouidenter
non dco. sed spontanea secundum dīm.
neque turpi lucri gratia. sed uoluntariae.
neque ut dominanter inderis. sed forma facti
gregi ex animo. & cum apparuerit prin cepr

pastorum. percipietur in marce cibilem coronam;
 xiiii] Similiter adulercenter. subditi estote seniorib; ;
 Omnes enim inuicem humilitatem insinuate.
 quia dñr superbis resistit humilib; autem dat
 gratiam; humiliamini igitur sub potenti manu
 di. ut uos exaltet in tempore uisitationis;
 omnem sollicitudinem uestram proicienter
 in eum. quoniam ipsi cura est de uobis. Sabri
 estote & uigilate. quia aduersarius uester diabolus
 tamquam leo rugiens circumcurrit. quaerens quem
 uiresistat. ^{uoret;} forter infide. scienter exdem
 passionem ei quae in mundo est uestrae
 xx] fraternitati fieri. Dñr autem omnis gratiae
 qui uocauit nos in aeternam suam gloriam in
 xp̄o ih̄u. modicum passor ipse perfici & con-
 firmabit. solidabit ^{que. sta. &} ipsi imperium in saecula
 saeculorum amen; per siluanum uobis fidele
 fratrem ^{tran} ut arbitror breuiter scripsi. obsecrans
 & conuictans hanc esse ueram gratiam dñi in qua
 stas. salutat uos quae est in babilone ^{eclesia} electa
 & marcus filius meus. salutate inuicem. in or-
 culo rō. gratia uobis omnibus. qui estis in xp̄o ih̄u
 Incipit epistula s̄c̄i petri
 Incipit. eiusdem secunda

- I De car quon in hoc mundo ut inter fec tor alloquitur
 II De commemoratione quouertatur sempe conciliū celebrat
 III De iustorum memoriis refouendis.
 IIII De pseudo prophetar
 V De similitudine diluuii
 VI De interitu eorum qui omnem malignitatem dulcedine
 VII De eo qui super xur reruur addicitur est. *arbitrari*
 VIII De nouis simis temporibus quibus derisoriam abundat
 IX De dō quidiem unū annis coequauit & annis
 ad instar unius diei simulauit
 X De epistula apostoly pauly qua & intellectionem
 habent difficile & ab indoctis eueria promittat

I
 Incipit epi
 stola petri
 apoli secunda

Simon petrus reruur & apostolus ihu xpi hinc qui
 coequalem nobis sortatus sunt fidem. In iustitia
 di nostri & saluatoris ihu xpi, gratia uobis &
 pax adimpleatur in cognitione dñi nostri ihu xpi
 quomodo omnia nobis diuinae uirtutis suae
 quae ad uitam & pietatem donata est.
 per cognitionem eius qui uocauit nos propria
 gloria & uirtute. per quem maxima et praet
 ora nobis promissa donauit. ut per haec effici
 amini diuinae consortis naturae. Fugientes
 eius quae in mundo est concupiscentiae corrup
 tionem; uos autem curam omnem subiferentes

In uirtute infide uestra uirtutem; In uirtute
 autem scientiam; In scientia autem abstinentiam;
 In abstinentia autem patientiam; In patientia
 autem pietatem; In pietate autem amorem
 fraternitatis; In amore autem fraternitatis
 caritatem; haec enim uobiscum assunt & superest.

Non uacuo nec sine fructu uos constituunt in
 dñi nostri ihu xpi cognitione. Cui enim non
 prestorunt haec caecus est & manu temptans
 obliuionem accipiens purgationis ueterum

- II) suorum delictorum; Quapropter fratres
 magis satagite. ut per bona opera certam
 uestram ^{uocem} rationem & electionem faciatis;
 haec enim facientes non peccabitis aliquando;
 sic enim abundanter ministrabitur uobis in
 totius in aeternum regnum dñi nostri &
 saluatoris ihu xpi; propter quod incipiamus
 semper commoneri debere. & quidem scienter
 & confirmatos ^{uof} in praerenti ueritate. Iustum
 autem arbitror quam diu sum in hoc taberna
 culo. surcitate uos in commonitione. Certus
 quod uelox est depositio tabernaculi mei.
 secundum quod & dñr noster ihu xpi signifi
 catur mihi; Dabo autem operam & frequentem

habere uos post obitum meum. ut horum memoria
faciatur. Non enim doctas fabulas secuti. non tam
fecimus uobis dñi nostri ihu xpi. sed speculatores. ^{uirtute}
facta illius magnitudinis. Accipiens enim ad o^{pre} pstentiam
honorem & gloriam. uoce ^{de} lapra ad ^{etum} huius ce
modi a magnifica gloria. Hic est filius meus. ^{dilectus}
in ^{bene} quomihī com placui. & hanc uocem ^{ipsi} nos ^{audite} audi
uimus de caelo allatam. Cum erremus cum
ipso in monte scō. & habemur firmiores em
prophetacum sermonem. cui bene factar
at tēdēter. quasi lucernae lucēti in caly
^{no} gero loco. Donec dies in lucer cat. & lucifer
^{clarus intellectus}
oriatur in cordibus uestris.

iiii. Hoc primum intellegenter. quod dominus pro
pheta scriptura propria inter praetatione
non fit. non enim uoluntate humana allata
est aliquando propheta. sed spū scō inspirat.
locuti sunt scī di homines. Puerunt uero
& pseudo prophetae in populo. sicut & in uobis
erunt magistri mendaces. qui introducunt
sectar perditionis. & eum qui emittit eor dñm
negant. super ducenter sibi caelerem perdi
tionem. & multa sequentur eorum luxuriar.
per quor uia ueritatis blasphematur.

& in auaritia fietis uerbis deuobis negotiabuntur;
Quibus iudiciu iam olim non cerrat. [&] perditio
eorum nondum mitat;

u. Si enim dñr angelis peccatibus non pepercit. sed
rudentibus inferni detractor in tartarum
tradidit in iudicium crucianda ^{udor} roreruari.
& originali mundo non pepercit. sed octauum
noe iustitiae praecone custodiunt. diluuium
mundo impiorum inducent. & ciuitates sodomoru
& gomorraeorum incinerem redigent euersi
one damnauit. exemplum eorum qui impietate
acturi sunt ponent. & iustum lothi oppressu
a nefandorum iniuria ^{de luxuriosa} conuersatione ^{ip} aruit.
aspectu enim & auditu iustus erit. habitant
apud eos quidie ^{dei} die animam iustam in
quir operibus cruciabant. Non tunc igitur dñr
pior de temptatione eripere. iniquos uero
in die iudicii cruciandos roreruare ^M magis
autem eor. qui post carnem in concupiscentia
immunditiae ambulant. dominationem que
contemnant. audaces sibi placentes. sectas
non metuant facere blasphemantes.

ui. Ubi angeli fortitudine et uirtute cum sint
maiores non portant aduersum se execrabile

iu dicitur. hi uero uelut irrationabilia pecora
naturaliter incaptionem & imperniciem. In his
quae ignorant blasphemantes. in corruptione
sua peribunt. percipientes mercedem
iniustitiae. uoluptatem ^{istimantes} expectantes diei
delictarum conuincationis & maculae. delictis
affluenter. in conuiuio suis luxuriantes uobiscum.
Oculis habentes plenas aduersionis & incorrigitis
delictis. pellentes animas in reprobos. cor
excitatum avaritiae habentes. maledictio
nis filii. derelinquentes rectam uiam. errauerunt
secuti uiam balaam exboror. qui mercedem ini
quitate amat. correptionem autem habuit
suae saniae. sub iugale mutum. in hominis
uoce loquens. prohibuit prophetae insipientiam.
iii. Hi sunt fontes sine aqua. & nebulae turbidissimae
ex agitate. quibus caligo ^{tenebrarum} reueruatur. Superbae
enim uanitate loquentes. pellentes in desideris
carnis luxuriae eorum paululum effu
cunt. qui in errore conuertantur. libertatem
illis promittentes. cum ipsi seruisint corrup
tionis. Aquo enim qui superatus est. huius
& seruus est. si enim refugienter conuincationis
mundi in cognitione domini nostri & saluatoris

ihū xpi. hic rursum implicati superantur.
 facta sunt eis posteriora & anteriora prioribus.
 meliorem enim erat illis non cognoscere uiam
 iustitiae. quam post agnitionem retrorsum
 conuerſi ab eo quod illis traditum est scōman
 dato. contraigit enim eis illud ueri prouerbi. Ca
 nis reuertitur ad suum uomitum & surloca in uoluta
 broluta; hanc ecce uobis carissimi secundam
 scribo epistolam. in quibus exerto ueſtram incōmani
 tionē sinceram mentem. ut memoreris
 eorum quae praedixi uerborum ^{à scis prophetis.} ~~scōman dato~~
 & apostolorum ueſtrorum. praeceptorū
 dñi & saluatoris. Hoc primum scienter. quod
 ueniunt in nouis simis diebus in deceptione ^{illuſione.}
 Juxta proprias concupiscentias ambulantes
 & dicentes ubi est promissio. aut aduentus eius.
 ex quo enim patrer dormierunt. omnia enim
 sic perseuerant ab initio creaturae. later enim
 eor hoc uolentes. quod caeli erant prius & terra
 de aqua. & per aquam consistens di uerbo.
 per quae ille tunc mundus aqua inundatus
 perit. caeli autem qui nunc sunt & terra
 eodem uerbo sereruatū sunt. igni ^{refor u xxi.} indie iudicii.
 & perditionis impiorum hominum;

viii

viii)

^{vero}
Unum hoc non lateat uos carissimi quia
unus dies apud dñm sicut mille anni. & mille
anni sicut dies unus. non tardat dñr pro
missum suum. sed patienter agit propter
uos. nolens aliquos perire. sed omnes ad pae
nitentiam reuerti. adueniet autem dies dñi
sicut fur. ^{in nocte} In qua caeli magno impetu transiet.
elementa uero calore soluentur. Cum haec
igitur omnia dirroluenda sint. qualer oportet
erreuos in caritate conuersari omnibus & pietatibus
expectanter. & properanter in aduentum
dies ^{di} per quam caeli ardentur soluentur. & ele
menta ignis ardore tabescunt.

x.

Nouos uero caelos & nouam terram & pro
missa ipsius expectamus. in quibus iustitia habi
tat. propter quod carissimi. haec expectanter.
satis agite in maculata & inuoluta ei inueniri
in pace. & dñi nostri longanimitate salutem
arbitramini. sicut & carissimus frater noster
paulus. secundum datam sibi sapientiam scrip
sit uobis. sicut & in omnibus epistolis loquens
meis de his. In quibus sunt quaedam difficilia in
tellectu. quae non docti et instabiles depraxerunt.
sicut et caeteras scripturas ad suam ipsorum

perditionem. ^pUor igitur fratres scienter custodite
ne inipientium errore traducta excidatur apro
pria firmitate. Crescite uero in gratia & cogni
tione dñi nostri ihū xpī & saluatoris. Ipse gloria
& nunc & in die aeternitatis. Amen. ^finit epist scī

PETRI. II. Incipit scī iohannis ad paruos.

- i De uerbo uitae quod erat. antequam mundi machina principium sortiretur.
- ii De participibus xpī quor uicis septor nefas est superare.
- iii De custodiis caelestium praeceptorum.
- iiii De nouo ueteri que mandato.
- v De his quor sapientiae uariis accinctor uirtutib; scribens alloquitur.
- vi De diligentiabus mundum quod excludantur a caritate paterna.
- vii De multitudinem anti cristorum.
- viii De animarum deceptoribus.
- iiii De ignorantibus dñm.
- x De Cain semine fratricidae.
- xi De ororibus fratrum homicidus
- xii De dilectione paterna facto & opere deducendo
- xiii De preconiibus falsis quor agit spiritus nequam

- xiiii De dilectione uera quod ipse sit dr̄
- xv De xp̄o dō qui patrem in se esse credentibus manifestat
- xvi De dilectione perfecta quae foras expellit formidinem.
- xvii De generatis quod ipse raeculum uincant
- xviii De testimonio dī quod hominē testimonius p̄stet
- xix De indulgentiam quam non merebuntur uirque ad mortem peccator er.
- xx De mundo qui est positus in maligno & simulacrorū fugienda cultura **FINIUNT CAPITULA**
- INCIPIT EPISTOLA**

1 Quod fuit ab initio. quod audiui mur. quod uidi mur
 Oculis nostris. quod per sp̄eximur. & manus nr̄ae
 temptauerunt de uerbo uitae. & uita manifestata
 est. & uidi mur & testamur. & annuntiamur uob
 uitam aeternam. quae erat apud patrem & appa
 suit nobis. quod uidi mur & audiui mur. annuntiam
 uobis. ut & uos societatem habeatis nobis cum.
 & societas nostra sit cum patre. & cum filio eius ih̄u
 xp̄o; & haec scripsimus uobis ^{ut gaudeatis} ut gaudium nostrum
 sit plenum. & haec est annuntiatio quam audi
 uimur ab eo & annuntiamur uobis. qm̄ dr̄ lux est.
 & tenebrae in eo non sunt ullae.

11 Si dixerimus qm̄ societatem habemus cum eo.

& in tenebris ambulamus. mentiamur. & non facimus
 ueritatem; Si autem in luce ambulamus. sicut et
 ipse est in luce. societatem habemus adinuicem &
 sanguis ihu filii eius mundat nos ab omni peccato;
 Si dixerimus quoniam peccatum non habemus
 ipsi nos reducimur. & ueritas in nobis est; Si confi
 teamur peccata nostra. fidelis est & iustus ut uerit
 tat nobis peccata. & emundet nos ab omni iniqui
 tate; Si dixerimus quoniam non peccaui mus.
 mendacem faciemus eum. & uerbum eius non est
 in nobis. Filii mei. haec scribo uobis ut non peccetis.
 sed si quis peccauerit. aduocatum habemus apud
 patrem ihm xpm iustum. et ipse propitiatio pro
 peccatis nostris. non pro nostris autem tantum.
 sed & iam pro tota uerba mundi; & in hoc scimus quo
 niam cognouimus eum. si mandata eius obseruamus.
 quid dicit re nosse eum. & mandata eius non cur
 todit mendax est. & in hoc ueritas non est;
 qui autem seruat uerbum eius. uere in hoc
 caritatis perfecta est; In hoc scimus quonia
 in pro sumus. quid dicit re in pro manere. debet
 sicut ille ambulauit. & ipse ambulare.

iii.

iiii.

Carissimi. non mandatum nouum scribo uobis.

sed mandatum uetus quod habuistis ab initio; mandatum
uetus est uerbum quod audistis. Iterum mandatum
nouum scribo uobis quod est uerum et in pro & in
uobis. quia tenebrae transierunt & lumen uerū
iam lucet. qui dicit se in luce esse & fratrem suū
odit. in tenebris est ut que adhuc; quid illic frater
suum in lumine [†] manet. & scandalum in eo non est;
qui autem odit fratrem suum in tenebris est
& in tenebris ambulat. & nescit quae est. quoniam
tenebrae ob caecauerunt oculos eius; Scribo uobis
filii; quoniam remittuntur uobis peccata propter
nomen eius; Scribo uobis patres. quoniam cogno-
uistis eum qui ab initio est. Scribo uobis adu-
lter. quoniam uicistis malignum; Scribo uobis
infantes. quia cognouistis patrem; Scribo uobis
patres. quia cognouistis eum qui ab initio est;
Scribo uobis ^{iuuenes.} adu-
lter ~~center~~ quoniam for-
ter estis. & uerbum dī in uobis manet. & uicistis malignum;
Nolite diligere mundum. neque ea quae in mundo
sunt. Siquis diligit mundum non est carus patri
in eo; quoniam omne quod in mundo est. concupiscentia
carnis est & concupiscentia oculorum. & super-
bia uitae quae non est ex patre. sed ex mundo est.

& mundus transit ^{bi} & concupiscentia eius; qui autem
facit uoluntatem di. manet in aeternum;

un Filioy. nouissima hora est. & sicut audistis quia ante
christum uenit nunc ante christi multi sunt facti;
unde scimus quia nouissima hora est. ex nobis pro exierunt.
dierunt, sed non erant ex nobis; nam si fuissent
ex nobis, permansissent utique nobiscum, sed ut
manifesti sint, quoniam non sunt omnes ex nobis, sed uos
unctionem habetis a deo & noscitis omnia; non scripsi
uobis quasi ignoraturus ueritatem, sed quasi sciens
tibus eam, quoniam omnem mendacium ex ueritate non
est; qui est mendax nisi uis quinegat quoniam ihesus est
christus hic est ante christum, quinegat patrem et
filium, omnis qui negat filium, nec patrem habet.
, qui confiteatur filium & patrem habet;

un Uos quod audistis ab initio, in uobis maneat, si in
uobis permansit ^{et} quod ab initio audistis, & uos
in filio & patre manebitis; & haec est re promissio,
quam ipse re promisit nobis uitam aeternam;
Haec scripsi uobis, de his qui reducunt uos,
& uos unctionem quam accepistis ab eo maneat
in uobis, & non necesse habetis ut aliquis doceat
uos, sed sicut unctio eius docet uos de omnibus.

& uerum est. & non est mendacium. & sicut docuit
uor manete in eo. ^{et} & nunc filioli manete in eo. ut cum appa
ruerit habeamus fiduciam. & non confundamur ab eo
in aduentu eius. ^{si} Scitir quoniam iustus est. scitote qm
& omnis qui facit iustitiam. ex ipso natus est. uidete
qualem caritatem dedit nobis pater. ut filii di nomi
nemur & sumur. propter hoc mundus non nouit nos.
quia non nouit eum; carissimi nunc filii di sumur.
& nondum apparuit quid erimus; scimur quoniam
cum apparuerit. similis ei erimus. qm uidebimur eu
sicut est. & omnis qui habet spem hanc in eo crucificat
se. sicut ille rē est; Omnis qui facit peccatum & ini
quitate facit. & peccatum est iniquitas. & scimur
quia ille apparuit ut peccata tollerent. & peccatum
in eo non est; Omnis qui in eo manet. non peccat.
omnis qui peccat. non uidit eum. nec cognouit eum;
Filioli. nemo uos reducat; qui facit iustitiam iustus est.
sicut & ille iustus est. qui facit peccatum ex diabolo
est. quoniam ab initio diabolus peccat; In hoc appa
ruit filius di. ut dirroluat opera diabolus; omnis qui
natus est ex dō. peccatum non facit. quoniam remanet
ipsius in eo manet. & non potest peccare. quoniam
ex dō natus est; In hoc manifesti sunt filii di & fili

iiii

x

diaboli; omnis qui non est iustus. non est de deo; & qui non diligit fratrem suum; quoniam haec est annuntatio quam audistis ab initio. ut diligamur alterutrum; non sicut Cain. ^{qui} ex maligno erat. & occidit fratrem suum. & propter quod occidit eum. quoniam opera eius maligna erant. Fratris autem eius iusta. Nolite mirari fratres. si odit uos mundus. non scimus quoniam translati sumus de morte in uitam. quoniam diligimur fratres. qui non diligit. manet in morte; Omnis qui odit fratrem suum homicida est; Et scietur quia omnis homicida non habet uitam aeternam in seipso manentem; In hoc cognoscimus caritatem dei.

XI

quoniam ille pro nobis animam suam posuit. & non debemus animas pro fratribus ponere; qui habuerit substantiam mundi. & uiderit fratrem suum necesse habere. & clauderit uiscera sua ab eo. quomodo caritas dei manet in ipso;

XII

Filii mei non diligamur uerbo nec lingua sed opere & ueritate. In hoc cognoscimus. quoniam ex ueritate sumus. & in conspectu eius suademur corda nostra; quoniam si reprehenderit non cor. maior est deus corde nostro. & nouit omnia; Carissimi. si cor non reprehenderit non fiduciam habemus.

addm̄. & quic quid petierimus accipiemur ab eo.
quoniam mandata eius custodimus. & ea quae sunt
placita coram eo facimus. & hoc est mandatum eius
ut credamus in nomine filii eius ih̄u xp̄i. et diligamus
alterutrum sicut dedit mandatum nobis; Et qui
seruat mandata eius in illo manet et ipse in eo;
et in hoc scimus qm̄ manet in nobis. ^{qui & suo} de sp̄u ^{quo} nobis dedit;

Xii

Carissimi nolite omni sp̄i credere. sed probate
sp̄r si ex dō sint. qm̄ multi pseudo prophetae exierunt
in mundum. In hoc cognoscitur sp̄r dī. Omnis sp̄r
qui confitetur ih̄m xp̄m incarnatum uenisse. ex dō est.
& omnis sp̄r qui soluit ih̄m. ex dō non est. & hoc est
anti christus. ^{De} quo audistis qm̄ uenit. & nunc iam
in mundo est; uos ex dō estis filii. & uicisti redi.
qm̄ maior est qui in uobis est. quam qui in mundo est;
Ipsae de mundo sunt. ideo de mundo loquuntur. & mundus
eorum audit. ; ^{N. u.} Non. ex dō sumus; qui nouit d̄m. ^{audire.} cognoscit
non. qui non ex dō. non audit non. In hoc cognoscimus
sp̄m ueritatis. & spiritum erroris.

Xiii.

Carissimi diligamus in uicem. qm̄ caritas ex dō est.
& omnis qui diligit. ex dō natus est. & cognoscit d̄m
qui non diligit. non nouit d̄m. quoniam d̄r caritas est
In hoc apparuit caritas dī in nobis. qm̄ filium suum

unigenitum misit dñ in mundum. ut uiuamur per eū;
 In hoc est caritas. non quia dilexerimur dñm. sed qm̄
 ipse dilexit nos. & misit filium suum propter a^{ti}onem
 pro peccatis nris. Caritas simi. sic dñ dilexit nos. debem^{us}
 alterutrum diligere. Dñm nemo uidit umquam.
 si diligamur inuicem dñ in nobis manet. & caritas
 in nobis perfecta est. In hoc intelligimur qm̄ in eo
 manemur & ipse in nobis. qm̄ de p̄ suo dedit nob;
 & nos uidimur & testificamur. qm̄ pater misit filium suū
 saluatorem mundi; quicumque confersus fuerit
 qm̄ ih̄s est filius dñ. dñ in eo manet. & ipse in dō. & nos cognouim^{us}
 credimur caritati. quam habet dñ in nobis;

xii

xiii

Dñ caritas est. & qui manet in caritate. in dō manet.
 & dñ in eo. In hoc perfecta est caritas dñ nobiscū.
 ut fiduciam habeamus in die iudicii. quia sicut ille
 est. & nos sumus in hoc mundo; timor. non est in ca-
 ritate. sed perfecta caritas foras mittit amorem.
 qm̄ timor poenam habet. qui autem amet. non
 est perfectus in caritate; non ergo diligamur dñm.
 qm̄ dñ prior dilexit nos; si quis dixerit quoniam
 diligo dñm. et fratrem suum odert. mendax est;
 qui autem non diligit fratrem suū quem uidet.
 Dñm quem non uidet quomodo potest diligere

& hoc mandatum adō habemur. ut quid diligere dñm
diligat & fratrem suum;

xvii Omnis qui credit quoniam ih̄s est xp̄s ex dō natus
est. & omnis qui diligit eum qui genuit diligit eum
qui natus est ex eo; ^{In hoc} qm̄ diligitur ^{cognoscimus} nator dī.
cum dñm diligamur. & mandata eius faciamur;
haec est enim caritas dī. ut mandata eius custodiamus.
& mandata eius graua non sunt. qm̄ omne quod
natum est ex dō uincit mundum. & haec uictoria
qua euincit mundū fides nostra. qui est qui uin
cit mundum. nisi qui credit qm̄ ih̄s est filius dī.
hic est qui uenit per aquam & sanguinem ih̄s xp̄s.
non in aqua solum sed in aqua & sanguine

& sp̄s est qui testificatur. qm̄ xp̄s est ueritas.
quia tres sunt qui testimonium dant. ^{in terra} sp̄s. aqua
& sanguis. & tres unum sunt. ^{in celo. p̄s & filius & sp̄s sc̄s. &}
^{tres unum sunt;}

xviii Si testimonium hominum accipimur. testimo
nium dī maius est; quoniam hoc est testimonium
dī quod maius est. quia testificatur est de filio suo;
qui credit in filiū dī. habet testimonium dī in se;
qui non credit ⁱⁿ filiū. mendacem facit eum. quonia
non credit in testimonio quod testificatur est dī
de filio suo; & hoc est testimonium qm̄ uita aeterna

dedit nobis dñ. & haec ^{est} uita in filio eius. qui habet
 filium habet uitam. qui non habet filiū dñi non habet
 uitam; haec scribo uobis. ut sciatis qm̄ uitam habeat
 aeternam. qui credit in nomine filii dñi; & haec est
 fiducia quam habemur ad dñm. qui a quocumque
 petierimus secundum uoluntatem eius. audit nos;
 & scimus qm̄ audit nos. quicquid petierimus;
 Scimus qm̄ habemur petitioner. quae postulauimus
 ab eo. qui scit fratrem suum peccare. peccatum non
 ad mortem. petet & dabit ei uitam. peccata
 non ad mortem. est peccatum ad mortem. non pro
 illo dico ut roget. omnis iniquitas peccatum est
 & est peccatum ad mortem; Scimus quia omnis
 qui natus est ex dō. non peccat. sed generatio di
 conseruat eum. & malignus non tangit eum;

xx Scimus qm̄ ex dō sumus. & mundus totus in maligno
 ponitur est. & scimus quoniam filius di uenit.
 & dedit nobis sensum. ut cognoscamus dñm uerū.
 & simus in uero filio eius. hic est uerus. ^{est} & uita
 aeterna. filioli custodite uos a simulacris. Amen;

capit episula prima hie p̄ secunda

- i De diligendis cultoribus ueritatis & dilectione aeterna
- ii De reductoribus qui in hoc mundo habundant

- & non dicendum habet quis quia aliud preferit idozma
iii Desua praesentia, in qua narrandum omnia reseruat
- i. Senior electae dominae & nativitate eius quoniam ego diligo
S in ueritate. et non ego solus, sed omnes qui cognoverunt ueritatem, propter ueritatem quae permanet in nobis. & nobiscum erit in aeternum.
Sic uobiscum gratia, misericordia & deo patre.
& xpo ihu filio patris in ueritate & caritate;
Gauius sum ualde quoniam inueni de filio tuo ambulante in ueritate sicut mandatum accepimus a patre.
& nunc rogo te domina non tamquam mandatum nouum scriberis tibi, sed quod habuimus ab initio ut diligamus alterutrum. Et haec est cartula, ut ambulemus secundum mandata eius;
- ii. Hoc mandatum est, ut quem a modum audistis ab initio in eo ambuletis, quoniam multi seductores exierunt in mundum, qui non confitentur ihu xpm uenisse in carnem. hic est seductor & ante christus, uide te uos me a prioribus ne perdatis quae operata estis, sed ut mercedem plenam accipiatis; omnis qui praecedit & non manet in doctrina xpi. dm non habet, qui per manet in doctrina hic & filium & patrem habet; si quis uenit ad uos

& hanc doctrinam affert. nolite recipere eum in domū.
 nec ab eis dixeritis qui enim dicit illi Ave. Commu-
 nicat operibus illius malignis; Plura habent vobis
 scribere. nolui per chartam & sacramentum;
 Spero enim mēsurum ad uos. & or. ad. or. loqui.
 ut gaudium uestrum plenum sit; Salutate teroro
 rē tuae filii electi; ~~scripsit~~ epistula secunda
 Incipit TERTIA

- I De filiis apostoli & de limonir scāe uiuentium.
- ii De proterua diotrepis.
- iii De demetrio cur testimonium ipse ueritate reddidit &
- iiii De multiplici sacramento quod ut reuelaret suū distulit in aduentum.

I Senior gaio carissimo quem ego diligo in ueritate;
 Scarisimae de omnibus orationem facio pro pere-
 te ingrediet ualere, sicut pro pere agit animata;
 Gaudium sum ualde uenientibus fratribus & testi-
 monium perhibentibus ueritati tuae. sicut tu
 in ueritate ambulas; maiorem horum non
 habeo gratiam. quam ut audiam filios meos in
 ueritate ambulare; carisimae fidei facis
 quidquid operaris in frater. & hoc in peregrinor.
 qui testimonium reddiderunt caritati tuae.

in conspectu ecclesiae. quoniam benefactor deducit
dignam dō. pronomine enim ihu xpi profecti sunt.
nihil accipientes a gentibus; prior ergo debemus
suscipere huiusmodi. ut cooperatores sumus veri

§ 11

taxar. Scripsit rem forsitan ecclesiae. Sed in
qui amat primatum gerere in eis diotrepes non
recipit non; propter hoc si uenero commoneam
eius opera quae facit uerbis malignis carient
in non. & quasi non ei ista sufficiant. nec ipse
suscipit fratres. & eos qui suscipiunt prohibet.

111

& de ecclesia eicit; Carissime. nolite imitari
malum sed quod bonum est. qui benefacit ex dō
est. qui male facit non uidit eum; Demetrio
testimonium redditur ^{ab} in omnibus. & ab ipsa
ueritate; & non autem testimonium perhibem.

1111

& nosse quoniam testimonium nostrum uerum est;
Multa habui scribere tibi. sed nolui per atramentum
& calamum scribere tibi;

Spero autem protinus te uidere. & or. ad. or
loquemur. pax tibi, salutant te amici;
saluta amicor per nome q. p. i. i. i. c. epistula

scī iohannis tertia

Incipit scī iudae. capitula

Iudas ihu xpi seruus. frater autem iacobi. Ihu
 qui in dno. patre dilectus. & in ihu xpo conseruatur
 & uocatur. misericordia uobis & pax. & caritas
 adimpleatur; Carissimi. omnem sollicitudinem
 facient scribere di uobis de comuni uestra salute.
 Necesse habui scribere uobis. & de praecant super
 certam remel tradidit. scilicet fidei; sub introierunt
 enim quidam homines. qui olim praer cripti sunt
 in hoc iudicium impii. Di nostri gratia transferen
 ter in luxuriam. & ro lum dominatorem. & dm
 nostrum ihu xpm negant.

i. Commonere autem uos uolo. scilicet remel
 omnia. qm ihu populum de terra aegypti saluauit.
 Secundo eos quoniam non crediderunt perdidit;
 Angelor uero quoniam non ser uauerunt
 suum principi pactum. sed dereliquerunt
 suum domiciliu. In iudicium diei magni
 uinculis aeternis sub caligine serer uauit;

iii. Sicut sodoma & gomorra. & finitima e ciuitate. simili
 modo exfor nicatae. & abeunter post carnem
 alteram. factae sunt exemplum igitur aeterni
 poenam sustinentes. ^{similiter} & hi carnem quidem maculant.
 dominationem autem sper nunt. in aeternam

autem blasphemant. Cum michael archangelus
cum diabulo disputant, alter caretur demones
non est ausus iudicium inferre blasphemis
Sed dixit; Imperet tibi dñs. hi autem quaecumque
quidem ignorant blasphemant. quaecumque autem
naturaliter, quae muta animalia norunt. in furore

Ve illis qui uia cain abierunt, & error abalaam
mercede effusi sunt. & contradictione con-
perierunt; hi sunt in sepulchris suis maculae
conuiuantes. ^{in peccato} Nubes sine aqua, quae a uentis
circum feruntur. Arborum autem nalerum
fructuosa, & bit mortuae, eradicatae,
Fluctus feri maris, disputantes suas confu-
siones, sidera errantia, quibus procella
in aeternum seruata est.
Propheta autem de
Abadam enoch dicens.
dñs in circuitu milibus suis.
contra omnes. & arguere omnes impios de
omnibus operibus impietatis eorum, quibus
impie egerunt. & de omnibus duris quae loci
sunt contra eum peccatores impii;
hi sunt murmuratores, quae reiosi secundum
desideria sua ambulantes, & os illorum loquuntur

laie
cila u
hchaung

suam mirantes personar quaestur castra
 uor autem carissimi memores estote uerboru
 quae dicitur ab aptir dñi ihu xpi quidice
 bar uobis. qm in nouis simo tempore uenient
 in iudicet. secundum sua desideria ambulantes
 impietatum; hi sunt qui ^{semecipsos} gregant animaler
 spm non habentes; uor autem carissimi. super
 aedificauer uor metipror scir simae uestrae
 fidei in spu sco orantes. ppor uor in dilecti
 onedi seruate; & hor quidem ar zura iudicator.
 illos uero saluate deigne sapienter; alii autē
 in tremore. odienter & eam quae
 carnaliter est maculatam tunicam;
 Et autem qui potest uor conseruare sine
 peccato. & conseruare ante conspectu
 gloriae suae immaculatos in exultatione;
 Soudo saluatori nostro per ihu xpm dnm
 nostrum gloria & magnificentia. imperium.
 potestas ante omnia secula. & nunc & in
 omnia secula ^{setorum} amen;

penitus nihil sunt meliora uasaps
 uoi ca licem cur suspicis remi

Simon petrus filius iohannis p[ri]ncipis

auda fr[ater] andrea apti discipulis saluatoris in unum

dit[us] fuit & peregrinos in hoc seculo monuit ac p[ro]p[ri]e

pueritiam suadet in no[m]i[n]e u[est]ra p[ro]fite[n]s

Si non petrus p[ro]fidem hanc m[un]do p[ro]p[ri]e

eadem p[ro]fite[n]s u[est]ra p[ro]fite[n]s m[un]do p[ro]p[ri]e

Sea mact mact

~~scribitur~~
~~scribitur~~
scribitur

Pax mihi pax erit dextra tetigisse extant

pax mihi pax erit dextra

tetigi

etiam

deus

amor

caritas

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

A	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	14	15	17	18	19

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Color Control Patches

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black

Centimetres
Inches
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19